

Handelingen van de raad der gemeente Emmen

<u>jaar</u>	<u>bijlagenr.</u>	<u>categorie/agendanr.</u>
2013	RA13.0105	A 3a

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad der gemeente Emmen, gehouden op maandag 4 november 2013 te 14.00 uur in de raadszaal

---

Voorzitter: de heer C. Bijl
Waarnemend voorzitter: mevrouw A.C.M. Nijhof-Huizinga
Griffier: de heer H.D. Werkman

Aanwezig 36 leden, te weten: mevrouw F.A. Aldershof, de heren H. Boers, G.J. Bijlsma, D.H. van Dijken, K.P. Eggen, T.H. Gerth, B.J. Greevink (tot 16.25 uur) en W.W.W. Halm, mevrouw T.C. Hoogeveen, de heren H.J. Hulsegge, A.J. Goudriaan, W.O. Meijer, H. Thole, H. Velzing, H. Huttinga, R.J.N.A. Kochheim, H. Leutscher en G.H.H. Linnemann, de dames A.G. Louwes-Linnemann en M.J. Meulenbelt-Schepers, mevrouw A.C.M. Nijhof-Huizinga, de heren A.H. Oldenbeuving, S. Özkan en L.T. Pekelsma, de dames H.H. Plas-Kerperin, mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic, de heren C.J.M. Ruhé, J.C. Scheltens, A.W.J. Schoo, H. Smit, G.T. Sulmann, mevrouw M.W.M. Vrolijk, de heren R. Wanders en R. van der Weide, mevrouw F.I. van Wieren-Bolt en de heer J.H. Wittendorp.

Afwezig: de heren W.L.H. Moinat, D.R.S. Denkers en G.J. Horstman.

Aanwezig zijn de wethouders: de heer B.R. Arends, mevrouw T. Houwing-Haisma, de heren H.G. Jumelet en A.J. Sleeking, mevrouw M.H. Thalens-Kolker en de heer B.D. Wilms.

Voorts aanwezig is de heer A.J. Mewe, gemeentesecretaris.

A1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Hij weet niet zeker of de vergadering uitgezonden wordt via RTV Emmen, maar in ieder geval wel via internet. Voorts geeft hij aan dat de raad niet voltallig is, zo is er een afmelding van de heer Horstman wegens familieomstandigheden. Vandaar dat hij bijgestaan wordt door mevrouw Nijhof. De heren Denkers en Moinat zijn wegens ziekte afwezig, hij wenst hen beterschap. De heer Linnemann, de heer Özkan, mevrouw Meulenbelt, mevrouw Rougoor, mevrouw van Wieren zijn allemaal onderweg.

Vaststellen van de agenda

De voorzitter vraagt of iemand hier het woord over wil. Dat is niet het geval.

De voorzitter geeft aan dat door de ziekte van de heer Moinat en Denkers de fracties van de SP en GroenLinks hier vanmiddag geen bijdrage kunnen leveren. Hij stelt voor dat de bijdrage in 2 blokken van 5 gebeurt. In het eerste blok de fracties PvdA tot en met D66 en in het tweede blok de Drentse Ouderen Partij tot en met Vrolijk Emmen. Dat heeft niets te maken met uitersten op het politiek spectrum, maar met de volgorde van spreken zoals dat is afgesproken.

Iedereen gaat hiermee akkoord.

A2. Vragenhalfuur

De voorzitter meldt dat er geen vragen zijn binnengekomen voor het vragenhalfuur. Dat betekent dat u er (*over het gebruik van dit raadsinstrument*) goed over hebt nagedacht.

B1. Mededelingen

De voorzitter meldt dat er geen mededelingen zijn. Dat betekent dat begonnen kan worden met de bijdragen in het kader van de programmabegroting 2014.

B2. Programmabegroting 2014

De heer Wanders stelt dat *optimism a moral duty* is, een citaat dat hij namens de PvdA ook gebruikte bij de kadernota in 2010. De filosoof Popper gaf aan dat het onze morele plicht is niet negatieve dingen te voorspellen maar vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid te blijven werken aan de toekomst en een betere samenleving. Aan het eind van deze raadsperiode staat volgens de PvdA deze verplichting nog steeds overeind. Zijn er redenen om positief te zijn? Jazeker. Er is in deze periode hard gewerkt aan het bieden van perspectief aan onze inwoners, de Emmense samenleving kent veel betrokken mensen die zich op allerlei gebieden inzetten en veel mensen zijn aan het werk omdat we als gemeente durven te investeren. Niet alleen in Emmen, maar ook in andere dorpen. Het werk is nog lang niet af. De PvdA wil blijven werken aan het vervullen van de ambities. Ambities die Emmen sterker maken en de inwoners hoop voor de toekomst geven. Natuurlijk is het zo dat ook in deze begroting bezuinigd moet worden, en zoals het college schrijft: 'gemakkelijke bezuinigingen zijn er niet meer.' En dat is natuurlijk ook logisch. Een teruggang in de gemeentelijke exploitatie van 380 naar 349 miljoen, en een totaal van 55 miljoen bezuinigen in 1 raadsperiode zou ook niet tot gemakkelijke bezuinigingen mogen leiden. Tijdens de Algemene Beschouwingen eerder dit jaar heeft de PvdA het gehad over solidariteit, een belangrijk goed in deze samenleving. Bij teruglopen van de financiële middelen komt dit nog sterker tot uitdrukking. Solidariteit betekent voor de PvdA ook een goed minimabeleid. Dat is er in Emmen en dat moet zo gehouden worden. Iedereen

weet inmiddels dat 1 op de 9 kinderen opgroeit in armoede. Dat zal hier in Emmen helaas niet anders zijn, in dit soort statistieken draagt Emmen altijd substantieel bij. Wat betekent dan ook het bezuinigingsvoorstel om de onderbesteding van het budget maatschappelijk participeren van kinderen vrij te laten vallen? Kan de wethouder aangeven hoe deze onderbesteding tot stand is gekomen en welke consequenties de bezuiniging heeft?

Naast de aandacht voor kinderen wil de PvdA ook specifiek aandacht vragen voor ouderen, dan met name de lage inkomensgroep. Mensen met alleen AOW, al dan niet aangevuld met een klein pensioentje. Ook daar treden schrijnende situaties op, omdat men bijvoorbeeld bij de overgang van de bijstand naar de AOW de langdurigheidstoeslag verliest. De Wwb biedt in de vorm van categoriale bijstand de kans hier iets aan te doen. De PvdA zou graag zien dat het college bij de aangekondigde inzet op armoedebestrijding van deze mogelijkheid gebruikt maakt. De PvdA dient hiertoe een motie in:

De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 4 november 2013.

Concluderende dat:

- ***Door de wereldwijde economische crisis de armoede in Nederland is toegenomen;***
- ***Het huidige kabinet aan gemeenten voor de uitvoering van het armoedebeleid zoveel mogelijk beleidsruimte toekent;***
- ***Door het kabinet structureel extra middelen worden vrijgemaakt voor armoedebeleid;***
- ***Het college heeft aangegeven in te willen zetten op armoedebestrijding;***

Overwegende dat/is van oordeel dat:

- ***De gemeente in deze moeilijke economische tijd haar meest***

kwetsbare inwoners zoveel mogelijk dient te ondersteunen;

- ***Armoedebeleid mede bedoeld is om sociale uitsluiting te voorkomen;***
- ***Inwoners met een AOW-uitkering tot de meest kwetsbare groepen behoren als het gaat om de gevolgen van armoede;***
- ***De langdurigheidstoeslag voor Wwb-ers na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd conform wettelijke regeling komt te vervallen en dit een armoedeval kan veroorzaken;***

Verzoekt het college:

- ***Te komen met een regeling op grond van artikel 35 van de Wwb voor categoriale bijzondere bijstand voor pensioengerechtigden;***
- ***Hierbij aansluiting te zoeken bij het vigerende minimabeleid en rekening te houden met mogelijke vermogensposities;***
- ***Deze regeling per 2014 te laten ingaan;***
- ***Ten behoeve van doelgroepbereik hier ook een koppeling voor aan te gaan met de Sociale Verzekeringsbank;***

En gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie is voorzien van nummer M1.

Solidariteit komt ook tot uitdrukking bij het aanwenden van de algemene middelen. Deze bestaan onder meer uit de algemene uitkering en bijvoorbeeld de onroerende zaak belasting. Het is goed dat er oog is voor de inkomenspositie van de inwoners en terughoudend omgegaan wordt met eventuele stijgingen van de OZB. Enkele partijen hebben aangegeven te streven naar een stijging van 0 %. Dat is een streven waar de PvdA op zich niet tegen is. Echter, de suggestie dat er geen verband is tussen deze algemene middelen en producten van de gemeente kan de PvdA niet volgen. De begroting spreekt voor zich. Er wordt veel geld vrijgemaakt voor het in stand houden

van ID banen, de oplopende gemeentelijke bijdragen voor de WSW, en niet te vergeten, de jaarlijkse miljoenen van de WMO. Zaken die we als PvdA van harte ondersteunen en dat willen blijven doen. Dat betekent wel dat er telkens zeer zorgvuldig moet worden afgewogen wat waardevoller is voor de samenleving. Het terugbrengen van een mogelijke OZB stijging in de wetenschap dat er dan misschien afscheid genomen moet worden van de ID banen, of deze juist in stand houden? PvdA is niet tegen het verlagen van de woonlasten. Dat is ook de reden waarom PvdA vorig jaar meedeed aan het indienen van de motie en waarom er zoveel belang wordt gehecht aan het aanvalsplan Wonen. Woonlasten bestaan uit meer dan de OZB en daarom is de PvdA blij dat er eerder is aangedrongen op het aanbesteden van de afvalverwerking. Dit resulteert volgend jaar direct in een lager tarief en dus lagere woonlasten voor ieder huishouden. Ook het aanvalsplan Wonen moet leiden tot lagere woonlasten, de mogelijkheden voor isolerende maatregelen moeten effect hebben op het totaal van de lasten, zeker voor de onderkant van de woningmarkt. Ook daar maakt de gemeente middelen voor vrij. Dus, nee, de PvdA is niet tegen het verlagen van de woonlasten.

‘Meer van de samenleving, andere overheid’ is een term die veel gehoord wordt. Als gemeente moet men daaraan wennen en op inspelen. Van bepalen en sturen naar soms meer ondersteunen. In dat kader heeft de PvdA dan ook vragen over de waterspeelplaatsen. PvdA heeft zich samen met Wakker Emmen sterk gemaakt het sloopbesluit van tafel te krijgen. De PvdA heeft zelfs gevraagd spelen met water voor meer kinderen in de gemeente bereikbaar te maken. Het college heeft deze handschoen opgepakt en hiervoor geld vrijgemaakt. De wijze van uitvoering zoals die is ingezet, baart echter zorgen. Er is nog geen plan, toch zijn er al regels opgesteld over welk dorp of wijk in aanmerking komt voor een speelplaats. De

PvdA heeft ook opgeroepen te kijken welke partijen nog meer bereid zijn tot financiering. Waarom ondersteunt het ambtelijk apparaat bijvoorbeeld de EOP's niet bij het opstellen van een plan waarmee bijvoorbeeld ook provinciale middelen uit Vitaal Platteland of andere fondsen kunnen worden aangeboord? Nu wordt er opnieuw gestuurd en regels opgelegd, oftewel, uitvoeren zonder dat de raad een plan kent. PvdA wil graag van de wethouder horen wat diens visie is.

Jeugd en bewegen is een belangrijk beleidsuitgangspunt. De PvdA is bijzonder blij met het feit dat het college de oproep van de PvdA tot het vernieuwen van de gymaccommodatie in Emmermeer heeft overgenomen. Het geeft de basisscholen de kans het gymonderwijs adequaat in te vullen. Juist op scholen komen kinderen in aanraking met sport en beweging, hetgeen een positief effect heeft op gezondheid en hun sociale ontwikkeling. Daarbij is het moment van vernieuwing juist nu: het voorkomt groot onderhoud aan een sterk verouderde zaal, het stimuleert werkgelegenheid in een sector die het hard nodig heeft en het kan een aanbestedingsvoordeel opleveren omdat de naastgelegen school gaat uitbreiden.

De PvdA heeft verder vragen ten aanzien van de jongste jeugd, oftewel, de peuterarrangementen. De inhoudelijke motivatie de volledige doelgroep te willen bereiken ondersteunt de PvdA van harte. Er zijn echter inhoudelijke vragen waarop deze is ingezet. Het college heeft besloten de arrangementen in zijn totaliteit te gunnen aan een stichting in oprichting. Een voorwaarde daarbij is dat deze stichting zich moet bewegen op de kinderopvangmarkt. PvdA kan een aantal redenen hiertoe begrijpen, maar vraagt zich af of de bestaande kinderopvangorganisaties ook in de gelegenheid zijn gesteld om offertes uit te brengen. Immers, de markt is al overvol en de PvdA maakt zich ernstig zorgen over ontwrichtende en ongewenste neveneffecten, mede door

eigen bepalingen. Graag een reactie van de wethouder.

Tijdens de behandeling van de kadernota heeft de PvdA gevraagd te komen met een kaderstellend budget ten aanzien van de personeelskosten. De wethouder gaf destijds aan dat hij wel voelde voor een dergelijk voorstel. Dit is echter in de voorliggende begroting niet het geval. De PvdA erkent dat er op eigen organisatie wordt bezuinigd, tegelijkertijd zijn er in de personeelskosten nog steeds autonome ontwikkelingen zoals loonstijgingen en prijscompensatie opgenomen, oplopend tot 3 miljoen in 2017.

Ook wordt aangegeven dat de inhuur van derden fors is teruggelopen. Dat de PvdA zich daarin kan vinden is vanzelfsprekend, immers, het was de PvdA die hiertoe in 2010 een motie indiende. Het is echter slechts ten dele als bezuiniging op te voeren want het overgrote deel van het inhuren van derden was en is geen begrotingspost. Discussies die bij een kaderstellend budget geen rol hoeven te spelen. Kan het college aangegeven waarom er niet voor is gekozen om met een dergelijk budget te komen?

Geen begrotingsbehandeling zonder dat het parkeren is genoemd. Nog steeds een zorgkindje. De parkeernota is er nog niet, is er nog steeds niet. Wel hebben we geconstateerd dat bestaande parkeerplaatsen werden opgeknapt, terwijl betalende klanten niet bediend werden met moderne middelen. Dit ondanks eerdere toezeggingen. Daarbij blijven de inkomsten achter. De PvdA wil deze zeker niet verhogen met stijgingen van de tarieven. Het verhogen van opbrengsten zoekt PvdA in vergunningparkeren. Daarbij nu alvast de oproep om voor werkenden in het centrum met een vriendelijk tarief te komen. Vergunningparkeren geeft naar inzien van de PvdA ook meer mogelijkheden om ongewenste effecten in omliggende buurten te voorkomen. Wat zijn de plannen van de wethouder?

Tot slot, namens PvdA, terugkomend op de waardevolle Emmense samenleving en de inzet, ideeën en informatie die daar zijn te vinden. PvdA gaat er dan ook van uit dat het anders invullen van Emmen Revisited niet betekent dat deze methode aan de kant gezet wordt. PvdA denkt dat de methodiek uiterst waardevol kan zijn voor sociale en economische vraagstukken op dorps- en wijkniveau. Immers, 'Meer van de samenleving, andere overheid' vraagt om een verbindende factor en die kan gevonden worden in Emmen Revisited. De PvdA is hoopvol en optimistisch over de ontwikkeling van de gemeente. Samen eraan werken en als gemeente bewust worden van de faciliterende rol die gespeeld kan worden. Samen kan men meer voor het Emmen van nu en morgen.

De voorzitter vraagt of de heer Wanders de essentie van de motie voor wil lezen. De heer Wanders geeft hieraan gehoor en leest het verzoekende deel van de motie voor.

De voorzitter meldt dat mevrouw van Wieren, Rougoor en Meulenbelt en de heren Linneman en Özkan ook binnen zijn gekomen.

De heer Oldenbeuving citeert Schopenhauer: 'Wees niet optimistisch, het ergste moet nog komen' maar constateert dat het met filosofen over het algemeen slecht regeren is, enig economisch benul hebben ze vaak niet. Dat maakt ze ook zo boeiend om mee te kletsen. Het citaat kan vandaag weer net zo uitgesproken worden. Het college is er met enige creativiteit in geslaagd, volgens het CDA, om een sluitende begroting te presenteren. Wat waren de meegegeven kaders die het CDA had meegegeven bij bespreking van de kadernota in juni? De OZB wordt reëel verlaagd, geen eigen middelen bij de taken die in het kader van de grote decentralisatie naar de gemeente worden overgeheveld, prioriteit bij de vangnetfunctie, ook wel omschreven als: 'Warmhartig voor hen die niet kunnen, hard, maar niet hardvochtig

voor hen die niet willen'. Zorg voor jeugd en ontwikkeling van kinderen en waardering en facilitering van vrijwilligers, mantelzorgers, overlegpartners en anderen die invulling geven aan het credo 'meer van de samenleving'. Maar misschien wel het allerbelangrijkste overkoepelende thema, nog steeds het besef van urgentie. Voordat het CDA de conclusie trekt over de vraag of het college adequaat invulling heeft gegeven aan die kaders, eerst een aantal aspecten uit de programma's. Het zijn soms de details waardoor het totaalbeeld helder wordt.

Programma 1, burgers en bestuur. Is het meer van de samenleving? Zijn we er klaar voor? Is iedereen daarvan overtuigd of wordt het ervaren als een opgelegde keuze? In de begroting kunnen we zien dat we de komende jaren 100 fte's bezuinigen in de organisatie. Kan dat via natuurlijk verloop? En blijven dan juist die functies die essentieel voor het proces 'Meer van de samenleving' behouden? Die keuze overlaten aan de organisaties zelf is hetzelfde als aan het konijn vragen wat op het kerstmenu moet komen te staan. Die kiest dan waarschijnlijk voor worteltjestaart, en niet voor gebraden konijn.

Een tweede punt in dit programma is het risico van doorslaan in digitalisering en formalisering. Wees bewust dat er een groep klanten is die dat niet bijhoudt en het CDA acht het tijd voor de volgende slag, de voor zakelijke klanten 1-loket-gedachte moet ook voor andere klanten worden voorgegeven.

In programma 2 ontbreekt naar inziens van het CDA een nieuwe visie op het ontwikkelen van de detailhandel. Gezien de razendsnelle ontwikkeling van de internethandel, die groeit met enkele procenten per jaar, dient men de rekenmodellen drastisch bij te stellen. Chemie en biobased economy zijn industriële speerpunten, een goede zaak. Maakindustrie moet belangrijk worden. Recente aanwijzing als Open Centre Chemical Innovation is een felicitatie

waard. Een prachtige stap op weg naar verzilvering van het topsectorenbeleid. Het project centrumvernieuwing Emmen blijft spannend. Laat men in alle hectiek niet vergeten waarom dit begonnen is, werkgelegenheid, nu en in de toekomst. 'Niets doen is geen optie' was de veelzeggende titel in De Groene Amsterdammer deze zomer. Is het allemaal nog in de hand? Voelt het college zich als uitvoerder van de raadsbesluiten nog veilig? Er speelt heel veel tegelijk en alles vergt aandacht. Kwaliteit en werkgelegenheid zijn van belang, maar het CDA wil in het kader van de begroting nog een keer benadrukken dat de budgetten taakstellend zijn. Als het niet kan zoals het moet, dan moet het zoals het kan.

Programma 3, heel kort. Hoe zit het met het alcoholbeleid in sportkantines, wijkgebouwen, dorpshuizen etc.? Januari nadert.

Programma 4, het spanningsveld tussen noodzakelijke ambities en de economische realiteit van de 21ste eeuw wordt hier verwoord. Jammer dat ook duidelijk de noodzakelijke regierol van de gemeente ten aanzien van de samenwerking tussen openbaar en bijzonder onderwijs op geen enkele wijze wordt ingevuld. De betreffende paragraaf draagt de titel: 'Visie op openbaar onderwijs'. CDA is van mening dat we kwaliteit van onderwijs en de spreiding daarvan over dorpen en wijken alleen kunnen handhaven als iedereen over zijn schaduw heen stapt.

Programma 5, ook hier de controverse tussen ambities en economische realiteit: 'De benodigde plancapaciteit wordt heroverwogen, hetgeen aanleiding kan zijn tot afwaardering en/of herziening van de vastgoedportefeuille.' Wat maakt deze zin zo bijzonder? Niets. Deze zin stond letterlijk in de begroting van 2012 en in de begroting van 2013.

Op het terrein van afval en afvalinzameling is het CDA blij met de bewustwording en scheiding aan de bron. Laat dat goed gefaciliteerd worden, 3 containers kan op sommige plaatsen een optie zijn.

Ondergrondse perscontainers voor plastic is elders wellicht een betere optie. Een inzamelritme van 3 weken lijkt het CDA geen klantvriendelijke optie. Dat is het badderende kind achter de wagen hangen of zoiets. CDA verneemt graag van de wethouder hoe hij daar tegenaan kijkt.

Programma 6, dit begint met een pijnlijke omissie. Er wordt gesproken over een krappe arbeidsmarkt. Was dat maar waar. De problemen zijn groot, getuige de verwachte werkloosheid in Emmen van 15,5 % in 2014. CDA heeft dan ook grote zorgen over het fundament van de arbeidsmarkt en in het bijzonder over de toekomst van de SW. Randstedelijk denken van het rijk doet Emmen geen goed. De gemeentelijke bijdrage aan de Emco loopt de komende jaren op naar 4,3 miljoen in 2017. Recent is er kennis genomen van het besluit van het AB van het Emco om mensen in vaste dienst te nemen. Het zij deze mensen van harte gegund. Maar was het in het licht van de financiële ontwikkeling een verstandig besluit? Graag hoort het CDA de visie van de wethouder op de toekomstige ontwikkeling.

Programma 7, in dit kader kan het CDA alleen maar zeggen, houdt het beheer op niveau. Zorg voor een goed wegennet is een gemeentelijke kerntaak, de hoofdstructuur is faciliterend voor de economische ontwikkeling en daarmee heel belangrijk.

Programma 8, hier toch maar even naar de betalingsachterstand van E&O. Hoe het staat met de afwikkeling wordt donderdag bekend, morgen moet het college hier over spreken. Blijkens de media hebben de gesprekken met de gemeente nog niets opgeleverd. De opdracht was echter; kom met een plan van aanpak om je schulden af te lossen. CDA plaatst deze vraag in een breder perspectief. Dit soort achterstanden ontstaan niet van vandaag op morgen. Heeft de gemeente dit te lang laten duren, zitten er meer gevallen in het vat en geeft deze casus aanleiding het debiteuren beheer aan te scherpen?

Programma 9, citaat: in 2013 wordt een voorstel ontwikkeld voor kostendekkendheid van begraven. Dat wordt nog opschieten. Vorig jaar stond er dezelfde zin, en toen met het jaartal 2012. Wethouder, wat is de planning?

Programma 10, de WMO blijft in 2014 binnen de marges. Het college stelt in de begroting voor geld te reserveren voor de nieuwe regeling maatwerk voorziening. Prima, buffers bouwen, net als vorig jaar. CDA is echter bezorgd over de escapades van het kabinet op dit vlak. Ook hier geldt, het ergste komt nog.

Daarnaast heeft het CDA zorgen over de komende decentralisaties. Het CDA onderschrijft de gekozen lijn zoals besproken bij de kadernota: budgettair neutraal invoeren. Feitelijk is er geen andere keuze, maar dat kan nog wel eens heel moeilijk worden, het is goed om dat te beseffen. Belangrijk daarbij is de vraag hoeveel ruimte het rijk de gemeente geeft bij de invulling.

Programma 11. De boodschap is helder, de OZB gaat reëel omlaag, het college heeft geluisterd. Wat het CDA betreft ook in de volgende begroting naar nul. Emmen moet uit de lijstjes als het over de gemeentelijke lasten gaat.

CDA is verheugd te constateren dat andere partijen dit CDA gedachtegoed overnemen. Ook voor de afvalstoffenheffing en rioolretributie geldt: zuinigheid met vlijt.

In haar opening heeft het CDA de vraag gesteld, heeft het college juist invulling gegeven aan deze begroting. Voor het leeuwendeel wel. CDA beseft dat de wensen groot zijn en de middelen beperkt. Dat heet in de economie schaarste, en daar moet men mee omgaan. Wie in deze tijden een ander verhaal vertelt, houdt de burgers voor de gek. Omgaan met schaarste is de uitdaging voor de komende jaren. Want men bestuurt niet voor vandaag of morgen maar voor overmorgen.

De heer van der Weide stelt dat er opnieuw bezuinigingen nodig zijn voor een sluitende begroting. In een periode van 4

jaar tijd is er structureel 30 miljoen minder te besteden. Het gaat hier om het maken van keuzes. Wakker Emmen heeft de afgelopen jaren veel kritiek geuit op de gemaakte financiële keuzes, maar dit jaar begint de fractie met het maken van een tweetal complimenten. Enerzijds voor het feit dat we voorstellen en denkrichtingen vanuit fracties tegenbegroting uit 2011 en 2012 terugvinden in dit voorstel, en anderzijds dat er geld is vrijgemaakt voor de waterspeelplaatsen. Wakker Emmen heeft evenals PvdA aandacht gevraagd voor het behoud hiervan. Er wordt extra geld voor uitgetrokken wat moet resulteren in een totaalplan. Wakker Emmen is blij met dit plan, maar vraagt zichzelf wel af of dit bedrag voldoende is. Wat kan gerealiseerd worden voor het totale bedrag en wat is er gecommuniceerd met de betrokken EOP's en inwoners? Afgelopen donderdag gaf Wakker Emmen al aan dat de hoge woonlasten een doorn in het oog zijn. Het besef dat de lasten onevenredig hoog zijn, lijkt te zijn doorgedrongen. Het voorstel van het college om de OZB eenmalig in 2014 niet met 2,25% maar met 1,25% te laten stijgen is een druppel op de gloeiende plaat. Het heeft een hoog 'voor de Bühne' gehalte, zo vlak voor de verkiezingen. Maar beter later dan nooit, dat dit besef ontstaat. Wakker Emmen vindt het voorstel dan ook erg mager. De fractie maakt de keuze om de woonlasten te komende 4 jaar niet te verhogen, maar juist te bevriezen, geen verdere stijging van de OZB.

Wakker Emmen ziet steeds meer voorstellen van gelijke strekking uit de tegenbegroting van de afgelopen 2 jaar terug. Kern van de voorstellen uit de afgelopen jaren: kleinere en efficiëntere overheid, korting op subsidies, minder cultuur, minder beleidsnota's en adviezen. Er is een behoorlijk aantal voorstellen teruggekomen in de begroting 2014. Een stap in de goede richting. Wakker Emmen heeft de afgelopen jaren gepleit voor een kleinere en efficiëntere overheid, er worden serieuze stappen gezet. De

koudwatervrees heeft plaats gemaakt voor maatregelen. De grens van 1000 fte's is in zicht en in 2017 moet de ambtelijke organisatie bestaan uit circa 950 fte's. Wakker Emmen vindt dat er goede stappen worden gezet, al is er ruimte voor verbetering. De fractie is van mening dat een ambtelijke organisatie met als ondergrens 800 fte en bovengrens 900 fte op termijn haalbaar is. Gemeenten als Ede, Dordrecht en Amersfoort tonen dit ook aan. 'Meer van de samenleving en een andere overheid' zal tot uiting moeten komen in de personeelskosten. Zoals gezegd, er worden goede stappen gezet, maar het kan nog beter. Wakker Emmen wil daarom vanaf 2015 structureel €250.000,- besparen op personeelskosten, bedrijfsvoering en inhuren van derden.

Deze bestuursperiode is de Emmense sportwereld geconfronteerd met bezuinigingen. De OZB compensatie is wegbezuinigd, de veldhuur voor onder andere voetbalclubs is verdubbeld, de dreiging van derving van kantineopbrengsten van zaalsporten als gevolg van de drank- en horecaregeling lag op de loer, maar is getackeld. Wakker Emmen is blij dat deze *slip of the pen* is hersteld. De lasten zijn daarentegen wel blijven stijgen als gevolg van gemeentelijk beleid, en de sponsorinkomsten zijn onder druk komen te staan. Dit valt overigens de gemeente niet te verwijten. In de voorliggende begroting wordt ook nog eens het mes gezet in het aantal combinatiefunctionarissen en senioren sport.

Dan de keuzes van het college op het gebied van topsport. In 2009 is de topsport subsidie gekort met 25% naar €15.000,-. Geen wapenfeit van dit college, maar er is niet getracht dit terug te draaien. Gezien de samenstelling van dit college vindt Wakker Emmen dit een indirecte keuze. Dit college heeft zich volop ingezet om de Vuelta naar Emmen te halen, een duur prestige project die tot vreugde van Wakker Emmen geen doorgaan zal vinden. Wij vinden het contrast dan ook groot: enerzijds wel

tonnen over hebben voor een prestigieus tweedaags wielerevenement, maar wel bezuinigen op voornamelijk de breedtesport. De komende periode, in meerjarenperspectief, wordt er minder geld uitgegeven aan sportaccommodaties, sportbeleid en sportstimulering. In zijn totaliteit wordt er €200.000,- minder uitgegeven. Aan de batenkant valt juist een omgekeerde trend waar te nemen. De inkomsten van de gemeente stijgen met €200.000,-. Vorig jaar was er eenzelfde trend waar te nemen. De lastenafname werd vorig jaar verklaard door energiebesparende maatregelen, bezuinigende maatregelen inzake personeel en afstoot van sportvelden. De stijging van baten werd verklaard door een bezuinigingsmaatregel, verhoging tarieven van alle accommodaties en de huurverhoging van sportvelden. Uit de beantwoording van dit jaar blijkt dat er ook een voordeel ontstaat vanuit de kapitaalslasten. Wakker Emmen is van mening dat deze trend moet worden bijgestuurd. Financiële voordelen bieden ruimte voor extra investeringen, dit kan men dan ook doen. Sport heeft een belangrijke maatschappelijk en sociale functie. Daarom een aanvalsplan sport, bestaande uit 5 punten:

1. Wakker Emmen wil de lasten van de sportverenigingen naar beneden brengen om de contributie betaalbaar te houden. Jaarlijkse 2% verhoging wordt de komende 4 jaar niet toegepast.
2. Wakker Emmen wil eenmalig de waarderingssubsidie uitkeren. In 2009 is hiertoe al eens besloten. Doel is om de clubs die financieel verantwoord beleid voeren ook eens te waarderen door een eenmalige bijdrage van €1000,-.
3. Verhoging van de topsportsubsidie met een plafond van €100.000,- in plaats van de huidige €15.000,-. Geen Vuelta, maar investeren in onze clubs is onze keuze.

4. Naast CQ en andere maatschappelijke organisaties ook sport te ontzien om 5% te snijden in de subsidie verstrekking. De inkomsten van de verenigingen staan onder druk en daarom geen lastenverzwaring.
5. Een toernooisubsidie, die het mogelijk maakt om toernooien te organiseren die cluboverstijgend zijn en minimaal een regionaal karakter hebben. Hiermee kan initiatief vanuit de sportwereld worden gestimuleerd maar ook beloond.

Wakker Emmen is van mening dat dit aanvalsplan ook bijdraagt aan een positieve uitstraling van de gemeente.

Een ander punt, dat ook van invloed kan zijn op deze positieve uitstraling, is het onderhoud en beheer van openbaar gebied. Goed onderhouden wegen, voet- en fietspaden en het groenonderhoud dragen bij aan de uitstraling en vormen een onderdeel van het visitekaartje. De afgelopen periode is er bezuinigd op het openbare gebied. Wakker Emmen wil daarom een knelpuntenpot voor het openbare gebied om een inhaalslag te kunnen maken met het achterstallig onderhoud. Hiervoor een bedrag van 1,5 miljoen, te storten in fonds openbaar gebied.

In de begroting zit ook een 2,5% korting op de bibliotheek. Uit de media heeft Wakker Emmen kunnen vernemen dat dit desastreuze gevolgen kan hebben voor de filialen in de dorpen. Gezien het feit dat een bieb goed toegankelijk moet zijn en een belangrijke functie heeft voor kinderen en ouderen wil Wakker Emmen deze korting niet doorvoeren. De consequenties wegen niet op tegen de korting.

Resumerend wil Wakker Emmen het volgende:

- Bevriezing OZB
- Aanvalsplan sport
- 1,5 miljoen naar fonds openbaar gebied
- Geen korting op de bibliotheek

Wakker Emmen wil dit gaan betalen uit verschillende budgetten, en kiest er dan voor te snijden in de budgetten van cultuur, promotie en communicatie. Daarnaast een vermindering van beleidsadviezen, beëindiging huur CBK op de huidige locatie. En definitieve stopzetting van Educatiecentrum Natuur en Milieu. De kunstuitleen en de educatieve functie hiervan voor basis- en voorgezetonderwijs wil Wakker Emmen wel behouden. Het budget is €100.000,- en hiervoor dient een alternatief te worden gecreëerd. Daarnaast een aantal reserves anders bestemmen en gaan benutten. Onder meer nog €750.000,- besparen op personeel, bedrijfsvoering en inhuren van derden. De dekking voor deze voorstellen staat in een amendement.

De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op 4 november 2013.

Constaterende dat:

- *In de begroting de OZB toch eenmalig met 1,25% wordt verhoogd in plaats van de weliswaar eerder voorgenomen 2,25%;*
- *De afgelopen bezuinigingsrondes er minder budget beschikbaar was gesteld voor het openbaar gebied met de nodige consequenties;*
- *In de periode 2010-2013 er teveel bezuinigd is op sport en sportaccommodaties;*
- *In de voorliggende begroting er een korting van 2,5% op de subsidie voor de Openbare Bibliotheek plaats vindt;*

Overwegende dat;

- *Breedtesport een belangrijke maatschappelijke en sociale functie heeft in de samenleving;*
- *Het onderhoud en beheer van het openbaar gebied voor een belangrijk deel bijdraagt aan een goede uitstraling van de gemeente;*

- *De woonlasten voor de inwoners beperkt dienen te worden, hetgeen bijdraagt aan een positievere uitstraling van onze gemeente;*
- *Het wenselijk is om extra budget beschikbaar te stellen voor o.a. het wegwerken van achterstallig onderhoud van het openbaar gebied;*
- *Lastenverlichting voor sportverenigingen wenselijk is gezien de belangrijke sociale functie en de teruglopende sponsorinkomsten;*
- *Extra subsidiemogelijkheden in de vorm van het instellen van een toernooisubsidie voor toernooien met minimaal een regionaal karakter als stimulans kan werken voor de sportverenigingen en de naamsbekendheid van de gemeente Emmen kan vergroten;*
- *De voorgestelde korting op de bibliotheek kan leiden tot sluiting van filialen in de dorpen van de gemeente Emmen, hetgeen een ongewenste situatie zou geven;*

Besluit:

- *De begroting 2014 en het meerjaren kader aan te passen aan de hand van de voorstellen gedaan in de bijlage.*

En gaat over tot de orde van de dag.

Dit amendement is voorzien van nummer A1.

Tot slot nog enkele vragen en opmerkingen over het Atalantaproject. Inmiddels is het ontwerp van het theater gepresenteerd. Er is een brief ontvangen dat er wordt afgeweken van de oorspronkelijke aanbestedingsvorm. De voorgaande was namelijk vergelijkbaar met die van het parkeergarage debacle. In de brief staat dat dit gevolgen kan hebben voor de planning maar ook financiële consequenties kan hebben. Wakker Emmen vindt dat het college open kaart moet spelen. Heeft het college nog steeds de verwachting dat 1

januari 2016 het theater klaar voor gebruik is en heeft zij al inzichtelijk wat mogelijk financiële consequenties kunnen zijn. Indien dit niet duidelijk en inzichtelijk is, wat is het tijdspad waarin het college denkt deze informatie boven tafel te hebben? Een andere vraag over financiële dekking is de 17 miljoen MIRT subsidie. Deze subsidie staat al tijden geboekt als een hoog risico. Wat is de actuele stand van zaken en wanneer komt er eens duidelijkheid, is er bijvoorbeeld een deadline? Afgelopen zaterdag is er promotie gemaakt voor centrumvernieuwing Emmen, oftewel Atalanta. Een prachtige lasershow en flyers, maar geen enkele voorlichting over risico's en de kosten. Wakker Emmen vindt dit een eenzijdig beeld over het project Atalanta en CVE. Een parkeerkelder kan nog niet binnen het budget uitgevoerd worden en dan moeten nu de meest risicovolle projecten nog beginnen. De burgers worden niet volledig geïnformeerd op deze wijze. Wakker Emmen wil het college vragen om in alle informatieuitingen ook de risico's en de kosten te benoemen. Indien het college hiertoe niet bereid is, dient Wakker Emmen hiervoor aanstaande donderdag (7 november) een motie in.

De heer Scheltens merkt op dat vandaag de laatste behandeling is van deze bestuursperiode en de eerste in de nieuwe stijl. Die nieuwe stijl waarbij we het accent van de algemene beschouwingen meer naar de kadernota hebben gebracht. Zaterdag stond in de krant: 'We mogen trots zijn op het nieuwe theater'. Maar men is allang bezig met het nieuwe theater en de wereld van de ontmoeting. Er wordt gesproken over risico's, maar een stapje terug laat weer even zien hoe mooi het ontwerp is. De VVD wil vooral kijken naar de kaders die in juni zijn meegegeven aan het college, om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting. Een van die kaders is om oog te houden voor de noodzakelijke investeringen. Het genoemde theater is er een van. Investeringen voor

werkgelegenheid en bereikbaarheid, maar ook in de aantrekkelijkheid van Emmen en de aanzuigende werking die hiervan uitgaat. De VVD is dan ook blij met plannen voor de nieuwbouw bij de Holwerd en de nieuwe studentenflat bij de hoek Dortsestraat, Dortsedwarstraat. Een ander punt van deze investeringen: de weg Emmen-Klazienaveen. Een belangrijk punt voor de VVD, afgelopen donderdag heeft de fractie al gevraagd naar de status. De VVD is blij dat hier binnenkort in breder verband over gesproken wordt ter voorbereiding op de GVVP. Tijdens de kadernota hebben we ook aandacht gevraagd voor techniek en onderwijs. De VVD heeft hier specifiek gewezen op het, inmiddels gesloten, techniekpact. Sinds vorige week is Stenden Hogeschool en EMMTEC business park aangewezen met de COCI status, hulde daarvoor.

De ingezette trend van de verhoging van de OZB met 1,25% is ook een belangrijk kader. De VVD heeft in juni al aangegeven dat dit het maximaal haalbare is. De VVD is van mening dat hij eigenlijk nog met een 0,5 tot 1 % verlaagd kan worden. Laten we eerst naar onszelf kijken. De dekking valt onder andere te halen uit het verminderen van de onkostenvergoeding voor raadsleden, en het schrappen van vergoedingen voor papier en ICT. Daarmee wordt ook meteen een invulling gegeven van de taakstelling om €50.000,- van de gemeenteraad te bezuinigen. Ook de VVD wil keuzes maken. In juni riep de VVD op om een bezuinigingsavond te beleggen om gezamenlijk tot deze keuzes te komen. Helaas is het niet gelukt om een datum te vinden waarop iedereen aanwezig kon zijn. Naast de OZB is in het bezuinigingsboek ook nog iets genoemd over de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. Het voorstel is om een egaliseringsreserve in te stellen voor die heffing. De VVD is hier niet voor. Er zijn nog veel te veel onzekerheden voor de komende jaren om nu al geld terug te geven dat de gemeente in de jaren 2016 en 2017 dient te gaan verdienen. Het

belangrijkste daarbij is het versneld invoeren van 'Afval Anders'. Iets waarover nog een besluit genomen moet worden. Dus verlaging van het tarief akkoord, maar wel jaarlijks te bezien met welk bedrag dit kan.

In het bezuinigingsboek wordt een voorstel genoemd op het CBK. Bezuinigingen op de huur van €75.000,- tot €100.000,-, mits het huurcontract wordt verlengd. De VVD is van mening dat het huurcontract opgezegd moet worden en te bezien of het CBK opgenomen kan worden in de openbare bibliotheek. De bezuiniging kan dan oplopen van minimaal €200.000,- en op termijn misschien wel richting €500.000,-. Vanuit een poll bij de bibliotheek is al duidelijk dat 65% de kunstuitleen via de bieb een uitstekend idee vindt.

De VVD heeft ook haar bedenkingen bij het digitaal jongerenplatform. Deze lijkt niet te slagen in haar te vervullen taken. Jongeren hebben er niet van gehoord, een update van de website is zeldzaam, en als er een is functioneert deze niet naar behoren. Wat de VVD het meest tegen de borst stuit, is de grote subsidiestroom die hiernaar toeleidt. In september heeft de organisatie zelfs verzocht om 2/3 van de financiering afhankelijk te laten zijn van subsidies. Het lukt de organisatie blijkbaar niet om binnen een termijn van 3 jaar op eigen benen te kunnen staan. De VVD heeft een beter en goedkoper alternatief: het instellen van een jongerenraad die grotendeels op vrijwillige basis opereert. De VVD heeft jongerenparticipatie hoog in het vaandel. Zie ook de inzet van de VVD-jongeren die in mei met het initiatief kwamen voor de verkiezingsmarkt. Diverse scholen zijn positief, en ook de jongeren van Wakker Emmen en D66 hebben zich achter dit initiatief geschaard. Subsidies: de VVD heeft de bezuinigingsmaatregelen gezien met betrekking tot subsidies kleiner dan €1000,-. Het verbaast de VVD dat dit per 31 december wordt afgeschaft, maar dat er nog 2 jaar extra wordt afgekocht, 2016 en

2017 worden ineens uitbetaald. De afkoop wordt gedekt vanuit de VAR, en de bezuinigingen van 2016 en 2017 worden opgenomen in de begroting. Dat is nog 2 jaar. Voorstel van de VVD: geef aan dat je ermee stopt en dan houdt het ook op.

Dan de bezuinigingsmaatregel die de VVD niet uitgevoerd wil hebben. Het lijkt knullig, maar het verhogen van de verpachting van overige gronden. We zien als uitleg dat deze al meer dan kostendekkend is en toch heeft iemand bedacht om de pacht prijs bovenmatig met 2% extra te verhogen. Een besparing die welgeteld op jaarbasis €2000,- oplevert. De VVD schaamt zich er bijna voor dat dit voorstel er ligt. Ze heeft andere besparingen genoemd waarvan de opbrengst groter is dan deze.

De VVD heeft nog een vraag over de pensioenpremie. De verlaging van de premie levert voor 2014 een besparing op van €267.000,-. Maar in het bezuinigingsboek wordt de post voor 2015, 2016, 2017 maar op pm gezet. Vanwege de onzekerheid zou er geen bedrag voor genoemd kunnen worden. Zowel in het boek als in de begroting worden wel meer dingen genoemd waar grotere onzekerheden bijstaan dan dit. Ook voor die jaren kan een bedrag opgenomen worden wat de besparing zou zijn voor de pensioenpremie.

Concluderend, de VVD is blij met deze evenwichtige sluitende meerjarenbegroting, maar ziet met een aantal keuzes de mogelijkheden om de OZB verhoging met minimaal 0,5 tot 1 % te verlagen. Daarbij blijft het voorzieningenniveau op een ruim niveau en is de VVD niet bang om in eigen vlees te snijden.

De heer Schoo heeft met belangstelling het verhaal van de VVD aangehoord. Wat triggert is de bezuiniging die voorgesteld wordt, naar goed begrepen €185.000,- naar vergoedingen van de fracties. Is dit een voorstel of een motie, of een amendement? Of gewoon iets wat in de groep gegooid wordt? De argumentatie in de pers, klopt

dit? Het functioneren van een fractie en een steunfractie is meer dan alleen maar een vergadering een keer in de maand met de raad en een keer een commissie en een iPad verstrekt krijgen. Niet iedereen gaat met die iPad om zoals het moet, bij wijze van spreken, en daar komt nog bij dat mensen toch wel heel veel meer doen dan wat zojuist genoemd is. De steunfractie van DOP bestaat uit 8 tot 9 man, die een kleine vergoeding verdienen, die ook gemotiveerd moeten blijven. Er zijn kosten aan pc's en andere artikelen. Om helemaal die €185.000,- af te schaffen is een grote stap. Wat vinden andere partijen hiervan? Toen de heer Schoo in 1989 begon was er helemaal geen fractievergoeding, dat is in 2002 ingesteld. Komt VVD met een motie of amendement?

De heer Scheltens antwoordt dat de VVD nu nog niet hiermee komt. Men hoort eerst graag wat iedereen hiervan vindt. Op basis daarvan, de motie of amendement ligt klaar, kan als dat nodig is hij heel snel ingediend worden.

De heer Van der Weide vindt dat de heer Scheltens de vraag van de heer Schoo makkelijk afdoet. Op het moment dat je €185.000,- bezuinigt, moet dat dan terug naar de algemene reserve? Wordt daar iets anders mee gefinancierd? Of gaat het erom die €185.000,- af te schaffen en maakt het niet veel uit wat er verder mee gebeurt?

De heer Scheltens reageert dat hij zojuist heeft aangegeven dat het gezien kan worden als eerste invulling van de taakstelling die de gemeenteraad zelf moet doen, €50.000,-. En het voorstel om de OZB te verminderen.

De heer Van der Weide stelt dat, om zomaar wat proefballonnen op te laten, er boter bij de vis moet komen. Een motie of een amendement zodat daarover vergaderd kan worden.

De heer Scheltens geeft aan dat de heer Van der Weide dat mag vinden.

De heer Wanders merkt op dat het goed is om even op de juiste manier te reageren. De heer Schoo zegt iets over fractievergoedingen, of gaat het nu over de onkostenvergoeding die ieder fractielid krijgt?

De heer Scheltens heeft getracht te reageren op de concrete vraag van de heer Schoo. Het betoog gaat over de steunfractie en dergelijke. De belaste onkostenvergoeding is iets wat de raadsleden individueel krijgen. Wat de VVD voorstelt heeft hier geen betrekking op. Anders dan wat er in de krant heeft gestaan, de onkostenvergoeding is wettelijk bepaald met een wettelijk maximum en daar mag men ook 20% maximaal van afwijken. Dat is iets waar over gesproken kan worden. Dat is een lokale maatregel.

De heer Wanders geeft aan dat 20% van de wettelijke onkostenvergoeding geen €185.000,- is.

De heer Scheltens reageert dat dat snel gerekend is.

De voorzitter geeft aan dat het dan om €37.000,- gaat. Maar er ligt nog geen motie of amendement. De VVD brengt een gedachte in.

De heer Wanders vraagt hoe de rest van de €185.000,- dan is opgebouwd.

De heer Scheltens stelt dat hij dit bedrag niet genoemd heeft.

De heer Schoo geeft aan dat hij dit bedrag noemde. Dit bedrag is vermeld in een gerenommeerde krant. DOP is daarvan uitgegaan. Daarom de vraag, komt er een motie of amendement? Want het blijft nu een beetje boven de markt hangen en zweven. Nu is er weer een andere uitleg.

Als men gaat rekenen kom je met €185.000,- aan fractievergoedingen aardig uit, vandaar dat DOP ervan uitging dat het hierover ging.

De heer Scheltens merkt op dat de heer Schoo over een gerenommeerde krant spreekt, vanochtend stond het in ieder geval niet in het Dagblad van het Noorden.

De voorzitter sluit deze discussie.

Mevrouw Hoogeveen stelt ‘Minder van de overheid en een andere samenleving?’ Minder van de overheid is gelukt. Kijk alleen maar naar de kerngegevens. Als men de kerngegevens van 2012 en 2013 met elkaar vergelijkt, dan blijkt dat men in 1 jaar 100 ha aan binnenwater verliest. Dit, terwijl er een nieuwe vaarverbinding is. Zijn er 252 minder woningen en is het inwoneraantal gedaald met 206. Als deze kerngegevens al niet kloppen, hoe staat het dan met de rest? Of kan de tijd van turf, jenever en achterdocht met een gerust hart achter worden gelaten? Ook is er geen traverse meer, al staat deze nog wel in de boeken. Het voorstel voor de afboeking komt nog, volgens de brief van 25 september. Maar niet getreurd, er is wel een ondergrondse parkeergarage bij gekomen. D66 wil graag de toekomst in met durf, daadkracht, optimisme en urgentie. Die urgentie blijft wat D66 betreft vaak uit. Waarom moet het bijvoorbeeld zo lang duren voordat er een brede school in Emmerhout wordt opgezet? Daar wordt al 7 of 8 jaar aan gewerkt. En hoe staat het met het digitale jongerenplatform? Het bestaat, maar men hoort of ziet er niets van. En wat is de stand van zaken met betrekking tot de webshop in het kader van het minimabeleid? Kan er niet meer betekend worden voor de huisvesting van de asielzoekersschool?

De krimp is overal zichtbaar, zo ook in het onderwijs, slim samenwerken kan benadrukt worden. Tussen scholen onderling en ook tussen scholen van

verschillende denominaties. Tevens valt het op dat de facilitaire overhead in 2 jaar tijd stijgt van €20.000,- naar €24.000,-, kijkend naar de verschuiving richting de RID. De begroting 2014 verder in ogenschouw nemend, bekruipt D66 het gevoel dat het gehele totaaloverzicht mist. Al eerder sprak D66 over een te weinig voorspellend vermogen en door het niet realiseren van een aantal eerdere bezuinigingstaakstellingen lijkt dit bewaarheid. Kijkend naar paragraaf 2 op bladzijde 116, dan is het toch raar dat jaarlijks de toereikendheid van de onderhoudsreserve wordt bekeken en bepaald, en dat even later te lezen valt dat er een structureel tekort is. Zou het niet de moeite waard zijn om bij externe migratie te onderzoeken waarom mensen uit de gemeente vertrekken?

Ook al is D66 het eens met de ingezette investeringen die onderdeel uitmaken van centrumvernieuwing Emmen, toch maakt de fractie zich zorgen of er niet meer kaders zullen worden overschreden. Het schrijven van het college, dat het bijna niet anders geregeld kan worden dan dat de kredietoverschrijding van de ondergrondse parkeergarage Westerstraat gedekt moet worden uit de algemene middelen, deelt D66 niet. Met het grootste gemak worden bijvoorbeeld budgetten vanuit Atalanta CVE overgeheveld ten behoeve van de marktontwikkelingen. Prima, maar dan is er met een beetje goede wil ook de overschrijding anders te dekken. En als dit dan nu eenmaal de bestendige gedragslijn is, dan vindt D66 dat de gemeente het aan de inwoners van Emmen verplicht is om zich extra in te spannen, zodat aan het einde van de dag alle gezamenlijke projecten in het kader van CVE Atalanta binnen het totale beschikbaar gestelde krediet verwezenlijkt zijn. Als dit dreigt niet te gaan lukken, dan moeten er wellicht minder zaken worden uitgevoerd of anders ingericht. D66 wil dat de overschrijding van 2,67 miljoen ineens afgeboekt wordt op het totale CVE-budget zodat de

kapitaallasten niet nog jarenlang terugkeren in de exploitatie.

Tijdens de kadernota van 2013, eind juni, wordt er ingestemd met 2,25% OZB in 2014. Hier zijn toen wat opmerkingen over gemaakt en ineens is men overstag. Plots wordt er besloten om dit toch met 1% te verlagen, hetgeen de gemeente €230.000,- kost. Op zich is D66 het eens met een verlaging van de totale woonlasten, maar is dit al niet in gang gezet door energiezuinige stimulerende maatregelen te treffen. Hier gaat het, als de kerngegevens kloppen, over een bijdrage van gemiddeld €4,90 per woonruimte, per jaar. Dit is een goede €2,- per persoon, per jaar. Dus is dit geen gerommel in de marge en puur voor de Bühne? Tijdens de kadernota heeft D66 voorgesteld om dit geld in te zetten, ter ondersteuning van de middenstand, om gratis te kunnen parkeren op zaterdagen en koopzondagen. Maar hiervoor bleek helaas te weinig draagvlak.

D66 vindt dat leges kostendekkend moeten zijn, maar dan wel pas als de gemeentelijke organisatie op de meest efficiëntste wijze werkt. De vraag is of dat nu gebeurt. De raad vergadert zo goed als papierloos. Maar krijgen nu de EOP'ers al die raadstukken in papiervorm aangeleverd, wellicht omdat de postbezorging van EMCO in stand gehouden moet worden? EOP heeft een eigen budget zodat wij als raad het niveau van de stoeptegels kunnen ontstijgen. D66 wil dat zaken zo dicht mogelijk bij en met inwoners kunnen worden gerealiseerd en hiervoor is €620.000,- EOP geld beschikbaar dat ten behoeve van de verbetering van de directe woon- en leefomgeving dient te worden ingezet. Maar de zin op pagina 18 'de EOP's hebben 3 jaar de tijd om het budget op te maken' doet de nekharen van D66 overeind staan. Het hoeft niet op hoor! Door slim samen te werken met bijvoorbeeld een EMCO, een buurtsupport voor wat betreft groen en grijs onderhoud en het vragen van een tegenprestatie van de Wwb'ers kan de directe leefomgeving relatief goedkoop worden onderhouden en

snijdt het mes aan twee kanten. Geef de EOP's vooral de ruimte om hiermee aan de slag te gaan.

D66 is het niet eens met de voorgestelde bezuinigingen rondom de bibliotheek. Mede gelet op haar educatieve rol denkt D66 dat dit gecompenseerd moet kunnen worden uit de budgetten voor het aanvalsplan laaggeletterdheid. Als de raad wederom €50.000,- moet bezuinigen, dan kan dit wat D66 betreft uit de fractievergoeding worden gehaald. Als compensatie voor het feit dat de fracties nu immers kosteloos op het gemeentehuis kunnen vergaderen.

De op handen zijnde decentralisatie blijft D66 zorgen baren. Heeft de gemeente voldoende deskundigheid in huis? Hebben de ambtenaren de juiste competenties voor deze enorme operaties? Worden de juiste vragen gesteld. Want de kanteling is meer dan een bezuinigingsmogelijkheid, de vraag moet zijn wat de noodzaak van de zorg is.

Ook blijft D66 erop hameren dat het gemeentebestuur zelf het goede voorbeeld moet geven. Rijden de collegeleden allemaal al in kleinere, duurzame auto's?

D66 denkt dat 'minder van de overheid' vraagt om een afgeslankte, transparante, meedenkende en meewerkende gemeentelijke organisatie. Ook al is bij het bestuur wel de durf, daadkracht en noodzaak tot urgent handelen te zien, het lijkt soms ergens te stikken en dat past niet bij de andere samenleving die nagestreefd wordt. D66 wil nu vooruit.

De heer Oldenbeuving geeft aan dat, met uitzondering van wethouder Arends die 's ochtends nog wel eens op de fiets kan worden gezien, de wethouders gehoor geven aan de oproep van Mark Rutte, 'laat het geld nou rollen'. Van D66 mogen ze dat niet. Kan dat uitgelegd worden?

Mevrouw Hoogeveen stelt dat in de gemeente nog genoeg gerold wordt met geld, dat zit niet vast op duurzame auto's.

De heer Oldenbeuving reageert dat het erom gaat dat men geacht wordt privé het geld te besteden. Dat is de oproep van Rutte en D66 gaat ook mee in een akkoord hierover. Maar nu zegt de fractie dat de heer Rutte niet gelijk heeft, er moet geen geld uitgegeven worden. Deze mensen kopen privé dingen, laat ze dat alstublieft blijven doen.

Mevrouw Hoogeveen reageert dat D66 niets heeft gezegd over wat collegeleden privé doen. Er is alleen een vraag gesteld.

De heer Oldenbeuving geeft aan dat nu de suggestie wordt gewekt dat de dames en heren achter de tafel een auto van de zaak hebben. Dat is niet het geval, het is gewoon privé. Een wethouder mag privé, binnen bepaalde grenzen, doen en laten wij hij of zij wil.

Schorsing.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan DOP.

De heer Schoo geeft aan dat met de aanstaande overheveling van taken van het rijk naar de gemeente in 2015 in het vooruitzicht, DOP hier toch iets over wil mededelen. In de Trouw van 18 oktober 2013 stond een boeiende passage van de heer Slop, fractievoorzitter van de ChristenUnie in de kamer. De boodschap had de volgende strekking: de ChristenUnie had er weinig vertrouwen in dat de gemeenten het geld dat ze krijgen om chronisch zieken en gehandicapten gericht te ondersteunen, ook daadwerkelijk voor dat doel zullen gaan gebruiken. De heer Slop ziet daarom liever een landelijke regeling. Het gaat om nieuwe gelden en niet om de reeds bestaande. Ook bij andere partijen in de Tweede Kamer schijnt deze angst er te zijn. Dit voorbeeld is treffend hoe er vanuit de landelijke politiek naar de gemeente wordt gekeken: de ene keer kan de gemeente alles beter en goedkoper, de andere keer is ze weer niet te vertrouwen. Boekhoudkundige

bezuinigingen en budgetrecht van de raad: DOP vraagt zich oprecht af hoe serieus zij het gegoochel met cijfers van het college moet nemen en met name als het om bezuinigingen gaat. Bij de afgelopen 3 bezuinigingsronden zijn steeds weer posten met een discutabel karakter naar boven gekomen. En steeds gaat het dan over miljoenen. Met een discutabel karakter wordt dan bedoeld, bezuinigingen waarbij geen sprake is van minder uitgaven of meer opbrengsten, maar die van boekhoudkundige aard zijn. Er is nergens pijn en toch wordt er bezuinigd. DOP heeft hier eerder kritiek op geuit en ook de heer Huttinga heeft deze problematiek in 2010, met een motie ter oplossing, onder de aandacht gebracht. DOP heeft met de heer Huttinga overlegd en hij heeft er geen bezwaar tegen als DOP deze motie vandaag weer zou indienen. Bij deze.

De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op 4 en 7 november 2013. Aan de orde zijnde het raadsvoorstel RA 13.0089, begroting 2014 + bijlagen.

Constaterende dat:

- ***Uit de bezuinigingsvoorstellen bij de meerjarenbegrotingen vanaf 2010 tot heden, bij elke bezuinigingsronde er telkens weer diverse posten worden gevonden die in het verleden wel begroot waren, maar niet gebruikt;***
- ***Het hierbij bij herhaling om miljoenen per jaar gaat;***

Overwegende dat:

- ***De gemeenteraad het budgetrecht heeft;***
- ***Dat daarom achteraf niet benutte maar wel begrote of gereserveerde middelen bij de raad tijdig bekend en voldoende inzichtelijk dienen te zijn;***

Verzoekt de Rekenkamercommissie:

1. ***De financiële huishouding van de gemeente Emmen te onderzoeken en te analyseren in het licht van de***

voornoemde overwegingen en constateringen;

2. *Wanneer de Rekenkamercommissie dit ten uitvoer brengt, dat zij de raad in dit kader met een rapport zal dienen in 2014, bij voorkeur vóór behandeling van de kadernota in juni 2014.*

En gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie is voorzien van nummer M2.

Bezuinigingen, kerntaken, verantwoordelijkheden gemeente: het college heeft bij de kadernota 2011 aangegeven dat er een brede en fundamentele discussie nodig is over de nieuwe rol van de gemeente. DOP vindt dat aan dit onderwerp door het college nog maar beperkt een vervolg is gegeven. DOP wil graag weten hoe het college hier zelf tegenaan kijkt. Daarom de vraag: vindt het college dat de in 2011 toegezegde en noodzakelijke geachte fundamentele heroriëntatie van het stelsel op een breed terrein de afgelopen 2,5 jaar in voldoende mate heeft plaatsgevonden? Andere tijden vragen andere oplossingen, maar DOP is van mening dat dit ook andere informatie van het college aan de raad vraagt. DOP heeft dit onderwerp meerdere malen geagendeerd, maar kreeg helaas te weinig steun. Zonder inhoudelijk te worden en in details te treden, graag wil DOP van de andere partijen vernemen of zij van mening zijn dat de raad ook andere informatie nodig heeft van het college dan tot nu toe. DOP overweegt een motie hierover in de tweede termijn.

Bezuinigingen, ambtelijke formatie en noodzakelijke extra formatie. Bij de technische vragen in de voorbereiding op vandaag heeft DOP geprobeerd duidelijk te krijgen hoe het college denkt over enerzijds doorgaan met bezuinigingen op de ambtelijke formatie en anderzijds de extra ambtelijke formatie die in 2014 nodig

is bij de voorbereiding van de 3 decentralisaties en vanaf 2015 bij de uitvoering van nieuwe taken. Dit zou geen technische vraag zijn. Daarom de vraag nu hier: kan het college aangegeven hoe zij omgaat in de begroting met enerzijds een verdere bezuiniging op de ambtelijke formatie en anderzijds de extra benodigde formatie in 2014 voor de voorbereiding van de nieuwe taak.

‘Samenleving nog niet klaar voor grotere rol van mantelzorgers’ is de titel van een persbericht van vorige week van Mezzo, de landelijke vereniging voor mantelzorgers en vrijwilligers. Van mantelzorgers wordt steeds meer verwacht. Met de kabinetsplannen wordt dit nog meer. Maar tegelijkertijd ervaren mantelzorgers in de praktijk steeds meer problemen. Mezzo geeft aan dat moreel verplichte mantelzorg nog erger is dan mantelzorg juridisch te verplichten. DOP is het daarmee eens. Zorg kent grenzen en dat geldt ook voor de mantelzorg. Mantelzorg is vaak intensief en langdurig. DOP vindt dat vanuit de gemeente aan een specifiek beleid ten aanzien van mantelzorg moet worden gewerkt. Vrijwilligheid moet de basis zijn en niet de morele en juridische verplichting. Daarom dient DOP hierover de volgende motie in.

De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op 4 en 7 november 2013. Aan de orde zijnde het raadsvoorstel RA 13.0089, begroting 2014 + bijlagen.

Constaterende dat:

- *er op dit moment nog geen apart gemeentelijk beleid is voor de mantelzorg, maar is opgenomen in het Wmo beleid en andere beleidsonderdelen;*
- *onvoldoende duidelijk is tegen welke problemen mantelzorgers in de gemeente Emmen aanlopen;*
- *ook bij het gemeentelijk beleid mantelzorg de laatste jaren een steeds belangrijker en*

vanzelfsprekend uitgangspunt is geworden;

Overwegende dat:

- *het bij mantelzorg om vrijwillige zorg gaat, een vrijwillige keuze is of zou moeten zijn, en dat voorkomen moet worden dat mantelzorg door morele of juridisch verlichting tot stand komt;*
- *onduidelijkheden rondom mantelzorg de bereidheid tot mantelzorg kan doen afnemen;*
- *overbelasting van mantelzorgers vroeg of laat tot duurdere reguliere zorg zal leiden;*
- *de Landelijke Vereniging voor Mantelzorgers, Mezzo, op 28 oktober 2013 heeft aangegeven dat mantelzorgers vaak nog grote problemen ondervinden en dat de samenleving nog niet klaar is voor een grotere rol voor mantelzorgers.*

Verzoekt het college:

1. *Om een apart beleid voor de totale mantelzorg op te stellen, met daarbij opgenomen:*
  - *Het huidige gemeentelijk beleid rondom mantelzorg;*
  - *Te onderzoeken welke knelpunten mantelzorgers ondervinden en welke oplossingen in het gemeentelijk beleid deze knelpunten kunnen wegnemen;*
  - *Bij elk beleidsonderdeel aan te geven of er sprake is van vrijwilligheid of van morele of juridisch verplichting.*
2. *Voor 1 maart 2014 een nieuw beleidsstuk voor mantelzorg aan de raad te doen toekomen.*

En gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie is voorzien van nummer M3.

Eigen bijdrage in de WMO. Met het beleid van de algemene voorziening schoonmaakondersteuning blijkt dat de gemeente fors minder aan eigen bijdrage ontvangt, meer dan 2 miljoen minder. Van jaarlijks 3 miljoen in 2012 naar minder dan 1 miljoen in 2014. Rekeninghoudend met het effect van de tariefsbijdrage is er dan circa 1,5 miljoen minder aan goede zorg te besteden. Van dit beleid profiteren vooral de hogere inkomens, want deze zijn fors minder gaan betalen. Maar dit is dus een bewuste politieke keuze. DOP wil het college vragen nog eens goed over het beleid na te denken, ook gelet op de risico's zoals vermeld op bladzijde 119.

Risico's van tariefsbijdrage voor schoonmaak ondersteuning. Op bladzijde 118 staan bedragen als risico voor de tariefsbijdrage als de meervoudige kamer van mening is dat tariefsbijdrage wettelijk niet mag. Volgens het college zit de tariefsbijdrage zowel als last als baten in de begroting verwerkt. Dus het effect is neutraal. Volgens DOP klopt dit verhaal niet, maar het college blijft bij haar uitleg. Daarom de volgende vraag: kan het college aangeven waarom we als gemeente een risico lopen bij tariefsbijdrage die neutraal in de begroting is opgenomen?

Economie en werkgelegenheid. De veenvaart is het eerste jaar een succes gebleken. Van belang wordt het om dit voort te zetten en uit te bouwen, om te leren van wat niet goed ging en te kijken naar wat beter kan, zodat optimaal geprofiteerd kan worden. Kan het college aangeven of er een evaluatie heeft plaatsgevonden of dat dit nog komt, en zo ja, wat het college met de uitkomsten gaat doen.

Bij de kadernota sprak DOP haar zorg uit over de problemen van de middenstand en mogelijk nadelige gevolgen voor winkelcentra en leefbaarheid van wijken en dorpen. DOP heeft toen gevraagd of het college iets zou kunnen doen in samenwerking met scholen, zodat de

middenstand geholpen kon worden bij het maken van een omslag. Bijvoorbeeld met het werken met webwinkels. Het college heeft toen aangegeven dit te zullen onderzoeken. Kan het college aangeven of er onderzocht is wat de scholen in Emmen kunnen betekenen voor de middenstand?

Voor een groep ouderen die werkloos zijn kan omscholing naar beroepen waar meer vraag naar is een oplossing zijn. Hiervoor is door middel van een motie ook aandacht gevraagd tijdens de kadernota. Kan het college aangeven wat op dit moment het uitvoeringsbeleid in algemene zin is en hoe het specifiek staat met de aangenomen motie?

Tijdelijke raadsadviseur CVE Atalanta voor de komende maanden. Bij de najaarsvergadering van september gaven sommige partijen aan dat het goed mis zou gaan met het CVE en het Atalantaproject. De schade kon wel in de 100 miljoen gaan lopen. DOP deelt deze angst. Als er zoveel op het spel staat zou je als raad geen dag, geen week zonder raadsadviseur moeten willen. Als raad is er onvoldoende kennis van deze materie. Op verzoek van de meerderheid staat het verzoek voor een tijdelijke raadsadviseur deze week weer op de agenda.

De raad van de gemeente Emmen in de begrotingsvergaderingen bijeen op 4 en 7 november 2013.

Aan de orde zijnde het raadsvoorstel RA 13.0089, Programmabegroting 2014+bijlagen.

Constateerend dat:

- ***De raad op 18 december 2008 heeft besloten zich gedurende de looptijd van het project van alle centrumvernieuwingen, of tot zolang dit door de raad wenselijk wordt geacht, te laten ondersteunen en adviseren door een onafhankelijke deskundige als raadsadviseur;***
- ***Deze ondersteuning aan de raad de afgelopen jaren is***

uitgevoerd door het bureau Twijnstra Gudde en het laatste schriftelijk advies van raadsadviseur Twijnstra Gudde aan de raad dateert van september 2012;

- ***Het contract met Twijnstra Gudde sinds medio augustus 2013 is verlopen en de raad sindsdien niet meer gebruik maakt en kan maken van externe ondersteuning door een onafhankelijke raadsadviseur;***
- ***Er momenteel via de klankbordgroep een procedure in gang is gezet om te komen tot een nieuwe raadsadviseur voor de komende jaren en dat deze procedure een aantal maanden in beslag zal nemen;***
- ***Er door deze gekozen werkwijze een periode van maanden zal zijn waarbij er geen raadsadviseur is die de raad gevraagd en ongevraagd kan adviseren;***

Overwegende dat:

- ***Vanwege de controlerende taak van de raad en de beheersing van de risico's het belangrijk is dat de periode dat de raad geen beroep kan doen op een raadsadviseur zo kort mogelijk is;***
- ***Het totale project in een belangrijke overgangsfase zit die extra aandacht vraagt voor de controlerende taak van de raad;***
- ***Alle overwegingen van de raad van 18 december 2008 om zich te laten ondersteunen en adviseren door een onafhankelijke deskundige als raadsadviseur nog steeds van toepassing zijn c.q. de raad niet expliciet heeft uitgesproken dat ze niet meer van toepassing zijn;***
- ***Het bureau Twijnstra Gudde bekend is met het project, waardoor zij maar een beperkte***

inwerkperiode nodig hebben om als tijdelijk raadsadviseur de periode te overbruggen tot er een nieuwe raadsadviseur is aangesteld.

Besluit derhalve het voorgestelde besluit aan te vullen met de volgende tekst:

10) (raadsadviseur CVE-Atalanta deze raadsperiode)

Het bureau Twijnstra Gudde vanaf heden tot en met aanstelling nieuwe raadsadviseur te verzoeken als raadsadviseur voor het project CVE-Atalanta, de onafhankelijke deskundige, zoals bedoeld in het raadsbesluit van 18 december 2008, op te pakken.

10a) (dekking kosten)

Het bedrag dat met besluit 10 gemoed is, te dekken uit het budget van de raad voor externe ondersteuning en advisering.

Dit amendement is voorzien van nummer A2.

Een vraag aan de partijen: kan er dit jaar nog een raadsadviseur komen?

De heer Oldenbeuving constateert dat de heer Schoo veel vragen heeft gesteld aan het college, maar ook aan de fracties. In de tweede termijn wil CDA hier op ingaan, maar hij vraagt of er meer informatie nodig is. Kan deze vraag toegelicht worden?

De heer Schoo antwoordt dat in het verleden al eens opgemerkt is dat als de fracties informatie van het college willen, er beter omschreven moet worden welke informatie precies. Dat is wat nu gevraagd wordt: is het CDA nu tevreden met de informatie die zij krijgt. Er is weinig terechtgekomen van de kerntaken, de omslag. De VVD kan stellen dat er geen datum is geprikt, maar er is om de tafel gezeten en daar is geen vervolg op

gekomen. DOP wil meer informatie hebben.

De heer Oldenbeuving reageert dat het helder wordt dat DOP andere informatie wil hebben om als raad gezamenlijk een kerntakendiscussie te voeren.

De heer Schoo geeft aan dat er andere andere tijden en andere beslismomenten aankomen. Bij een raadsbesluit kunnen er scenario's zijn: dan zijn er keuzes en dan kan er discussie zijn. En dat gebeurt te weinig. DOP beoogt een beter inzicht in de voorstellen die voor komen te liggen. De voorstellen kunnen scherper.

De heer Oldenbeuving vraagt of DOP dan niet alleen informatie wil, maar ook een keuze?

De heer Schoo antwoordt bevestigend: een keuzemogelijkheid uit oplossingen en daarover praten.

De heer Oldenbeuving zegt dat het duidelijk is. DOP wil geen antwoord op de vraag, de conclusie is al getrokken.

De heer Schoo reageert dat DOP aan anderen vraagt hoe er tegenaan gekeken wordt.

De heer Wanders vraagt over de raadsadviseur of DOP ervan op aan kan dat er eind dit jaar een adviseur is. Voor de coalitiepartijen is het belangrijk dat ook de oppositiepartijen vertrouwen hebben in de aangestelde adviseur. PvdA vraagt of voor DOP het vertrouwen van de coalitiepartijen even zo belangrijk is.

De heer Schoo antwoordt dat het zeker belangrijk is. Maar DOP heeft een voorkeur voor de adviseur en was erg tevreden met de adviseur van TG. In de klankbordgroep is besloten een andere weg in te slaan en een voorstel naar de gemeente te doen. Kijkend naar de praktijk, 15 augustus liep het contract af,

het is nu 4 november, kan het kennelijk nog wel even duren. Vandaar de motie: kan er een adviseur verzocht worden deze taak tijdelijk op zich te nemen. Of is geen behoefte aan een adviseur?

De heer Wanders stelt dat DOP heel goed weet dat het laatste niet het geval is. Maar er moet een vertrekpunt zijn, wederzijds vertrouwen, daarvoor zit de klankbordgroep bij elkaar. DOP laat zijn voorkeur prevaleren boven het vertrouwen van de partijen in een raadsadviseur. Dat blokkeert een antwoord en dat is jammer.

De heer Schoo zegt dat dit niet helemaal waar is. Die discussie is ontstaan in de klankbordgroep. Er is geen formeel voorstel geweest om te stoppen met de huidige adviseur, maar er is wel een nieuw voorstel. Dat is de reden waarom DOP er hier telkens mee terugkomt.

De heer Huttinga geeft aan dat het prettig is als de fracties die vragen hebben aan collega-fracties die vragen digitaal beschikbaar stellen, zodat daar in de tweede termijn op ingegaan kan worden. En, even vanuit de klankbordgroep, aan de raad en de gemeente kan meegedeeld worden dat de gesprekken met mogelijke nieuwe raadsadviseurs deze week beginnen, om tot een offerte te komen. Er wordt geprobeerd zo snel mogelijk te handelen. De urgentie wordt gevoeld, maar tijdens het handelen moet rekening gehouden worden met de termijnen die daar voor staan.

De heer Schoo dankt de heer Huttinga voor zijn woorden. Alle respect voor de klankbordgroep, maar DOP wil de snelheid erin houden, vandaar het aandringen.

De voorzitter concludeert dat DOP twee moties en 1 amendement heeft ingebracht, als onderdeel van de beraadslaging.

De heer Schoo leest het verzoekende deel van de moties voor.

De heer Leutscher stelt dat de dag van vandaag een voortzetting is van het overleg in juni, de kadernota. LEF! heeft gekeken naar de uitgangspunten van die vergadering. Er is daaraan tegemoet gekomen. Er is gesproken over de aanpassingen van de website: LEF! gaat ervan uit dat dit nog bezig is. Aan de ene kant gericht op de inwoners, aan de andere kant op toerist, de mensen van buiten Emmen. Ook toen is aangedragen, het belang van samenwerking met buurgemeenten Borger-Odoorn en Coevorden. Ook aangedragen, een van de grootste beleggingstrajecten hier in Nederland, het Atalantaproject en alles wat ermee samenhangt. Daar kan men trots op zijn. Het zal ook werkgelegenheid gaan opleveren en daarmee Emmen beter op de kaart zetten. Een aantal mensen heeft moeite met dit soort begrippen, maar dat betekent dat Emmen *in the picture* komt, dat er naar gekeken wordt, dat mensen de moeite nemen om deze kant op te komen. Kijkend naar de begroting heeft LEF! twee vragen. De eerste, kijkend naar de voorzieningen, de posten debiteuren, bij elkaar een bedrag van 5 miljoen. En de vraag is dan in hoeverre er voldoende inzicht is aan de zijde van het college als het gaat om de aard van dit soort debiteuren en of er mogelijkheden bestaan, en of daar ook al over is nagedacht in de ambtelijke organisatie, om er via een gericht en activerend plan wat meer bovenop te gaan zitten, om daarvan een deel toch binnen te kunnen halen. De tweede vraag heeft te maken met de post vennootschap BV. Een BV ingesteld door Essent: men gaat daar uit van een voorzichtigheidsprincipe, dat er mogelijk schadeclaims kunnen komen in de toekomst en daar wordt jaarlijks een voorziening voor getroffen van 7 miljoen. Dat is ingesteld, als de tekst klopt, in 2009. Het is nu 2013. In hoeverre kunnen we nog schadeclaims verwachten? Omdat hier doorgetrokken wordt naar 2017, kan hier dan sprake zijn van a) een stille reserve of

b) wanneer dit niet zo is, wat zijn dan de juridische risico's in concrete zin, wat bijvoorbeeld ook gedaan is bij het Rundedal. Dat stond juridisch zo sterk, daar viel geen claim te verwachten. Wat is de juridische inschatting van deze 7 miljoen? Mocht blijken dat de claim niet of nooit zal komen, of dat de termijn van 2009 plus 5 jaar straks voorbij is, dan komt LEF! in de tweede termijn met een amendement om op voorhand het bedrag dat dan vrijvalt toe te kennen aan de VAR. Even voortbordurend op juni, omdat het denken niet stil moet staan, niet in de politiek en niet bij de afzonderlijke partijen: binnen LEF! is het besef doorgedrongen dat we straks weliswaar trots kunnen zijn op het mooie dierenpark, maar de realiteit is ook dat de toeristische markt aan het veranderen is. Dat misschien de eerste 4 jaar veel toeristen zullen komen, maar daarna dan? Hoe kan de toerist die voor het park komt nog beter gefaciliteerd worden, dat er meer voorzieningen zijn dan alleen het dierenpark. Er moet een visie zijn na Atalanta. Wat kan er verder gedaan worden met de gemeente, op toeristisch terrein? Pratend over samenwerking tussen 3 gemeentes: hier valt meer uit te halen. De blik kan ruimer. In Drenthe is men sterk gericht op het westen en op elkaar als gemeentes. Maar net zoals de heide niet ophoudt met groeien bij de grens, moet de blik gefocust worden op het oosten. Niet dat dit hier nu een discussiepunt moet zijn, tijdens de verkiezingstijd kan hierover doorgepraat worden. LEF! is voor één economische ruimte, bestaande uit Zuidoost-Drenthe en het Emsland, het Heidehart. En de eerste positieve reacties uit Borger en Odoorn zijn er. LEF! wil met lokale en regionale organisaties bekijken hoe dit beter op de agenda gezet kan worden. Dat betekent dat er een keuze is gemaakt voor de 2 hoofdpijlers van de komende jaren: toerisme en internationalisering. Wat betreft toerisme ziet LEF! het belang van sport en die van kunst en cultuur. En

dat in het kader van werkgelegenheid. Werk, werk, werk en Emmen aantrekkelijk en toekomstbestendig maken.

Nog 2 aspecten. Het woord hervorming is in de gezondheidszorg vaker gebuikt. Het is goed stil te staan bij de ontwikkeling van vandaag en daar als gemeente strategisch over na te denken. De eerste signalen van de zorgverzekeraars komen binnen, dat vanaf 2015 de grote verzekeraars aanbestedingen zullen doen naar de ziekenhuizen. Kijkend naar de organisatie en vormgeving van ziekenhuizen en de stappen die daarin ondernomen gaan worden: ziekenhuizen gaan een andere vorm krijgen. Dat betekent dat het ook op een ander juridisch leest wordt geschoeid. Wat ook meegaat in die discussie is dat ook *private equity*, dus geld van buitenaf, naast de banken, gestoken zal worden in ziekenhuizen. LEF! wil het voorstel doen, na het kijken hoe de collega's daarmee omgaan en wil men de regie houden over de gezondheidszorg, of men dan op termijn geen aandeelhouder wil zijn in een ziekenhuis. Toentertijd is dat ook gedaan bij het dierenpark, waarbij de lening is overgenomen van de Rabobank om er zorg voor te dragen dat men in een strategische positie terecht komt in het centrum van ontwikkeling. Op dat niveau moet men kijken.

Toerisme, het cijfermateriaal uit de begroting en aanverwante stukken, kent een rare draai. De toeristenbelasting, €100.000,- minder: na een aantal jaren stijgt dit weer. Daarna nog nader te bekijken. Maar er ligt meer verblijfsaccommodatie buiten Emmen, niet in Emmen zelf. Terwijl er uit wordt gegaan van een stijging van de belasting van €320.000,- naar bijna €600.000,-. Voor een deel omdat het tarief omhoog gaat, maar hoeveel bedden zijn er om naar toe te kunnen als het gaat over toerisme. LEF! vindt dat men als gemeente moet kijken hoe gestimuleerd kan worden om hier meer verblijfsaccommodatie te krijgen en zal het voorstel doen voor een megacamping, bij het Noordbargerbos, of bij Parc Sandur,

vakantiehuisjes op de es of desnoods in het centrum en camperplaatsen aan het mooie nieuwe kanaal, waarmee ook de seniorenmarkt bediend wordt. Het is raar om op die manier met verschillende gegevens om te gaan, die de komende jaren de goudader gaat worden, tot over 10 jaar.

De heer Scheltens stelt dat LEF! regelmatig heeft voorgesteld om een kerntakendiscussie te houden. Vindt LEF! een megacamping en camperplaatsen onder de kerntaken vallen?

De heer Leutscher ziet voor dat laatste meer een stimulerende rol. Men kan meedenken om partijen bij elkaar te brengen. Wat doet men met het terrein bij Parc Sandur, dat er nu maar gewoon ligt. Qua infrastructuur kan men allerlei constructies verzinnen om het voor ondernemers aantrekkelijk te maken. Voor de overheid gaat het om een strategische keus. Een aantal jaar geleden bij het dierenpark was dat een constructie bij de Rabobank, waarbij toen de gemeente een slimme zet deed door de lening over te nemen om daarmee in een strategische positie in het hart van Emmen terecht te komen. Op dat niveau moet het bekeken worden. Of dat nu een kerntaak genoemd wordt? Minder van de overheid, maar op sommige plekken anders van de overheid. Daarom kaart LEF! het hier nu aan. Voorbereiden van een discussie: wat betekenen nou de ontwikkelingen in de gezondheidszorg nu, de rol van de verzekeraars, de wijze waarop de eerste lijn wordt georganiseerd en hoe tot een optimale regie te kunnen komen als overheid, daar roept LEF! toe op.

De heer Halm begint: vandaag de eerste termijn van de behandeling van de begroting 2014 en de meerjarenbegroting. De fractie heeft zich weer door een heel boekwerk heen mogen worstelen. Elk jaar wordt gezegd dat het dit keer een stuk inzichtelijker is dan het jaar ervoor. Maar

tegelijkertijd zijn steeds meer partijen de afgelopen jaren de begroting inhoudelijk gaan mijden, van zoveel getallen een leuke bijdrage maken valt ook niet mee. BGE heeft zich vooral op de programma's gericht.

Programma 1, wonen en bestuur. De laatste jaren is het aantal lokale en regionale journalisten fors afgenomen. Tegelijkertijd neemt het aantal communicatiemedewerkers en persvoorlichters bij de overheid en ook bij deze gemeente fors toe. Dat de journalistiek het moeilijk heeft vanwege internet, daar kan de politiek niets aan doen. Maar als overheid een oneerlijke concurrentie met de journalistiek aangaan door veel gratis nieuws te verstrekken vindt BGE een slechte zaak. Natuurlijk is niets echt gratis, ook de gemeentelijke persberichten niet, maar het resultaat is dat vanuit het gemeentehuis een groot aantal berichten wordt geproduceerd. Gezonde democratie en openbaar bestuur zou dit niet moeten willen. Macht vraagt om tegenmacht en het journalistieke apparaat vervult hierbij een grote rol. Burgerbelangen Gemeente Emmen vindt dan ook dat 25% van het jaarlijkse budget voor communicatie en voorlichting gestort zou moeten worden in een fonds ter ondersteuning van regionale journalistiek ter bevordering van verslaggeving over de gemeentelijke politiek. Met hierbij een minimum van €100.000,- per jaar. Het wordt niet duurder, want het gaat ten koste van het budget voor communicatie en voorlichting. Over de wijze van verdeling van deze gelden onder de journalisten en over de voorwaarden, kan de raad apart afspraken maken, samen met de journalistiek. Er zijn 2 redenen waarom daar nu al een begin mee gemaakt zou moeten worden. Ten eerste verkeert de journalistiek in zwaar weer en eenmaal weg, is niet snel weer terug. En de gemeente krijgt er de komende jaren steeds meer taken bij en dat vraagt om kritische en onafhankelijke berichtgeving. Waarschijnlijk vinden velen dit voorstel uit

de mond van BGE verrassend, omdat de relatie tussen de partij en de lokale media al jaren niet al te best is. Maar dat betekent niet dat Burgerbelangen Gemeente Emmen zich niet bewust is van het belang van de kwaliteit van goede lokale en regionale journalistiek. De raad uit regelmatig kritiek op de lokale journalistiek. Dit voorstel is een mooie gelegenheid hier iets mee te gaan doen. Hopelijk wordt deze week een aanzet gegeven, de invulling komt dan later wel.

De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen d.d. 4 en 7 november 2013;

Gehoord hebbende de beraadslaging over agendapunt B1, RA 13.0089 en bijbehorende stukken.

Constaterende dat:

- *De berichtgeving over de lokale Emmense politiek door de lokale en regionale journalistiek de laatste jaren fors is afgenomen;*
- *De berichtgeving over de Emmense politiek door de gemeente de laatste jaren fors is toegenomen en in zijn algemeenheid weinig kritisch van toon en aard is;*
- *Door deze toename van berichtgeving een vorm van oneerlijke concurrentie is ontstaan;*
- *Door deze ontwikkeling een steeds meer eenzijdig beeld wordt gegeven aan de inwoners van Emmen;*

Overwegende dat:

- *De berichtgeving over de lokale Emmense politiek door de lokale en regionale journalistiek van essentieel belang is voor een gezonde lokale democratie;*

- *Macht altijd vraagt om voldoende tegenmacht, om machtsmisbruik te voorkomen;*
- *De gemeente Emmen er de komende jaren steeds meer belangrijke taken zal bij krijgen in het kader van de overheveling van taken van het Rijk naar gemeenten.*

Besluit derhalve het voorgestelde besluit aan te vullen met de volgende tekst:

10a: Het instellen van een Fonds voor Lokale en Regionale journalistiek, met als primair doel het financieel ondersteunen van journalistieke berichtgeving over de Emmense politiek door lokale en regionale journalisten;

10b: Jaarlijks, vanaf heden voor 2014, een bedrag te storten in dit fonds ter grootte van 25% van het bedrag dat is begroot voor de gemeentelijke communicatie en voorlichting, met een minimum van €100.000,- per jaar. Het voorgaande bedrag het eerste jaar 2014, in mindering te brengen op het jaarlijkse bedrag dat in de gemeentelijke begroting is opgenomen voor communicatie en voorlichting;

10c: Een werkgroep vanuit de raad met een vertegenwoordiging van alle partijen in te stellen met hierbij ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie. Deze werkgroep de voorwaarden te laten opstellen waaronder lokale en regionale journalisten een beroep kunnen doen op het fonds. Waarbij als eis wordt gesteld dat de voorwaarden geen betrekking mogen hebben op inhoudelijke inmenging en recht moeten doen aan de uitgangspunten en positie die horen bij onafhankelijke journalistiek;

10d: De werkgroep voor 1 februari 2014 met een voorstel te laten komen over de bij 10c genoemde voorwaarden, waarna de raad hier definitief een besluit over kan nemen.

Dit amendement is voorzien van nummer A3.

Programma 3, veiligheid. Jarenlang is er geroepen dat er meer blauw op straat moet komen. En dat zou ook zo zijn. Toch wordt dit door de burgers niet zo beleefd. In gesprekken met inwoners komt naar voren dat zij dit niet zo ervaren. Veel mensen kennen de wijkagent niet en de agent zelf is vaak moeilijk bereikbaar. BGE ziet de agent graag meer in het zicht en beter bereikbaar.

Programma 5, bouwen, wonen en milieu. Wat betreft de woningbouw zou wat BGE betreft nagedacht moeten worden over de verlaging van de kavelprijzen. Verlaging van de bouwleges, verkortingen van de procedures voor vergunningen en meer welstandvrij bouwen. Verlaging van kavelprijzen kost geld, maar ten onrechte zichzelf rijk blijven rekenen lost ook geen problemen op.

Als het gaat om het thema windenergie negeert de begroting erg makkelijk een aantal bezwaren.

Programma 2, economie en werkgelegenheid en programma 6, participatie. Werk is een belangrijke schakel naar participatie en ondanks de toegenomen werkloosheid zijn er ook kansen. Want er is ook schaarste op de arbeidsmarkt. Bij de behandeling van de kadernota in juni is een motie van BGE aangenomen, met een aantal verzoeken aan het college. De motie gaat over kansen die er zijn, de tekorten in de markt. Het college heeft in juni aangegeven dat zij wel een beeld heeft van deze tekorten of waar deze gaan dreigen in de toekomst. Helaas heeft het college deze informatie nog niet met de raad gedeeld. Ook is niet duidelijk wanneer en welke bijdrage de gemeente kan doen aan deze problematiek.

1. Wanneer krijgt de raad informatie over de sectoren waar nu een tekort aan arbeidskrachten is of waar die in de nabije toekomst dreigt? Die informatie zou al beschikbaar zijn.
2. Wanneer krijgt de raad informatie over de mogelijkheden hoe de gemeente kan bijdragen aan het tekort aan arbeidskrachten in de specifieke sectoren?

Programma 9, openbaar gebied. BGE en ook andere partijen hebben het onderwerp openbare toiletten de afgelopen jaren regelmatig op de agenda gezet. De afwezig van openbare toiletten zorgt regelmatig voor gedrag waar de openbare ruimte er, op zijn zachtst gezegd, niet fraaier op wordt. Een beetje zichzelf respecterende stad of dorp beseft dit en heeft dit goed geregeld of gaat dit goed regelen bij nieuwbouw of renovatie. Ook openbare toiletten hoeven geen vermogen meer te kosten. Voor het college blijft dit echter, bij herhaling, een moeilijk onderwerp om echt werk van te maken. Daarom dient BGE hierover een motie in.

De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen d.d. 4 en 7 november 2013;

Gehoord hebbende de beraadslaging over agendapunt B1, RA 13.0089 en bijbehorende stukken.

Overwegende dat:

- ***Afwezigheid van een openbaar toilet in het stadscentrum van Emmen en winkelcentra vaak leidt tot ongewenst gedrag die de winkelcentra er niet aantrekkelijker op maken;***
- ***Aanwezigheid van openbare toiletten detailhandelszaken geen echt openbaar toilet is, omdat die na winkelsluitingstijd niet meer toegankelijk blijken te zijn. Een openbaar toilet voor veel steden en dorpen al de normaalste zaak zijn en standaard is geworden;***

- ***Met de afwezigheid van openbare toiletten in de grootste winkelcentra van de gemeente, centrum Emmen en Klazinaveen, de gemeente Emmen achterblijft met de gangbare norm.***

Verzoekt het college om:

1. ***Een onderzoek te doen naar de fysieke en financiële mogelijkheden tot het plaatsen van één of meerdere openbare toiletten in het centrum van Emmen en Klazinaveen. (centrum van Emmen (meerdere) en Klazinaveen (1));***
2. ***Bij dit onderzoek meerdere mogelijkheden te onderzoeken aangaande welke openbare toiletten (modellen) hiervoor geschikt zouden zijn; (zie voorbeeld gemeente Vlagtwedde /dorp Ter Apel);***
3. ***De raad over de uitkomst van dit onderzoek voor 1 februari 2014 schriftelijk te informeren, over mogelijkheden (modellen) – kosten – dekking. Hierbij tegelijkertijd met een raadsvoorstel te komen ter realisering van deze openbare toiletten indien mogelijk.***

En gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie is voorzien van nummer M4.

Programma 10, zorg en welzijn. Vorig jaar zijn er bij BGE twijfels gekomen over de juistheid van de algemene voorziening uitvoeringskosten en de tariefsbijdrage, zoals die in de begroting zijn opgenomen. Dit jaar zijn de twijfels alleen maar versterkt door de antwoorden die gegeven zijn op de technische vragen van de fractie. De handelswijze van het college lijkt te vallen onder het duurste project: het project ‘vooral geen fouten toegeven’. BGE zal hier na vandaag nog op terugkomen.

De bezuinigingen. BGE let ook op de kleintjes. En zo viel op het voorstel tot afkoop kleine subsidies. Als dat wordt doorgevoerd zou dat kunnen betekenen dat bijvoorbeeld het 4-mei comité niet meer in staat is om de jaarlijkse herdenking te organiseren. Dat kan toch niet het geval zijn. BGE gaat er vanuit dat de herdenking valt onder het kleine deel dat niet afgekocht wordt. Maar welk groot deel dan wel? Hier graag meer informatie over.

Dan de CVE. Gaan 2014, 2015 en 2016 de jaren van de waarheid worden? Voor de werkgelegenheid zijn de projecten goed, dat Emmen naar een hoger peil wordt gebracht. Maar helaas laat men in de voorbereiding veel steken vallen met het nemen van besluiten, waardoor het ook een grote gok wordt. De huidige afwezigheid van een raadsadviseur zegt veel over hoe de raad hiermee bezig is. BGE baalt hier echt van en vindt het een schande. Er moet een raadsadviseur komen.

Tot slot, eigenlijk zou BGE nog moeten spreken over de 3 decentralisaties, de overheveling van taken van het rijk naar de gemeente, want dit zal alles in de gemeentelijke politiek veranderen. Komend jaar is hier het belangrijkste voorbereidingsjaar voor, maar BGE kiest ervoor dit nu niet te behandelen, tussen de rest door, want daar is het te belangrijk voor.

De voorzitter constateert dat BGE een amendement heeft ingediend over communicatiemiddelen en een motie over openbare toiletten.

De heer Huttinga stelt dat krapte vindingrijk maakt. Bezuinigingen dwingen tot creativiteit, innovatie en het scheppen van nieuw beleid. Men zal wel moeten. Het college geeft in de voorliggende begroting daar ook blijk van. De belangrijkste inleidende zinnen, die tot tweemaal toe zijn opgenomen, duiden daar nadrukkelijk op. Citaat: ‘De samenleving verandert en vraagt om een andere lokale overheid, een overheid die makkelijker meebeweegt met

veranderingen en zich minder bureaucratisch gedraagt. Het vergt een andere manier van besturen, met een andere bril op kijken naar de uitdagingen die voor ons liggen, bereid zijn te leren om op een ander manier te besturen en uit te voeren. Bereid te zijn het zelforganiserend vermogen van de burger te stimuleren en te faciliteren. Bereid zijn los te laten en onnodige regels af te schaffen. Voorop staat om de bestuurlijke vernieuwing te laten verlopen onder de noemer van het samen, in overleg met onze inwoners uitproberen. Het uitwerken van uitdagende vernieuwingen en die in de praktijk te brengen en lering te trekken uit de effecten van de nieuwe aanpak.’

Dat is een basis voor het toekomstige beleid en bestuur. En voor deze visie zijn de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen in de samenleving, de 3 grote decentralisaties, de veranderde opvattingen over het openbaar bestuur en de verminderde financiële armslag. Daarbij noemt ChristenUnie graag even dat met name het laatste, die verminderde financiële armslag, toch wel de katalysator is voor en tot dit alles. In het verlengde van deze visie wil de fractie graag een aantal belangrijke zaken belichten die het college, wat de ChristenUnie betreft, ter harte moet nemen en verder mee moet nemen in ontwikkeling en beleidsoverwegingen.

1) Bezuinigen is helaas domweg weer nodig, maar mag niet ontmoedigen of verlammen.

2) Het ‘Meer van de samenleving, een andere overheid’, geldt niet alleen voor bestuur en inwoners.

3) De samenleving is geen *army of compassion*. Het schijnt dat nota bene George Bush deze term voor het eerst heeft gebezigd.

4) Hoe nu verder?

Dat er helaas weer gesneden moet worden is een hard gelag. Maar men ontkomt er niet aan. Er kan gesteld worden dat de gemeente Emmen daarin behoorlijk vooruitstrevend en doorpakkend is geweest de afgelopen jaren: pro-actief, op tijd

begonnen en telkens buffers gemaakt. Tegelijk bleef de winkel goed open en ging het publiek en het maatschappelijk leven onverminderd door. Ook werd er ondanks alles fors geïnvesteerd. Het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie verdienen daarvoor een compliment. Maar vooral daar waar het de afgelopen jaren inwoners, instellingen en bedrijven heeft getroffen, waar offers werden gebracht en waar flink aangepast moest worden, ook al was dat lang niet altijd makkelijk of leuk: zij verdienen echt de complimenten. De keerzijde van bezuinigingen is dat het uiteindelijk kan leiden tot onmogelijke situaties, ontmoediging, uitzichtloosheid en/of verlamming. Daar waar dit in zicht komt, moet halt worden gehouden, moet meegedacht worden, moet aangepast worden en moet het schip van bezuiniging mogelijk zelfs gewend worden. De inwoners kunnen soms individueel of situationeel bepaald onevenredig hard getroffen worden door allerlei bezuinigingen en maatregelen die genomen worden in deze tijd. Tegelijk treft hen de crisis vaak extra hard, omdat ze al geen buffers hadden. De rek is er echt uit. Zo ontstaat totale uitzichtloosheid en ontredde als men niet oppast. Omdat de lokale overheid het dichtst bij de burger staat, rust op haar extra zwaar de verantwoordelijkheid en taak de minst sterken te beschermen. Dat moet doordrenkt blijven in al het denk- en doewerk dat gebeurt in het kader van de in aanvang van dit betoog geciteerde visie, van noodzakelijkheid van bestuurlijke vernieuwing en verandering. Overigens mag dit adagium college en raad niet ontmoedigen of ervan weerhouden zaken anders in te steken, slimmer uit te werken en op te pakken. De afgelopen jaren werd in dit huis flink bezuinigd of meer en minder uitgegeven. Tegelijk werden alle gesubsidieerde instellingen meerdere jaren achter elkaar geraakt. Enkele, zoals CQ en Sedna worden nu gespaard. Maar bijvoorbeeld de culturele instellingen

krijgen tweemaal 2,5% om de oren. Kijkt men goed, dan zijn zij gek genoeg minstens zo zwaar getroffen als beide genoemde voorbeelden die nu ontzien worden. Wat de ChristenUnie betreft begint dit nu op ontmoedigen te lijken. Zeker in ogenschouw genomen dat men in deze begroting zo bejubelde cultuurnota 'Maak het mee' tijdens een bijzonder omlijsting hebben besproken en vastgesteld afgelopen voorjaar. Een nota tot stand gekomen door goede samenwerking met het cultuurveld: wat de fractie betreft belooft men deze samenwerking niet in negatieve zin met wederom tot tweemaal toe 2,5% bezuiniging. Dat is in de ogen van de fractie ontmoedigen, ten opzichte van 'Maak het mee'. De ChristenUnie stelt voor slecht éénmaal 2,5% door te voeren. Datzelfde geldt voor de sport, en dan met name de breedtesport. Daartoe dient de ChristenUnie een amendement in.

De gemeenteraad van Emmen in vergadering bijeen op 4 en 7 november 2013, in verband met de behandeling van de gemeentebegroting voor 2014.

Overweegt dat:

- *Het helaas noodzakelijk is dat de gemeente Emmen op diverse begrotingsposten opnieuw zal moeten bezuinigen;*
- *De gemeente Emmen Kunst en Cultuur belangrijk vindt als een pijler van de Samenleving en het kunst en cultuurveld een warm hart toedraagt;*
- *In 2013 een nieuwe cultuurnota is vastgesteld, waarin ondermeer elan en eigen initiatief een belangrijke rol spelen;*
- *Door het opnieuw meerjarig bezuinigen binnen het kunst en cultuurveld bij de subsidiënten een demotiverend effect kan optreden en dit contraproductief kan werken, terwijl met de nieuwe*

cultuurnota juist graag het tegendeel wordt bereikt;

- *De gemeente Emmen tevens de breedtesport zeer belangrijk vindt voor de Emmense samenleving en dat ook hier hetzelfde demotiverende effect kan ontstaan;*

Constaateert dat:

- *In het bezuinigingsboek bij de begroting voor 2014 subsidiënten welke per jaar een bedrag groter dan €1.000,-- ontvangen, allen opnieuw met opeenvolgend tweemaal 2,5% korting worden geconfronteerd;*
- *In hetzelfde bezuinigingsboek wordt aangegeven dat naar aanleiding van het ABP Pensioenakkoord in de begroting een eenmalige bate is opgenomen van €267.000 in 2014, terwijl dit bedrag als gevolg van wetgeving rond de verschuiving van de pensioenleeftijd en het veranderende fiscale kader rond pensioenen een structureel karakter heeft;*

Besluit:

De begroting 2014 zodanig te wijzigen met betrekking tot programma 8, dat in dit programma vallende subsidiënten slechts eenmalig met 2,5% korting worden geconfronteerd, waarbij de daarvoor benodigde dekking wordt gevonden in de structurele bate als gevolg van het ABP Pensioenakkoord.

Dit amendement is voorzien van nummer A4.

ChristenUnie vindt kunst en cultuur belangrijk als een van de dragende waarden van de samenleving. Het is goed daar kinderen al jong mee vertrouwd te maken, door lezen, door muziek maken,

door dansen, door beeldende kunst, etcetera. Ook de sport is van groot belang voor de samenleving, zowel in zijn samenhang en verbanden, als ten aanzien van de gezondheid van de individuele mens. Ook daar is jong beginnen heel goed.

Het 'Meer van de samenleving, een andere overheid' geldt niet alleen voor bestuurders en inwoners. Het moet uit instelling, houding en gedrag blijken in zijn geheel vanuit dit huis. Dus ook de ambtelijke organisatie zal wat dat betreft intrinsiek moeten veranderen. De afgelopen tijd is meerdere malen gebleken dat dit moeite kost. Wat ChristenUnie betreft wordt ingezet op een cultuurverandering, die niet organisatiegericht is, maar houding- en gedraggericht. Dat past ook goed in de zo gewenste verdere opschaling en verbeterstappen in het INK model. Te vaak zijn er nog voorgekookte zaken in zogenaamd conceptformat te zien en die in onze samenleving landen. Die daarna nog even voorgelegd worden aan externe overlegpartners, maar eigenlijk niet of nauwelijks meer aanpasbaar zijn volgens de betrokken van dit huis. Ook de ontvankelijkheid voor initiatieven en goede serieuze ideeën vanuit de samenleving is een zorgpunt. Dat kan en mag niet in het licht van de nieuwe bestuurlijke visie. Nee, het zal onder andere meebewegen, minder bureaucratisch, meer loslaten en meer samendoen moeten zijn. Anders is die bestuurlijke visie een papieren tijger. Tegelijk moet men terdege beseffen dat de samenleving zeer complex is geworden en dat niet zomaar allerlei zaken op deze samenleving teruggewenteld kunnen worden. Zoals professor Jan Hoogland zo treffend aangeeft, leeft er een ietwat naïeve gedachte dat momenteel een heel leger van welwillende burgers als het ware met de neus tegen de ramen staat te wachten tot ze van de overheid de ruimte krijgt om aan de slag te gaan binnen de samenleving, voor ondermeer zorg- en hulptaken. Dit lijkt er met de haren bij gesleept te worden om allerlei beleidswijzigingen vanuit met

name het rijk door te kunnen voeren. Laten het 'Meer van de samenleving', en het in eigen kracht zetten geen bestuurlijke toverformule of haarlemmerolie zijn, waardoor juist de grote groep al zo bereidwillige burgers in een onmogelijke positie gebracht wordt. Daarom moet er veel aandacht zijn voor onze jonge burgers, die ondermeer door onderwijs en opvoeding, en dat mag veel breder, voorbereid moeten worden op deelname en inbreng aan onze participatiesamenleving van morgen. Vrijwilligerswerk moet een algemeen en vast begin van onze samenleving worden. Daarom roept ChristenUnie het college van harte op, specifiek op de visie van bestuurlijke vernieuwing, een hernieuwde en fundamentele visie te ontwikkelen op hoe te komen tot het verbreden en verdiepen van vrijwilligerswerk en bijbehorende netwerken binnen de toekomstige samenleving. Daarbij gebruik makend van de kennis en ervaring die aanwezig is bij onder meer verenigingen, kerken en instellingen. Dat is wat ChristenUnie betreft een eerste aanzet op hoe nu verder. Daarbij hoort ook een vervolg op de bezinningsstart, gemaakt op 23 april dit jaar, naar aanleiding van de toekomstvisie op het besturen van de gemeente.

ChristenUnie heeft dit keer meer een algemene beschouwing gehouden, zonder op begrotingsdetails in te gaan. Dat is ook minder nodig, want de begroting is weer compacter, overzichtelijker en duidelijker. Hoewel er nog best zaken zijn waar de fractie nog graag op in zou willen gaan, maar tijdhalf kan dat beslist niet meer, dus wie weet in de toekomst.

Tot slot, ChristenUnie wil in het vertrouwen dat zij hier in de toekomst het woord mag blijven voeren, de fracties, het college, de raad en alle medewerkers bedanken, en dat ook een beetje vanuit de persoonlijke nestorrol. Daarna van harte Gods zegen, om het vele en omvangrijke werk voor deze samenleving en de inwoners in 2014, en zeker ook na de verkiezingen, op een goede en

verantwoorde wijze te kunnen blijven en mogen doen.

In de voetnoot van dit betoog nog een amendement over de €50.000,- die de raad als bezuiniging zou moeten invullen.

De gemeenteraad van Emmen in vergadering bijeen op 4 en 7 november 2013, in verband met de behandeling van de gemeentebegroting voor 2014;

Overweegt dat:

- ***De gemeenteraad van Emmen zowel in de jaren '90 van de vorige eeuw als na de invoering van de Euro in 2002 heeft uitgesproken dat voor de internationale bewustwording van onze inwoners structureel €0,50 per inwoner in de begroting beschikbaar is om aan deze wens ruimte te geven middels cofinanciering;***
- ***Diverse groepen jongeren, inwoners, scholen en instellingen hiervan de afgelopen jaren graag gebruik hebben gemaakt om met name aan internationale bewustwording te werken;***
- ***De gemeenteraad eind 2011 nogmaals nadrukkelijk de wens tot internationale bewustwording heeft geformuleerd in de kadernota Internationale betrekkingen 2011-2015;***
- ***Ook de gemeenteraad in zijn verantwoordelijkheid voor de nodige bezuinigingen zal moeten kijken naar zaken die de raad zelf aangaan;***
- ***Het plafond van €0,50 per inwoner in geen enkel afgelopen jaar is bereikt maar dat tevens het niet wenselijk is het budget al te sterk te korten;***

Overweegt en constateert daarnaast dat:

- ***De raad in het bezuinigingsboek bij de begroting van 2014 gevraagd wordt structureel €50.000 te bezuinigen van 2014;***

- ***De raad daaraan eigenlijk impliciet al ruimschoots invulling heeft gegeven middels een reeds verwerkte forse bezuiniging op de hem terzijde staande griffie groot €63.000 (hier is geen apart raadsbesluit van geweest maar is een gevolg van het (grotendeels) niet invullen van een formatieplaats bij de griffie);***
- ***Een verdere korting op het beperkte, de raad ter beschikking staande budget niet wenselijk is;***

Besluit:

1. ***Het beschikbare subsidiebedrag internationale bewustwording dat tot nu werd vastgesteld op € 0,50 per inwoner met ingang van 2014 wordt verlaagd tot €0,40 per inwoner;***
2. ***Voor de verdere invulling van de kennelijk wenselijk geachte bezuiniging op het raadsbudget de dekking elders wordt gevonden, namelijk in de structurele bate als gevolg van het ABP Pensioenakkoord.***

Dit amendement is voorzien van nummer A5.

Verder geen toelichting, dit spreekt voor zich.

De voorzitter constateert dat de ChristenUnie twee amendementen heeft ingediend, een met betrekking tot de sport- en cultuursector en een met betrekking tot de bezuinigingen van de gemeenteraad. Deze maken nu onderdeel uit van de beraadslaging.

Mevrouw Vrolijk stelt: 50 tinten van Emmen. Vrolijk Emmen is helemaal blij met deze begroting, dat is nog eens goed nieuws. Er is geworsteld met cijfers, posten, programma's en bezuinigingen. De inleiding van de begroting is een grote

lofzang en daar doet Vrolijk Emmen graag aan mee. Ja, men doet het goed, men streeft naar het ontzien van burgers en bedrijven, men pakt de decentralisatie van de jeugdzorg, AWBZ, PGB en WMO op. Ja, de begroting is inzichtelijker gemaakt, men gaat het doen van minder geld: van de totale exploitatie van 380 miljoen naar 349 miljoen. Van 2010 tot 2014 voor 55 miljoen aan bezuinigingen en ombuigingen doorvoeren. Ja, tot nu toe zijn de bezuinigingen redelijk pijnloos gegaan, zonder dat de bevolking van Emmen daar last van kreeg. Ja, Emmen scoort goed op de stresstest van 100.000 plus gemeente. Ja, ze staat er goed voor en is ook nog eens robuust. De werkloosheid neemt af, ze is wel hoger dan het landelijke gemiddelde, maar neemt toch af. Behalve dan dat dit 16% was in 2006 naar 10,5% in 2010 en nu weer oplopend 10,9% en volgend jaar naar verluidt naar 15,5%. Ja, men is er in geslaagd om bedrijven te laten vestigen in Emmen, de belastingdienst blijft hier en de olie vloeit weer rijkelijk door de jaknikkers. Ja, in samenwerking met Duitsland is het wegennet A37 verbeterd en de verkeersintensiteit toegenomen. *Biobased Economy* is ingezet in samenwerking met de tuinbouwsector. De vezelchemie zet Emmen op de kaart met 50% aandeel van het landelijke aanbod. De warenmarkt is uitgeroepen tot de beste grote warenmarkt van Nederland. Ondernemers en gemeente werken samen aan vooruitgang door bijvoorbeeld glasvezel, kenniscampus en de ontwikkeling van bedrijventerreinen. De werkgelegenheid krijgt door de ontwikkeling van het centrum en de dierentuin een *boost* van wel 4600 arbeidsjaren, en de toegevoegde waarde is hierdoor wel 277 miljoen. De verwachting is dat dit in de toekomst als *spin off* nog eens 500 tot 700 arbeidsplaatsen oplevert. Ja, en de Duitse bezoekers zullen toenemen. Heel Drenthe profiteert mee van de vooruitgang van Emmen, omdat het toerisme toe zal nemen. Atalanta en CVE zorgen voor een betere uitstraling en een

aanzuigende kracht voor bedrijven die zich willen vestigen. Een herwaardering in zijn geheel. Mensen zullen hierheen komen om hun geld uit te geven. Men is aan het innovatie-experimenteren met de drank- en horecavergunning. Er zijn meer camera's ingezet om het gevoel van veiligheid te vergroten. Er worden aan de lopende band hennepkwekerijen opgerold. Jeugd en jongeren moeten met plezier hun talenten kunnen benutten, veilig en beschermd opgroeien tot maatschappelijk betrokken mensen. Ja, voorschoolse voorzieningen worden verbeterd en de aanval op de schooluitval is in gang gezet. De testresultaten van leerlingen schieten omhoog. In rekenen is de Drentse leerling erg goed en het aantal zwakke scholen is van 4 naar 0 gegaan. Scholen worden samengevoegd omdat leerlingenaantallen door krimp afnemen. Er wordt geïnvesteerd in dorpen en wijken, aanleg van nieuwe wegen, rioleringen worden vervangen, renoveren van diverse centra en de vaarverbinding naar Erica heeft ook een prijs gewonnen. Er wordt gebouwd aan een rotonde op de rondweg. Men is adequaat met wonen bezig, duurzaam maken, levensloopbestendig, herstructureren, van oude woningvoorraad huisvesting maken voor arbeidsmigranten. Men maakt een combinatie van het verbeteren van de duurzaamheid van woningen en de aanpak van jeugdwerkloosheid. En ja, er wordt ingezet op het versterken van het platteland in combinatie met toerisme, natuur en ondernemen. Op het gebied van cultuur gaat het meegemaakt worden. Ja, mensen laten participeren in de samenleving, laten werken of iets terugdoen voor hun uitkering. De WMO doet het goed, klanten en overheden zijn tevreden. Het was dus een hele opgave. Maar men is niet vies van werken en draagt graag een steentje bij aan dit bestuurlijke deel van de samenleving, verwaarlozen graag familie en vrienden om dit boekwerk met verve door te nemen. En als dat inhoudt dat men op zondag als onbekende persoon het vlees aan komt snijden bij de familie, dan is dat maar zo.

In dit geval schoof Vrolijk Emmen aan bij de multiculturele Mexicaanse maaltijd en werd zij gelukkig nog herkend toen zij plaatsnam.

Elk voordeel heeft zijn nadeel. Vrolijk Emmen gaat de kanttekeningen nu plaatsen bij deze mooie 50 tinten. Over een aantal punten valt op te merken dat het landelijke beleid is en wetgeving, en dat daar hier niets mee gedaan kan worden. Vrolijk Emmen deelt die mening niet en vindt dat er genoeg wegen zijn om een grote gemeentelijke vuist te maken richting Den Haag, bijvoorbeeld via de VNG. Wat gaat er gebeuren als alle gemeentes 'nee' zeggen tegen zotte bezuinigingen en geen uitvoering geven aan domeinen waar de capaciteit niet voor aanwezig is of de financiën die daarbij horen. Men kent inmiddels de mening van Vrolijk Emmen hierover. Een aantal van de volgende punten zijn door persoonlijke ervaringen ingegeven. Vrolijk Emmen gaat landelijk en gemeentelijk beleid niet van elkaar loskoppelen als dit beleid gevolgen heeft voor de lokale samenleving. De lobby richting Den Haag is op een aantal gebieden al aan het werk, maar er kan nog meer gebeuren. Van deze 50 tinten komt men op de 50 grijs van deze gemeente en de samenleving in zijn geheel. De bezuinigingen hadden tot nu toe een karakter van haalbaar en de burger heeft daar in de ogen van dit bestuur niet zoveel last van gehad. Daarmee is de boodschap duidelijk. Alle bezuinigingen die nu gaan gebeuren, voelt men als inwoner: de broekriem staat op het laatste gaatje. Er kan niets meer bij, de rek is er uit. Daarmee is ook duidelijk dat er kennelijk al die jaren iets teveel is uitgegeven, toen de noodzaak er nog niet was om een beetje op het geld te letten.

Bezuinigingen op de ambtelijke formatie worden deels teniet gedaan door het vormen van nieuwe lagen.

Programma 3, veiligheid in verkeer. Hiertoe dient Vrolijk Emmen een motie in.

De gemeenteraad van Emmen bijeen in vergadering d.d. 4 november 2013.

Constaterende dat:

- ***Het verkeersgedrag van jongeren de afgelopen maanden in de regio heeft geleid tot zeer ernstige ongelukken met doden en zwaargewonden in de regio;***
- ***Zuid Oost Drenthe (en Oost Groningen) een uiterst negatief imago heeft m.b.t. o.a. alcoholgebruik in het verkeer;***
- ***De verzekeringspremies voor beginnende automobilisten, met name jongeren (tussen 18 en 24 jaar) niet voor niets beduidend hoger zijn voor deze groep;***
- ***De gemeente Emmen toe wil naar een daling van verkeersslachtoffers de komende jaren.***

Overwegende dat:

- ***Rijschoolhouders een voorlichtende en educatieve missie hebben voor wat betreft alcoholpreventie en roekeloos rijgedrag;***
- ***Rijschoolhouders mogelijkwijs een belangrijke bijdrage kunnen leveren om positieve gedragsverandering en verkeersveiligheid (roekeloosheid, alcohol, social media uitoefenen per telefoon tijdens het rijden) te kunnen bewerkstelligen.***

Spreekt de wens uit dat:

- ***Het college contact zoekt met Veilig Verkeer Nederland om de mogelijkheden van voorlichting, in samenwerking met rijschoolhouders te kunnen vergroten.***

En gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie is voorzien van nummer M6.

De vrije algemene reserve geeft een negatief resultaat de komende jaren en moet weer aangevuld worden. Vrolijk Emmen mist hierin een keer 1000 en gaan ervan uit dat het niet om €1492,- gaat maar om bijna 1,5 miljoen. De fractie vraagt zich af hoe deze aangevuld gaat worden en waaruit.

Atalanta, pagina 165, een volgend grijs gebied. Eerst wordt 246,5 miljoen aan gemeentelijke middelen genoemd en op de volgende pagina 247,5 miljoen: kan dit verschil uitgelegd worden? Na het debacle parkeergarage Westerstraat zijn er tips gekomen hoe het beste in te kleden, zodat er verstandiger met dit soort projecten wordt omgegaan. Een andere manier van aanbesteden zoals aangegeven, waarbij passie en talenten van aannemers weer aan bod komen en kostenoverschrijdingen worden voorkomen. In verband met de aanname dat hotelovernachtingen met alle CVE en Atalanta ontwikkelingen zouden toenemen, laat de B-rap nog het tegenovergestelde zien van een verlies van inkomsten door minder overnachtingen. Een grijze ontwikkeling dus. Waar zijn de aannames op gebaseerd als de werkelijkheid andere cijfers laat zien?

Het invoeren van de nieuwe drank- en horecawet kost veel: wie zo hier en daar in de horeca komt zou eens de verhalen van de ondernemers moeten horen. Daar waar de verantwoording en regelgeving in het verleden 4 A4-tjes besloegen, is die werkelijkheid nu anders. De buurman van mevrouw Vrolijk heeft beneden in de kroeg een stapel van 2 decimeter liggen om in te vullen. Hij wordt daar heel blij van, heeft er minstens een HBO-studie voor nodig. Het anti-rookbeleid brengt ook weer de nodige vrees mee.

Vrolijk Emmen maakt zich zorgen over de grondexploitaties en gronden die worden verkocht. In de afgelopen raadsvergadering heeft de fractie hierover al opmerkingen gemaakt omdat 2 er met een verlies van 67% werden verkocht. Zetten we dit percentage door, ook naar aanleiding van de Drentse starterdagen waar 10 kavels

voor de helft zijn aangeboden? En ook de begroting geeft aan dat er een tendens is dat het weerstandsvermogen van de gemeente het op een gegeven ogenblik niet meer aan kan. Kloppen de berekeningen nog wel die over dit weerstandvermogen zijn gemaakt? Op pagina 23 vervallen de baten van het CJIB. Gaan deze niet terug naar de gemeente? En waar blijft het dan? Terug naar de marmeren luxueuze kantoren van het CJIB denkt de fractie. Op sommige plekken van de samenleving kan men niet toe met wat minder luxe.

In het kader van de voorschoolse activiteiten bij de kleinsten in de samenleving wil Vrolijk Emmen benadrukken dat de kinderen moeten kunnen spelen en daardoor sociale vaardigheden opdoen en moeten zij niet klaargestoomd worden tot productie eenheden.

Diep zwarte tinten voor de schoonmaakondersteuning. Wel 40% korting op het budget. Ouder worden en beperkingen, worden gezien als een last. Vrolijk Emmen heeft hier grote moeite mee. De insteek door de landelijke overheid om vergrijzing als een probleem te zien, deelt de fractie niet. Ouder worden, ziek zijn, een beroep doen op medische zorg, maakt dat er mensen nodig zijn, ook om deze zorg te kunnen bieden. Het creëert banen op allerlei vakterreinen en houdt hierdoor een groot gedeelte van de economie draaiende. Gelet op het fenomeen Drenthenieren kunnen de ouderen ook geld opleveren. Men kan van krimp en vergrijzing in economische zin een deugd maken.

Grote bezwaren heeft Vrolijk Emmen ook nog op een aantal punten binnen de schoonmaakondersteuning. Ondanks klanttevredenheidsonderzoeken zijn keukentafelgesprekken vaak moeilijk te krijgen, is er vaak een 'nee' als er om een WMO-consulent gevraagd wordt en vindt er vaak niet of weinig onderzoek plaats naar individuele omstandigheden. Daarbij blijkt het onderzoekend personeel in veel gevallen niet voldoende geschoold te zijn.

Individuele beschikkingen blijven hierdoor uit. Oud personeel wordt onder verslechterde arbeidsomstandigheden weer aan het werk gezet. Hulpmiddelen: daar is wellicht nog een besparing op te halen. Van het werkveld verneemt Vrolijk Emmen dat de gemeente niet genoeg kennis in huis heeft om bij het aanbesteden van aanpassingen goed beslagen ten ijs te komen. Als er geen kennis van zaken is, kan er door bedrijven aangestuurd worden op duurdere onnodige aanpassingen, terwijl het veel goedkoper kan. Vrolijk Emmen wijst erop hier in te duiken, om te kunnen besparen, zonder dat degene die er gebruik van maken onder lijden. Met betrekking tot de bibliotheek wil Vrolijk Emmen een motie indienen.

De raad van de gemeente Emmen bijeen in vergadering d.d. 4 november 2013.

Kennis te hebben genomen van bezuinigingen op de Bibliotheek in de begroting 2014,

Constaterende dat:

- ***Er een hoog percentage laaggeletterde mensen in de gemeente Emmen woont (14%);***
- ***De bibliotheek voortvarend aan de slag is geweest, en nog is, om bezuinigingen in te passen;***
- ***De bibliotheek een onmisbare functie heeft op het gebied van leesstimulering, taalontwikkeling, bestrijding van laaggeletterdheid;***
- ***Het is in het kader van deze argumenten niet verstandig om een korting toe te passen op het 52% educatiedeel van het bibliotheekbudget;***
- ***Er, naast de eerder doorgevoerde***

bezuinigingen, vanaf 2010 geen prijscompensatie meer wordt verleend en geen vergoedingen voor loonindexatie;

- ***De bibliotheek wel prijsverhogingen moet betalen en CAO verplichtingen moet nakomen en dat dit de bibliotheek een bedrag van €60.000,- per jaar kost en in de periode 2010-2015, een extra kostenpost van €360.000,- oplevert;***
- ***De bibliotheek meer tijd nodig heeft om reeds voorbereide bezuinigingen uit te voeren met betrekking tot gebouwen, zoals aflopen huurcontract Schoonebeek en bouw met Esdal in Klazinaveen, zodat hier op termijn de bibliotheek kan worden uitgevoerd;***
- ***De bibliotheek de omvang van het personeelsbestand voortdurend terugbrengt middels natuurlijk verloop personeel;***
- ***Krimp personeelsbestand door natuurlijk verloop een goedkopere oplossing is dan vermindering via ontslagprocedures;***
- ***De bibliotheek voor het vinden van oplossingen meer tijd nodig heeft.***

Verzoekt het college:

- ***In gesprek te gaan met de bibliotheek om tot een, voor beide partijen, goede oplossing te komen.***

En gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie is voorzien van nummer M5.

Er zijn nog veel punten die vanwege de tijd niet meer aan de orde kunnen komen. Geen geld meer voor het saneren van verontreinigingen, vluchtelingenbeleid, mogelijkheden van de WMO op dit gebied, het schuren van Emmens beleid 'participatie uitvoering met betrekking tot slavernij', artikel 4, EVRM, het openbaar vervoer, treinverbindingen naar Groningen en goederenvervoer, jongerenhuisvesting met betrekking tot ontwikkelingen, Stenden, ondernemen, leegstaande panden, passie en talenten in Emmen, basisinkomen als tegenhanger van armoedebeleid en het bieden van perspectief voor mensen. Deze begroting geeft al aan dat de rek eruit is en vanaf nu geldt voor Vrolijk Emmen: inwoners van Emmen bezuinigt men niet weg.

De voorzitter constateert dat er nu 2 moties in zijn gebracht.

Mevrouw Vrolijk bevestigt dit. De eerste gaat over de bibliotheek (M5). De gemeente heeft een aankondiging gestuurd aan de bibliotheek en alle subsidieontvangers, voor 1 juli 2013. De bibliotheek is al goed aan de slag gegaan met de bezuinigingsronde die hen ten deel viel. Er wordt bezuinigd op gebouwen, op aanbod, samenwerking gezocht met scholen en het aantal m2 wil men uiteindelijk verminderen. Wat Vrolijk Emmen grijze haren bezorgt, is het feit dat de bibliotheek onmisbaar is op het gebied van educatie. Leren lezen moet leuk zijn en met de laaggeletterdheid van 14% in de gemeente, is het een *must* dat dit deel blijft behouden. Ook bij de bibliotheek is de rek eruit. De 2,5% 2 keer is het voor hen genoeg. Na de *efficiency* slag wordt het nu kaalslag. Houdt men er hier geen rekening mee dat er elk jaar hogere personeelslasten zijn die niet gecompenseerd worden?

De voorzitter verzoekt mevrouw Vrolijk het verzoekende deel voor te lezen.

Mevrouw Vrolijk geeft hieraan gehoor en leest de motie voor.

De voorzitter vraagt of mevrouw Vrolijk van de ander 2 moties alleen het verzoek wil voorlezen omdat de spreektijd voor Vrolijk Emmen reeds op is.

Mevrouw Vrolijk vraagt de raad de motie verkeersveiligheid (M6) goed te lezen en bij vragen haar op te komen zoeken. De motie is naar aanleiding van een aantal ernstige verkeersongelukken met doden en gewonden in de regio. De fractie spreekt de wens uit of het college contact wil zoeken met Veilig Verkeer Nederland om de mogelijkheden van voorlichting in samenwerking met de rijsschoolhouders te kunnen vergroten.

De laatste motie gaat over de zelfdodingen in gemeente Emmen, nogal een ernstig onderwerp.

De raad van de gemeente Emmen bijeen in vergadering d.d. 4 november 2013.

Gelezen hebbende het aantal zelfdodingen in de gemeente Emmen n.a.v. berichtgeving Emmen.NU en de begroting programma 10 Zorg en Welzijn.

Constaterende dat:

- *Het aantal zelfdodingen in Nederland in 2007 tot 2012 een stijging met 30% vertoont;*
- *Het aantal zelfdodingen in Groningen en Drenthe het hoogst van Nederland zijn;*
- *Het aantal zelfdodingen in Emmen een hoger gemiddelde vertoont dan de rest van Drenthe;*

Verzoekt het college:

- *Gedegen onderzoek te doen, of laten doen, naar achterliggende oorzaken, en samenwerking met terzake kundige organisaties, en deze oorzaken in kaart brengen;*
- *N.a.v. de uitslagen van dit onderzoek alles wat in de*

gemeente voorhanden is aan mogelijkheden in stelling te brengen om iets aan voorliggend probleem te doen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie is voorzien van nummer M7.

De voorzitter constateert dat mevrouw Vrolijk 3 moties in heeft gebracht: een over de bibliotheek, een over verkeersveiligheid en een over zelfdoding.

De heer Wanders heeft nog een vraag aan mevrouw Vrolijk. Ze gebruikte in een zin onze jongste jeugd, peuters en productie eenheden, en tegelijkertijd had zij het bij de bibliotheek over taalachterstanden en dat die voorkomen moeten zien te worden. Volgens PvdA is voorschoolse opvang daar ook op gericht., dus hoe vertaalt mevrouw Vrolijk dat naar productie eenheden?

Mevrouw Vrolijk antwoordt dat laaggeletterdheid ter sprake is gekomen in het kader van de bibliotheek, maar dat er ook leerlijnen zijn: een tendens dat kinderen vóór de leeftijd van 4 jaar al volop bezig zijn met leren, maar dan méér dan nodig. Kinderen moeten vooral spelen. Vrolijk, leuk leren lezen is daar geen probleem, maar niet om klaargestoomd te worden voor basisschool en voorgezet onderwijs. Dat is wel een probleem.

De heer Wanders stelt dat zijn kinderen begonnen met leren op de dag dat ze geboren werden. Juist in die voorschoolse educatie is tegenwerken van een taalachterstand, wat niet alleen over het lezen van boeken gaat maar ook over taalontwikkeling, spreken en luisteren, juist heel belangrijk. En dus ook in die leerlijnen. PvdA vindt het absoluut geen productie eenheden: het gaat over kansen die kinderen krijgen hun talenten te ontwikkelen, ook op latere leeftijd.

De heer Schoo heeft een verzoek. De bijdrage om de heer Oldenbeuving van antwoord te voorzien moest even uit het hoofd, maar mag dat nu?

De voorzitter stemt toe.

De heer Schoo geeft aan dat DOP benieuwd is of andere partijen de informatie van het college bij andere de kadernota en de begroting voldoende inzichtelijk vinden, of zij vinden dat met de adviezen van de auditcommissie van de afgelopen jaren voldoende is gedaan. DOP zou graag per programma meer inzicht willen hebben in de uitgaven voor wettelijke en niet wettelijke taken. Zonder dit inzicht wordt het moeilijk om keuzes te kunnen maken en de wettelijke taken zullen toch uitgevoerd moeten worden. Ook de auditcommissie heeft goede aanbevelingen gedaan die DOP nog te weinig terug ziet.

De heer Oldenbeuving geeft aan dat de eerste twee vragen waren, die zijn nu helder, en op beide vragen kan alvast 'ja' geantwoord worden. Dat maakt het weer makkelijker.

De voorzitter vraagt of iemand nog ergens op terug wil komen. Dat is niet het geval. Dan is er beneden een warme maaltijd en daarna gaat de vergadering verder onder voorzitterschap van mevrouw Nijhof. De voorzitter verzoekt het college om voor overleg naar aanleiding van de eerste termijn, te verzamelen in de kamer van de voorzitter.

De heer Oldenbeuving vraagt naar de moties en de amendementen.

De voorzitter geeft aan dat die straks in de pauze uitgedeeld worden.

Schorsing.

De waarnemend voorzitter heropent de vergadering. De heer Greving heeft

vanwege zijn werk de vergadering moeten verlaten. Ook de heer Schoo is even weg, maar hij komt later weer terug.

Wethouder Arends is zeer verheugd dat hij dit jaar weer zelf de verdediging van de begroting ter hand mag nemen. Vorig jaar was het vanaf een andere plek, dat ging goed, maar het is prettiger om er zelf bij te zijn, zeker als het erom gaat dat er, wederom, een mooie begroting is gepresenteerd. Die hij dan hier namens het college mag verdedigen.

Mevrouw Vrolijk heeft hier al eens indruk gemaakt door met een eigen inbreng de begrotingsvergadering in te vullen. Er was eens een bijdrage over een vogel. Vandaag werd hij er erg vrolijk van. Het collegebeleid zoals hier neergezet, met de presentatie die erbij hoorde, het is goed dat het zegenrijke werk van het college zo verdedigd wordt, dank daarvoor. Ook dank aan de heer Huttinga, die het treffend verwoordde: een compactere, duidelijke en overzichtelijkere begroting. Als men goed op gelet heeft, heeft men ook kunnen zien dat de begroting met 50 pagina's verminderd is. Dat was de wens van de raad en het college heeft daar gehoor aan willen geven. Dat wil niet zeggen dat de bezuinigingen en de begroting voor 2014 een appeltje eitje zijn geweest. Integendeel. Het was een lastige exercitie, waarbij het venijn altijd in de staart zit. De laatste euro dichten, is veel moeilijker dan de eerste euro dichten. Wat dat betreft, is het college er toch wel content mee dat ze er in geslaagd is om een, naar de mening van het college, evenwichtige en gestructureerde begroting neer te kunnen leggen.

Het is goed even vooruit te kijken naar de komende jaren. Het college heeft gemeend niet alleen een begroting neer te leggen die voor het nieuwe college na 19 maart alles al vast heeft gelegd, noch in beleidsmatige of financiële zin. Tegelijkertijd was het de bedoeling geen begroting achter te laten met onevenwichtigheden. Vandaar dat in afwijking van begrotingsrichtlijnen, want die zeggen heel duidelijk dat ze moet

worden opgesteld met inachtneming van de laatst bekende gegevens die bij de mei circulaire naar voren zijn gekomen, ook stiekem wat van de gegevens van de circulaire september zijn meegenomen. Voor 2014 incidenteel gedekt, en voor 2015 verder op PM gezet, zodat het college toch een doorkijk kon geven op datgene wat er op het nieuwe college en de nieuwe raad af zou komen. Namelijk een structurele bezuiniging van tenminste 1,4 miljoen. Naar verwachting van de wethouder zal dat nog groter worden, omdat de december circulaire ongetwijfeld nog meer minder goed nieuws zal brengen, vanwege de uitkomsten van het herfstakkoord. Uitkomsten die ook voor de lagere overheden weer nadelen met zich mee zullen brengen. In dat opzicht is het goed te memoreren dat de afgelopen 4 jaar aan bezuinigingen, begrotingen en ombuigingen zeer omvangrijk zijn geweest. Waar het soms relatief pijnloos kon, zijn er ook maatregelen getroffen die ingrijpend en duidelijk merkbaar en voelbaar zijn geweest.

De financiële huishouding van de gemeente Emmen zal fors onder druk komen te staan als gevolg van de decentralisaties. De lokale overheid zal de brenger van het slechte nieuws mogen zijn, waar de rijksoverheid de gemeente opzadelt met een fors lager budget en de invulling ervan aan diezelfde gemeente overlaat. De wethouder hoopt dat het zal zijn met veel vrijheid, maar vreest voor beperkingen van de Tweede Kamer. Waarmee het voor de lokale overheden erg lastig zal worden goed in te spelen op wat voor de kiezers en inwoners wenselijk is. In dat opzicht zal het een grote opgave zijn voor de politiek om aan goed verwachtingsmanagement te gaan doen. Want een zaak is duidelijk: wat er nú is aan AWBZ, Jeugdzorg en participaties, dat kan na de invoer van de decentralisatie niet meer in die vorm geboden worden. Zoals berekend zou de gemeente Emmen daarop al 30 miljoen moeten bijleggen. Dat is niet te dekken uit de gemeentelijke middelen,

even bij te lappen, met flankerend beleid op te lossen. Daar ligt een forse opgave: het verwachtingspatroon van de inwoners naar de gemeente toe, om daar goed mee om te gaan. In dat opzicht is het ook te bezien dat het college ervoor gekozen heeft om zeer terughoudend te zijn met allerlei uitzettingen van beleid. In het oordeel van het college is dat redelijk goed geslaagd, is daar de nodige prudentie bij betrokken.

De college-inzet van 4 jaar geleden was dat er elk jaar een sluitende begroting en een meerjarenperspectief aangeboden zou worden. En dat er geïnvesteerd zou worden in de fysieke en sociale omgeving voor de toekomst. Naar het oordeel van het college is die opzet geslaagd: er is sprake van een sluitende begroting, nu en voorheen, de meerjarenperspectieven zijn sluitend. Financieel, in evenwichtigheid, houdbaarheid en bestendigheid staat Emmen er goed voor. Er zijn maatregelen getroffen en verliezen genomen waar dat moest, daar is niet voor weggelopen. Verlies nemen is de eerste winst. Daarnaast is de ruimte gevonden om te kunnen investeren in deze prachtige gemeente, in zowel fysieke zin, denkend aan de centrum en wijkplannen en het rioleringsplan, onderhoud en onderhoud van wegen, maar ook sociaal, de aanleg van sportvelden, de scholen die gebouwd zijn, en natuurlijk CVE en Atalanta, waar ingezet is op de versteviging en de economische structuur. Daarbij is het college er ook in geslaagd om de gemeentelijke woonlasten tot een minimale toename te beperken. Ook dat is goed als men bekijkt wat het betekent voor de inwoners van Emmen in deze tijden.

Een vraag aan Wakker Emmen over het verlagen van de OZB. €517.500,- inboeken: is men voornemens om eenmalig een verlaging door te voeren naar 0%, dus alleen voor 2014, of voor elk jaar?

De heer van der Weide antwoordt dat de fractie heeft begrepen dat er aan 1% een prijskaartje van €230.000,- hangt: voor 2,25% is op die manier het bedrag berekend. De financiële meevaller in het

kader van de woonlasten komt ieder jaar weer terug. Maar als men dat ieder jaar wil doen, moet de stapeling gemaakt worden. Dus, misschien is het goed dat de wethouder aangeeft wat er voor dit bedrag mogelijk is in het kader van de woonlasten.

Wethouder Arends reageert: €517.500,- is een bedrag van 2,25%. Als de fractie in een jaar die 1,25%, -want dat is bedrag wat nu nog moet worden gevonden- als men naar 0% door wilt, moet men dat bedrag elk jaar eraan toevoegen. En als men elk jaar 0% wil, dan komt er elk jaar €517.500,- in structurele zin bij. Dus de wethouder begrijpt goed dat de fractie alleen voor 2014 naar 0% wil?

De heer van der Weide stelt dat het uitgangspunt van de fractie is om binnen de mogelijkheden die zijn gevonden in de begroting toch een substantieel deel vrij te maken in het kader van beperking OZB en het bedrag zoals deze, bestemt voor de woonlasten. Die 2,25% die niet doorgevoerd is, dat merkt men ook in 2015, 2016 en 2017.

Wethouder Arends stemt ermee in dat het een doorwerkend karakter heeft. Maar zoals het staat in het amendement, moet het opgevat worden als een eenmalig iets? Zo interpreteert de wethouder dit. Overigens zal het college de raad uiterlijk woensdag een schrijven doen toekomen waarbij ingaan wordt op de techniek en op een aantal posten en de mogelijkheden van reserves.

De heer Scheltens merkt op dat in het amendement 'woonlasten' staat, terwijl er nu specifiek over de OZB wordt gesproken. En er wordt nu alleen over de 2,25% gesproken en dat wordt toegerekend naar een absoluut bedrag. Maar volgens VVD zitten er meer variabelen in de OZB.

Wethouder Arends vraagt of er bedoeld wordt dat er meer variabelen zijn om mee te verlagen, 1%, 1,25%?

De heer Scheltens is het daarmee eens, maar stelt dat de OZB niet gaat over één woning en ook niet over een woning met een vaste prijs. Op het moment dat de waarde van woningen weer omhoog gaat, en daarmee de OZB, dan wordt het bedrag dat binnenkomt bij de gemeente ook weer hoger. Op het moment dat het areaal omhoog gaat, gaat het dan alleen om die 2,25%?

Wethouder Arends stelt dat het goed is om te weten dat wanneer er gesproken wordt over 2,5% dat er gesproken wordt over 2,5% verhoging van de inkomsten van de OZB. Dat kan per individuele woning afwijken, afhankelijk van de woning. Maar het betekent dat ten opzichte van het jaar ervoor de OZB inkomsten, met in dit geval 1,25%, hoger zijn dan ze waren. Dat is de inzet van de begroting. En zo kan ook alleen maar begroot worden.

De wethouder gaf al aan dat het college per brief terugkomt op het amendement van Wakker Emmen. Hetzelfde geldt voor het amendement van de ChristenUnie over pensioenen.

De fractie van de VVD heeft gesuggereerd, waarom de subsidies niet stopzetten per 1 januari 2014.

De heer Scheltens geeft aan dat het voornemen was om de subsidies per 31 december 2015 te stoppen. Maar om de subsidiebedragen 2016 en 2017 in 2015 vooruit te betalen. Als er nu het voornemen is om ze in 2015 af te schaffen, dan is er nog 2 jaar tijd om hier rekening mee te houden. Waarom dan de bedragen voor 2016 en 2017 in drievoud uit betalen?

Wethouder Arends vraagt of het dan gaat om de bedragen van 2016 en 2017, dat men die dan niet meer krijgt?

De heer Scheltens bevestigt dit.

Wethouder Arends reageert dat er vanuit bestuurlijk fatsoen is geredeneerd:

subsidies worden beëindigd en hiervan wordt men vroegtijdig in kennis gesteld, en men geeft eenmalig een bedrag mee ter afkoop van die bedragen. Dat is het uitgangspunt van het college geweest.

De heer Scheltens begrijpt dat daar een politieke afweging in zit, maar het is wel zo dat de vooruitbetaling wordt gedekt vanuit de VAR. En de besparing van 2016 en 2017 van €45.000,- wordt als bezuiniging gezien. Dat vloeit niet terug in de VAR. Er is sprake van een eenmalige onttrekking van €90.000,- uit de VAR.

Wethouder Arends beaamt dit. Dit wordt later als bezuiniging ingeboekt, eenmalig ten laste van de VAR.

De vraag van de LEF! fractie over de verkoop vennootschap BV: in het verleden werd een hoger bedrag als voorziening opgenomen, en in 2011 is er een bedrag vrijgevallen van een claim die er lag. Dat aandeel is toen verminderd op die voorziening. Er is nu nog een bedrag van 400 miljoen, dat uiterlijk op 30 september 2015 zal moeten vrijvallen en dan is die 7,2 miljoen voor de gemeente beschikbaar. En wat de wethouder betreft, wordt dat toegevoegd aan de algemene vrije reserve of de budgettair algemene reserve.

Als het gaat over het onderdeel financiën binnen de portefeuille denkt de wethouder alle vragen beantwoord te hebben. Er zijn fracties geweest die een opmerking hebben gemaakt over de economische invalshoek. De wethouder is verheugd dat een aantal fracties gemeld hebben dat aan Stenden PRE de COCI status is toegevoegd: voor de wethouder is dat een heugelijke feit. Met deze status krijgen de ontwikkelingen van Emmen een *boost*. Het is van groot en eminent belang voor Stenden Hogeschool zelf, en van groot en wezenlijk belang voor de situatie van de chemie-industrie in de gemeente. Emmen is het knooppunt van vezelchemie in Europa en die positie moet vastgehouden worden en uitgebouwd. De werkgelegenheid in de chemie moet versterkt worden en de COCI status is

daarbij van eminent belang. Al eerder gezegd, maar toch op herhaling, misschien is het wel net zo belangrijk als de CVE voor de verdere ontwikkeling van dit gebied.

De motie van BGE over het arbeidsmarktbeleid: de wethouder is verbaasd dat de vraag is gesteld hier. Op 5 oktober heeft het college namelijk beslist over de brief die aan de raad gestuurd zou worden met daarin de reactie op deze motie. Is deze brief nog niet binnengekomen bij de raad? Als dit niet het geval is, dan zal dat een dezer dagen vast gebeuren.

Er werd iets gezegd over 15,5% werkloosheid: de wethouder heeft dit gezien, maar zijn inschatting is dat het niet zover zal komen.

Sport. Een opmerking over de combinatiefunctionarissen: in het bezuinigingsboek is dit niet opgenomen. Er is wel sprake van een vermindering van de ouderen sportfunctionarissen. Dat is ook een tijdelijke situatie die met tijdelijke middelen wordt gesubsidieerd. Dat is nog even verlengd. Misschien dat wethouder Thalens hier nog verder op in wil gaan.

De CDA fractie stelde een vraag over E&O. Die heeft een achterstand opgebouwd in de periode tot 2010, daar zijn afspraken over gemaakt voor 2010. Die afspraken zijn in 2011 en 2012 niet nagekomen en daar is direct ingegrepen. Als het gaat om incassoprocedures voor sportverenigingen, dan heeft dit een iets andere gang van zaken dan doorgaans gebruikelijk in dit huis. De wethouder heeft verzocht, dan wel opdracht gegeven, om deze incassoprocedure identiek te laten zijn aan de andere. Op het moment dat er een termijn wordt overschreden, dat er dan ook direct wordt opgetreden zodat dit soort situaties in de toekomst niet langer dit soort bedragen zullen opleveren.

De heer Oldenbeuving vraagt wanneer de wethouder deze opdracht heeft gegeven. En, over een ander onderwerp: de begroting mist volgens CDA visie op hoe

om te gaan met detailhandel, wetende wat er de afgelopen jaren op het gebied van internethandel is gebeurd. De fractie heeft de wethouder hier niet over gehoord.

Wethouder Arends geeft aan als antwoord op de eerste vraag, dat hij in januari dit jaar heeft geconstateerd dat de incassoprocedure anders was en toen heeft hij verzocht dit te veranderen.

Over detailhandelsvisie zal wethouder Sleeking nog toelichting geven.

De heer Oldenbeuving stelt dat de wethouder het verzoek deed in januari. Is dat verzoek toen ook gehonoreerd?

Wethouder Arends geeft aan dat dat bij zijn weten het geval is.

De heer van der Weide wil de wethouder vragen, met betrekking tot de schuld van E&O bij de gemeente: in de periode 2012 tot en met juni 2013 is er voor €18.000,- betaald aan E&O. Is dit bedrag verrekend met de schuld of niet?

Wethouder Arends wordt enigszins overvallen door deze vraag. Hij heeft geen dagelijkse bemoeienis met de betalingen, maar bij zijn weten is er sprake van verrekening.

De heer van der Weide stelt dat de fractie dat ook logisch zou vinden. Helemaal als het gaat om de topsportsubsidie die is uitgekeerd in 2011 en 2012. Dan lijkt het praktisch als dit in mindering is gebracht op de schuld, maar de fractie ziet hier graag nog een bevestiging van.

Wethouder Arends zal dit laten uitzoeken en de bevestiging doen toekomen.

De heer Oldenbeuving vraagt hoe de detailhandel als economisch vraagstuk past in de ruimtelijke ordening.

Wethouder Arends geeft aan dat er al overleg is tussen de wethouders over de

leegstand, met name in de Weiert. Daar wordt ook door beide wethouders over gesproken met de middenstand. En als het gaat over de visie structuur detailhandel: die is hier nog niet zo heel lang geleden vastgesteld en vanuit de invalshoek van de wethouder is er geen urgent gevoel om deze nu weer bij te stellen. Want het is ook goed om te beseffen dat een aantal aspecten van de detailhandelontwikkeling niet door de overheid gestuurd wordt, maar door consumentengedrag. In de visie wordt bepaald waar wel of niet detailhandel kan plaatsvinden en vanuit economisch opzicht kan het college niet veel doen. Verder gaat het over het leegstandvraagstuk, waar wethouder Sleeking nog op terug zal komen.

Wethouder Jumelet loopt de inbreng van de fracties na.

Er is opgemerkt door PvdA dat er een goed minimabeleid is. Daar is de wethouder blij mee. Er is vorige week nog geconstateerd dat het best moeilijk is om het geld dat beschikbaar is, ook goed te laten neerkomen bij hen die het het hardste nodig hebben. Dat is zeker iets om aan te blijven werken. Op heel veel terreinen is er sprake van bezuiniging, maar als het gaat om armoedebestrijding komen er ook extra middelen naar de gemeente toe. En dan gaat het erom dit zo goed mogelijk te besteden. Er is een motie ingediend en de wethouder wil hierover zeggen dat als het gaat om de ‘categoriale bijzondere bijstand pensioengerechtigden’, zoals de titel van de motie luidt, men hier positief tegenover staat. Het gaat inderdaad niet alleen maar om een bepaalde groep die het op dit moment moeilijk heeft, maar het gaat om een breed palet. De rijksoverheid stelt extra middelen ter beschikking als het gaat om bijvoorbeeld gezinnen met kinderen, maar PvdA brengt hier een doelgroep onder ogen waarvan men kan zeggen dat het goed zou zijn om eens te kijken hoe zich dit verhoudt tot het inkomensplaatje dat mensen hebben. Om het breder te maken: in 2014 is de gemeente ook

verantwoordelijk voor de uitvoering van WTCG, wat betekent dat er geld komt om dit uit gaan voeren. Dat gaat weliswaar over gehandicapten, en hier heeft de rijksoverheid een fikse korting voor ogen. Het is dus goed om te kijken naar het bredere palet. Met andere woorden, als het gaat om de motie is het college welwillend om te kijken wat het betekent, maar dat moet wel even goed uitgezocht worden, zoals ook voorgesteld.

CDA maakt een opmerking over een omissie in de tekst. Zoals de raad weet, is er altijd een foutje in tekst en het CDA heeft hem gevonden. Het gaat over de krappe arbeidsmarkt. De wethouder denkt dat helder is, wat wél bedoeld wordt.

De heer Oldenbeuving voelt zich uitgedaagd: er waren er meer, maar dit was de spannendste.

Wethouder Jumelet reageert dat het een grapje was, er worden dit keer geen taarten uitgedeeld.

Over de Emco, hoe is het allemaal zo gekomen: het besluit van het DB van de Emco over tijdelijke contracten die 3 keer zijn geëindigd om vervolgens toch over te gaan op een contract voor onbepaalde tijd. CDA vroeg de wethouder te antwoorden als verantwoordelijke voor de SW en niet als voorzitter van de groep. CDA moet zich voorstellen dat dit natuurlijk niet zomaar besloten is, dat spreekt voor zich. Er is kennis genomen van het DB-besluit en nu is het college in afwachting van 1-1-2015, wanneer de participatiewet van kracht wordt. In ieder geval is bekend geworden dat het niet zozeer gaat om vaste of tijdelijke contracten, ook niet om de volumebepaling, maar het gaat vooral om wat er op 31-12-2014 aan fte's binnen is. Dan maakt het dus niet uit om welk contract het gaat. Op grond daarvan wordt het gesubsidieerd. Dit is de situatie waar men mee te maken heeft. Een en ander maakt dat er ook een voordeel is: mensen in dienst worden gewoon gesubsidieerd, er is een taakstelling die wordt gerealiseerd,

ook nu al, en er komen dus geen extra mensen. Dit geeft aan dat met het subsidiebedrag het werk gedaan kan worden en dat mensen ook een verdien capaciteit hebben. Ook de oplossing, als dit een oplossing blijkt te zijn naar het meerjarenperspectief, voor extra opdrachtvoornemens voor de Emco groep. Het zou goed zijn als er dan ook mensen in dienst zijn. Daarnaast, sprekend als de voorzitter van de Emco, is het dan ook de rust en de onrust die maakt dat dit een goed besluit is. Maar budgettair neutraal is op dit moment aan de orde.

Vervolgens over naar de bibliotheek: een aantal fracties heeft hier iets over opgemerkt. De wethouder is blij dat er aandacht voor is, ook de bibliotheek is kunst en cultuur. De wethouder begrijpt dat de bibliotheek ook een informatiebijeenkomst heeft belegd waar een groot aantal raadsleden bij aanwezig is geweest en er inzicht is gegeven in de financiële situatie door de jaren heen. Men staat op een punt en doet men daar goed aan? Geconstateerd kan worden dat er subsidie wordt verstrekt en dat er in het bezuinigingsvoorstel staat 2 x 2,5% bezuinigen. Dat is inderdaad het geval. Waarom CQ niet: hier wordt wel degelijk op bezuinigd, daar is al eerder besluitvorming over geweest. In de oplossingsrichting naar CQ is er een voorstel gedaan, wat ook in 2014 en 2015 aan de orde is. Sedna heeft in 2011 een miljoen bezuinigingsvoornemen gehad, wordt geëffectueerd in 2014. De wethouder neemt aan dat de raad begrijpt dat dit de overwegingen zijn geweest om te kijken naar wat reëel is op dit moment.

De heer Huttinga vraagt of de wethouder begrijpt dat de raad ook kijkt naar het relatieve effect ten opzichte van andere partners die voor de derde en vierde maal 2,5% gekort worden in deze raadsperiode. Wat soms effectueert in een relatief gezien hogere aanslag op het budget van zo'n instelling dan bijvoorbeeld de 1 miljoen bij Sedna.

Wethouder Jumelet ontkent dit ook niet, maar wil wel even gezegd hebben dat er ook voor Sedna wel degelijk een bezuinigingsvoorstel is te realiseren in 2014, en waarover de raad ook is geïnformeerd. Het is vergelijkbaar, maar ook in andere situaties is er wel degelijk sprake van een bezuinigingsopgave. De stap maken wat betreft subsidies: het college is doordrongen van het feit dat er ook voor de bibliotheek weer een opgave ligt.

De heer van der Weide vraagt dat er in 2010 toch ook besloten is de bibliotheek een korting van 5% op te leggen. De wethouder haalt een aantal bezuinigingen wat betreft Sedna en CQ naar voren, maar het is goed om te bezien dat de bibliotheek ook al een opgave heeft gehad. Plus de gevolgen die geschetst worden: mogelijke sluiting van filialen in de dorpen, dat dit toch een groot gemis is als voorziening in de Emmense samenleving.

Wethouder Jumelet geeft aan dat daar geen misverstand over is. Natuurlijk wordt ook daarin de moeite om keuzes te maken gevoeld. Vooral de maatschappelijke discussie over wat men zich voorstelt bij een bibliotheek in 2020 of 2022, ook dat landschap verandert namelijk nogal snel. Men is snel gehecht aan locaties, maar het gaat natuurlijk vooral over functies. Daar kan met elkaar over gesproken worden. De wethouder heeft de bibliotheek hiervoor ook gevraagd om deze discussie op te starten. De bibliotheek geeft zelf ook aan dat er gekeken moet worden naar de invulling. Een van de opmerkingen van de bibliotheek zelf is dat in de eerste 5 jaar - in de beleving van de wethouder ingaande vanaf 2011- er 3 a 4 vestigingen zijn en naar 2020 toe 2 a 3 vestigingen. Het hoeft niet zo te worden, maar het is een maatschappelijke discussie: hoe houdt men de bibliotheek, ook bij de jongeren, onder de aandacht.

De heer van der Weide vraagt of die discussie dan niet eerst gevoerd moet worden? Dat men samen kaders bepaalt, alvorens de korting van 2 x 2,5%?

Wethouder Jumelet geeft aan dat dit heel goed zou kunnen, tegelijkertijd moet er bezuinigd worden, daar is het college van doordrongen. De keuzes zijn uiteraard door de raad te maken, maar deze discussie loopt al een tijdje. En de wethouder denkt dat het goed is om telkens scherp te zeggen tegen elkaar: het kan niet zo blijven als het is. Dat geldt voor veel terreinen. Er wordt veel bezuinigd, op maatschappelijke veld zijn er bezuinigingen, op het welzijnswerk, en zo ook op andere terreinen. De raad mag hier iets van vinden, maar laat dat de discussie niet weerhouden over waar de bibliotheek voor is. Zij wil daar zelf ook graag over nadenken en meepraten.

De heer Eggen geeft aan dat die discussie zeker door de bibliotheek is aangedragen. Een week of 3 geleden is de raad hier ook geweest en heeft geconstateerd dat een bibliotheek eigenlijk een basisbehoefte is. D66 is onder de indruk van de acties van de bibliotheek, maar zij kan niet van de ene op andere dag uit de buitendorpen stappen omdat ook daar contracten zijn. In Klazienaveen, met de nieuw te bouwen school, daar zijn prima plannen. D66 wil graag pleiten voor het feit dat het van belang is dat het blijft bestaan. Zeker gezien de educatieve functie, meer dan 50% wordt uitgegeven aan educatie. Kijkt men naar laaggeletterdheid en de voorschoolse opvang en wat de bibliotheek daarin betekent, dat de bibliotheek dan toch, naast Sedna en CQ, een uitzonderingspositie zou moeten innemen.

Wethouder Jumelet neemt hier kennis van. De raad besluit uiteindelijk, dit is een voorstel. Wat betreft de toekomst van de bibliotheek gaat er nog veel veranderen, ook als het gaat om die maatschappelijke discussie. De wethouder wil in ieder geval opteren voor deze discussie, door de

bibliotheek zelf georganiseerd, zodat men met elkaar een heldere en duidelijke discussie heeft, zonder direct te spreken over het geld.

De heer Oldenbeuving heeft in zijn eerste termijn iets gezegd over een konijn en worteltjestaart. De fractie zou het in dit geval goed vinden om deze discussie, wat verwacht men van de bibliotheek, juist hier te voeren en niet door de bibliotheek zelf te laten organiseren. CDA wil er dan voor pleiten - wanneer eens over het bedrag, later deze week hier de inhoudelijke discussie te voeren. Over waar de raad vind waar de bezuiniging dan moet komen te vallen. Niet door de bibliotheek zelf, met alle respect voor hun deskundigheid overigens. Hier hoort het debat thuis.

Wethouder Jumelet is het hiermee eens, de discussie wordt eerst hier gevoerd. De raad weet dat deze collegeperiode begonnen is met het idee dat er een budgetsubsidierelatie aangeaan moet worden met een aantal instellingen. Dat wordt gerealiseerd, ook wat betreft de bibliotheek. Dus die discussie komt sowieso ook hier aan de orde. Dat neemt niet weg dat de maatschappelijke discussie ook door de bibliotheek zelf kan worden georganiseerd en uiteraard gaat dat heel goed in samenspraak. Die discussie moet gevoerd worden, ook omdat in het beleidsplan van de bibliotheek zelf er sprake is van doordenken over locaties en het aantal locaties.

De wethouder maakt een sprong verder naar het Centrum voor Beeldende Kunst. Dat is ook kunst en cultuur. Hoe kijkt men daar nu tegenaan. In het algemeen werd hier een paar keer een opmerking over gemaakt. Centrum Beeldende Kunst wordt gezien als een partij die vanuit dit huis wordt aangestuurd. Wat dat betreft, is het ook interessant om te kijken welk aanbod er te zien is in de gemeente: hoe breed wil men dit laten zien. De wethouder denkt dat het goed is om ook daarin heel accuraat om te gaan met de gelden. Tegelijkertijd is te

zien dat, wanneer landelijk afgezet tegen gemeenten van dezelfde grote, men niet hoog in de boom zit als het gaat om gelden die uitgegeven worden aan zaken als het CBK en andere culturele uitingen. Het CBK is waardevol. Er waren een aantal opmerkingen over de huur en ook de optie om CBK samen te laten gaan met de bibliotheek. De hoofdvestiging van de bibliotheek betaalt huur. Het kan niet zo zijn, schat de wethouder in, dat CBK daar voor niets bij in kan. Als het gaat om het idee, is het zeker goed om daar over na te blijven denken. Het huurcontract is inmiddels afgelopen, er moet een nieuw contract worden aangegaan. Een poging om het op een goedkopere manier te huisvesten dan nu, daarvoor moet tijd genomen worden. De wethouder stelt voor dat het college daarin besluit af te wachten. Op korte termijn moet er een contract gesloten worden. Ook hier moet bezuinigd worden met zo'n beetje €25.000,-, zo'n 5% van het bedrag. De wethouder merkt op dat naast dat bedrag dat erin gestoken wordt, - zo'n €523.000,- begroot, ook omdat de gemeente dat met elkaar georganiseerd heeft, - men €128.000,- BKV, beeldende kunst en vormgeving, van het rijk ontvangt. Als het CBK er niet is, kan de gemeente dit kwijtraken omdat er dan niet zo'n functie is. De wethouder constateert dat deze gegevens aan elkaar gekoppeld zijn.

Dan naar de onderwerp van de heer Schoo, als het gaat om het citaat van het dagblad Trouw. Er zijn meerdere partijen die ook het kabinet hebben geattendeerd op het risico van het decentraliseren van WTCG middelen. Hierbij de opmerking dat het niet alleen gaat om de vraag of de gemeente het kan uitvoeren, maar ook om het feit dat de gemeente het met veel minder geld moet gaan uitvoeren. Dat moet men voor ogen houden en daarop moet gelobbyd worden. Het moet wel allemaal passen binnen de beschikbare middelen. Het gaat ergens pijn doen en dan kan men ze beter maar houden, waar het is, dat geld.

Dat is het idee en het is een terechte opmerking die gemaakt is.

Dan de motie over de mantelzorg. Sympathieke motie, vooral de intentie om na te denken over de positie van mantelzorgers wanneer de WMO van start gaat en de langdurige zorg zijn nieuwe verschijningsvorm krijgt. De wethouder denkt dat het dan ook de tijd is om een goed stuk neer te leggen. Nu is er nog veel onzekerheid. Persoonlijke verzorging ging eerst niet naar de gemeente, toen weer wel, en toen weer niet. Het is goed om dit op te merken bij de motie en 1 maart is dan echt te vroeg, zo schat de wethouder in.

Nog een onderwerp: het verdiepen van vrijwilligerswerk. Hoe kan men nu mensen daarbij gaan betrekken zodat het goed gaat. De mensen staan niet met hun neus tegen het raam om het over te nemen, maar soms wel. En dat laat Mondenzorg zien. Een bijzonder project in Nieuw Weerdinge en omstreken. Mondenzorg laat zien, letterlijk: 'Gemeente, bemoei je er niet teveel mee, wij redden het wel.' Nu moet het nog uitgewerkt worden, maar het zit er wel in. Ze staan wel met hun neus tegen de ramen aan. Het heeft er zelfs toe geleid dat het Mondenzorg project genomineerd is voor de landelijke vrijwilligersprijs van Movisie. De wethouder wil ze daarmee ook van harte feliciteren, want daarmee wordt aangegeven dat er goed gewerkt wordt en dat vrijwilligers, ondanks de gemeente om het zo maar even te zeggen, het hartstikke goed doen en vooraan staan om heel veel rollen en taken op te pakken. Dus wat dat betreft, verdiepen van vrijwilligerswerk, van harte mee eens. Maar eerst aanzien hoe de decentralisatie, vooral de langdurige zorg en participatie, zijn slag maakt. De wethouder stelt voor dit op een bepaald moment weer op te pakken.

De heer Huttinga is blij met de reactie van de wethouder en het college. Maar het strekt zich natuurlijk niet alleen uit tot het terrein van de 3 D's maar ook bijvoorbeeld tot het nieuwe bestuursvisieconcept van het

college: er zullen steeds meer zaken toch door de samenleving zelf opgepakt moeten worden, bij een kleinere overheid. De wethouder noemt Mondenzorg. Dat is fantastisch, ook de complimenten van de ChristenUnie, maar er is verschil tussen een landelijke omgeving en meer een agglomeratie zoals Emmen, waar wat meer stadse bevolking woont die minder met hun neus tegen het raam staan.

Wethouder Jumelet beaamt dit, maar tegelijkertijd onderscheidt Emmen zich wel van heel veel gebieden waar werkelijk geen oog meer voor elkaar lijkt te zijn. Niet dat het hier allemaal geweldig is, er is nog veel werk te doen met elkaar, en vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunen zeker, maar laat dat gebeuren als het aan de orde is. Dan kan men ook kijken of het nog wat breder moet. Daar is men dan ook zelf bij.

Over collectief vervoer, hier is een aantal keer over gesproken. Hoe ziet dit er nou uit? Daar is ook over gesproken in de commissievergadering en toen heeft de wethouder aangegeven er hier op terug te komen. Er is gesproken over een overschrijding van het budget met ongeveer €900.000,-. Vervolgens ziet de raad dat het toch gaat om €570.000,-, omdat in de kadernota de indexering is georganiseerd voor dit vervoer. Blijft er € 570.000,- over om te dekken. In het boek heeft de raad kunnen lezen dat dit gedekt gaat worden met €300.000,- uit de overschrijding woonaanpassing en voorzieningen. Dat gaat binnen de productgroep. Blijft er €270.000,- over en het college zal het beleid in die mate gaan toepassen en hier en daar wat achterstallig onderhoud gaan doen om uiteindelijk binnen dat bedrag te blijven. De wethouder vond het van belang dit nu op te merken. De maatregelen bestaan dan uit: sociale en medische begeleiding van mensen die een pasje hebben maar hier geen gebruik van maken. Hier wordt wel voor betaald. Dit is achterstallig onderhoud, daar komt de wethouder voor uit. De aandacht is veelal

gegaan naar bijvoorbeeld schoonmaakondersteuning. Nu is men hier aan toe en de wethouder schat in dat er vooral gekeken moet worden naar de indicaties die voor 2007 zijn afgegeven. Voldoen die nog? Wat het college betreft zou er eens per 5 jaar gekeken moeten worden of datgene wat verstrekt is doelmatig is en ook als zodanig wordt gebruikt. De wethouder hoopt dat in 2014 men binnen het bedrag zal uitkomen.

De heer van der Weide heeft een tweetal vragen. Kan de wethouder aangeven waar het achterstallig onderhoud dan concreet uit bestaat. En Wakker Emmen heeft destijds kennis genomen van een projectplan en de fractie wil graag weten wat de status van dit plan is en of de maatregelen hieruit zijn uitgevoerd of dat dit nog komt.

Wethouder Jumelet geeft aan dat de status nul is: het is een ambtelijk stuk en die zijn belangrijk, maar er is geen collegebesluit over genomen. Zitten er dan zaken in het stuk die tot uitvoering worden gebracht? Er zijn een aantal zaken die in zijn algemeenheid worden uitgevoerd. Dit is achterstallig onderhoud, en dat wordt gewoon gedaan, net zoals men bij uitkeringen kijkt of ze rechtmatig worden ingezet. Dat gebeurt ook bij de andere voorzieningen. Dat wordt op dit moment gedaan en de raad zal hierover geïnformeerd worden.

Wethouder Houwing begint met een opmerking over het theater, de manier van aanbesteden en of men binnen het tijdspad en het budget blijft. Er is hier eerder over gesproken en de raad heeft hierover ook een brief ontvangen. De wethouder kan zich voorstellen dat deze vragen leven, maar om daar nu een concrete uitspraak over te doen is te vroeg. Op dit moment wordt de aanbesteding voorbereid. Het is een andere vorm dan in 2009, toen gekozen is voor aanbesteden op basis van economisch meest voordelige inschrijving.

Niet alleen op basis van de laagste prijs, maar ook op basis van een aantal andere criteria. Dat gebeurt nu ook, maar wel dat de bouwer gevraagd wordt mee te denken over hoe het theater goed gebouwd kan worden. Afhankelijk van waar de bouwer mee komt, zal dat ook bepalen of dat consequenties heeft voor het tijdspad. Daar kan nu nog niets over gezegd worden, dat zou een slag in de lucht zijn. Omdat gekozen is voor deze tactiek, blijft de raad daar wat langer over in onzekerheid. Maar het college heeft toegezegd dat vóór de jaarwisseling het gesprek met de raad wordt aangegaan over de CVE en de aanbesteding van het theater maakt daar ook nadrukkelijk onderdeel vanuit.

De heer van der Weide heeft deze vraag ook gesteld omdat de fractie tijdens de presentatie de beantwoording niet dusdanig vond dat ze er alle vertrouwen in had dat de planning ook gehaald wordt. De wethouder geeft nu ook aan dat hierover geen uitspraken gedaan kunnen worden en dat baart de fractie wel zorgen. Mede gezien het feit dat de heer van Beers in een radio-interview heeft aangegeven dat er niet gekeken moet worden op 2 of 3 maanden. De fractie ziet dat als een vorm van een winstwaarschuwing en gaat ervan uit dat wanneer er een andere aanbestedingsvorm plaatsvindt, ook in kaart is gebracht welke gevolgen dat heeft. Wat is het *worst case scenario* voor de planning?

Wethouder Houwing geeft aan dat dit onderdeel uitmaakt van datgene wat nu op een rij gezet wordt.

Het college heeft zich ook laten leiden door de voorvallen en belevenissen met de parkeerkelder: wat men kan overkomen bij een dergelijke, grote Europese aanbesteding. Men moet daar heel goed naar gaan kijken, wil men niet in de problemen raken gedurende de rit. Er is zoveel vraag uit de markt, men moet heel goed kijken naar hoe men iets wil aanbesteden. Dat is gedaan, er is een keuze in gemaakt. Het college heeft gezegd dat

als men aan de voorkant de aannemer vraagt en die brengt in een soort kansendossier zijn expertise in beeld. En dan is het afhankelijk wat de 5 geselecteerde bouwers aan kansen zien en wat daar als beste uit zal rollen. Uiteindelijk kan men dan pas een goede afweging en een keuze maken.

De heer van der Weide stelt dat men er toch vanuit mag gaan, op het moment dat de keuze voor een andere aanbesteding gemaakt wordt en het debacle met de parkeergarage in ogenschouw genomen, dat als er een half jaar tot driekwart jaar vertraging optreedt, dit grote gevolgen heeft voor de opening van het dierenpark en ook financiële consequenties. De fractie mag er toch vanuit gaan dat de wethouder gedegen onderzoek heeft gedaan welke gevolgen dit dan heeft voor planning en financiën?

Wethouder Houwing geeft aan dat alles wat er gebeurt als het gaat om het bouwen van het theater, ook het aanbesteden en ook alle andere stappen, in nauw overleg gaat met het dierenpark. Het kan natuurlijk nooit zo zijn dat het dierenpark haar deuren opent en het theater nog een grote bouwput is. Maar dat hangt ook af wat straks een bouwer aan ideeën inbrengt. Als de wethouder aan de voorkant alles afgrendelt, geeft men daarin de aanbesteding ook geen kans meer. Het voorstel van de wethouder wordt nu uitgewerkt. Het college heeft aangegeven dat zij met de raad alle projecten tegen het licht wil houden: hoe staat het ermee en waar loopt het college tegenaan. Dat geldt dus ook voor het theater. Dat gaat de komende maanden lopen en daar komt het college bij de raad op terug.

Mevrouw Vrolijk merkt op dat in de voorlichting die gegeven is duidelijk werd dat vanuit dit huis een duidelijk pakket van eisen naar de aannemer zou gaan. De wethouder geeft nu aan dat de bouwer dit op een bepaalde manier moet gaan

invullen. Maar het pakket komt toch uit de gemeente?

Wethouder Houwing bevestigt dit, maar daarnaast vraagt men aan de aannemer een kansendossier, zodat hij er zijn eigen licht over kan laten schijnen vanuit zijn expertise. De wethouder stelt voor dat men hier tijdens een informatiebijeenkomst, vóór het kerstreces, op terug zal komen. Dan is er alle ruimte en tijd.

Een vraag over onderhoud van gebouwen en de manier waarop dit verwoord stond in de begroting: er was enige verwarring omdat er twee budgetten zijn. Aan de ene kant is er ieder jaar een budget voor de te verwachten onderhoudskosten van de gemeentelijke gebouwen. Aan de andere kant is er het vastgoedbeleid, accommodatiebeleid met maatschappelijke voorzieningen, waarin geprobeerd wordt om van elk gemeentelijke gebouw goed inzicht te hebben wat de kosten zijn. Wat zijn de energielasten, wat is er aan onderhoud gepleegd, hoe zit het met eigendom: dat wordt allemaal in kaart gebracht. Wanneer de vraag om groot onderhoud komt, kan de keuze veel beter afgewogen worden. De budgetten zijn beperkt en het geld moet zo verantwoord mogelijk, ook op de lange termijn, ingezet worden. Uiteindelijk wordt er toegewerkt naar minder gemeentelijke gebouwen. Dat zal wel moeten, de vraag neemt immers ook af, maar de gebouwen die dan overblijven moeten kwalitatief goed onderhouden worden en zo duurzaam mogelijk gemaakt worden. De verwachting is dat juist dat het groot onderhoud in meerjarenperspectief, dat daar de budgetten niet toereikend voor zijn.

Mevrouw Hoogeveen constateert dat er een tekort dreigt. Dat verbaast de fractie, ondanks de uitleg.

Wethouder Houwing stelt dat gebouwen nu óf bij de afdeling sport, óf welzijn, óf bij onderwijs zitten. Door voor alle gemeentelijke gebouwen het beheer op één

plek onder te brengen, geeft een veel duidelijker beeld van wat nodig is aan budget. Het is een hele opgave, dat is niet meteen gedaan, maar er wordt hard aan gewerkt.

Dan de vraag van DOP over of de veenvaart geëvalueerd is. Dat is zo: de evaluatie is binnenkort onderwerp in het werkoverleg en dat komt via de gebruikelijke route naar de raad. Veenvaart is een groot succes en hoe houdt men dit vast? Afgelopen vrijdag zijn de Emco medewerkers die als sluis- of brugwachter werken uitgebreid in het zonnetje gezet. Zij hebben zich als ware ambassadeurs van de regio gedragen en van de vele complimenten die ontvangen zijn over de vaarverbinding waren er een groot aantal voor deze medewerkers, als zijnde bijzonder gastvrij en vriendelijk. Fantastisch om te horen, ook hoe leuk ze dit werk vinden.

De heer Leutscher had een enthousiast verhaal over het belang van recreatie en toerisme in deze regio en de kansen die het biedt. De wethouder is het hier helemaal mee eens. Men is hier ook volop mee bezig, er gebeurt ook al heel veel. Op dit moment wordt het toeristisch recreatief ontwikkelingsplan herschreven. Daarvoor zijn eerst alle marktpartijen in de regio geconsulteerd: waar loopt men tegenaan en wat moet het gemeentelijk beleid zijn, waar moet de gemeente faciliteren. Naast de CVE en de komst van de dierentuin en de vaarverbinding is er ook het Geo park, wat een mooie kansrijke ontwikkeling is vooral als het gaat om cultuurhistorie. Heel mooi breed in de regio, veel aandacht, goed concept. De verwachtingen zijn hoog gespannen. Dan zet men het in de markt en ondernemers zullen dat op moeten pakken en het concept moeten omarmen, het aan moeten prijzen. Het moet de markt opgaan als toegevoegde kwaliteit. Daar wordt over gesproken met elkaar en daar is de wethouder hoopvol over gestemd.

Binnen het innovatie- en kennisplatform is er de pijler toerisme, waarin met name Stenden, maar ook een drietal grote horeca

ondernemers projecten hebben als het gaat om gastgerichtheid. Maar komend jaar is er ook bijvoorbeeld een grote Duitse floriade in Papenburg. Men weet nu al dat er lang niet genoeg hotelaccommodatie is in die regio. Er zijn dus nu al overleggen met de Emmense hotelondernemers voor arrangementen. Een mooie kans voor Emmen, ook om de contacten aan te halen. En dat gaat ook heel goed.

Camperplaatsen. Het Veenpark is er al op ingesprongen, die bieden al plaatsen aan. Er loopt nog een rekenkameronderzoek, daar wordt ook iets gezegd over nut en noodzaak om in een begroting aantallen over overnachtingen op te nemen en of de gemeente dat zou moeten doen als men dat toch niet kan beïnvloeden. De wethouder is benieuwd naar de aanbevelingen van het onderzoek. Als dat niet zolang meer duurt, kan dit meegenomen worden bij de behandeling van het TROP, wat naar verwachting ergens in februari op de agenda staat. Dan kan uitgebreid met elkaar van gedachten gewisseld worden.

De heer Leutscher is blij te horen dat het belang bij toerisme gedeeld wordt. Dat hoeft niet hier ter plekke besproken te worden en de komende maanden zal blijken waar de accenten moeten worden gelegd. Vanuit de wethouder gebeurt dat nu vanuit het TROP. Er zijn ook andere manieren, dat hoort bij de politiek. Waar het nu om gaat, kijkend naar bladzijde 39 van de begroting en bladzijde 58 van de bezuinigingsvoorstellen, is dat het cijfermatig extreem onduidelijk is. Als de fractie de intenties hoort van de wethouder worden die begrepen, maar als men uit moet gaan van de cijfers, bijvoorbeeld de overnachtingen van 2014 van 320.000 en in 2015 600.000, dat schrikt de fractie. Na een verdieping in het toerisme, zoveel overnachtingen meer, moet er ook zoveel plek zijn. Dit wegzettend tegen de analyse op de toelichting uit de begroting, dat het zo opvallend is dat de overnachtingen plaatsvinden buiten de regio en niet in Emmen zelf. Daar zit een spanningsveld

tussen. Hoe betrouwbaar zijn deze cijfers? En als dit als uitgangspunt genomen wordt, dan mogen er toch veel reëlere en concretere plannen zijn dan 'We zijn in gesprek met...'. Papenburg is fantastisch, maar een eenmalig iets. De fractie had verwacht dat de wethouder meer zou insteken op het nieuwe dierenpark en alle andere voorzieningen en hoe Emmen in 2015, 2016 en 2017 in staat kan zijn om meerdaagse recreatie te hebben. Dit is te intentioneel, waar zowel de fractie als de burger weinig mee kan.

Wethouder Houwing kan hier gerust nog een half uur over praten, maar die spreektijd is er niet. LEF! mag ervan uitgaan dat ook datgene waarover nu gesproken wordt aandacht heeft. Wanneer er overleg met het centrum van Emmen is, is er heel veel behoefte aan hotelaccommodatie. Natuurlijk wordt dat meegenomen in de uitwerking van het TROP. Het gaat om de toeristenstroom die via het centrum van Emmen en de dierentuin hier binnen komt en langer vastgehouden moet worden. Dat mag duidelijk zijn.

Wethouder Thalens wil beginnen met de jongste inwoners van de gemeente en het collegebeleid om hen te laten beginnen met een goede schoolloopbaan. Daar spelen voorschoolse voorzieningen, en vooral het zoveel mogelijk deelnemen aan deze voorzieningen, een grote rol in. Want daar kunnen kinderen spelen, ervaringen opdoen en andere kinderen ontmoeten. Dat is ook waar deze voorzieningen voor zijn en waar ze met elkaar de nodige invulling aan geven. Dit college bezuinigt niet op dit beleidsterrein, maar heeft juist de ambitie om 100% van de kinderen te bereiken en dan met name de doelgroepkinderen die wat extra stimulans kunnen gebruiken. In 2013 is daarvoor een omslag gemaakt en besloten niet meer te subsidiëren op basis van groepen maar op basis van kindplaatsen. Daarbij zijn veel instellingen betrokken. Geconstateerd werd dat er in

2013 niet het bereik is gehaald dat het college had gewild. Daarom is er gezegd dat dit het komende jaar anders moet. Niet door andere instellingen te subsidiëren, maar door continuïteit te borgen. Daarom zijn er ook geen offertes aangevraagd. Sedna is sinds jaar en dag de grootste aanbieder en lange tijd verzorgen zij het peuterspeelzaalwerk. Ze zijn in staat om honderden peuters opvang te bieden. Maar ze moeten dat wel doen onder andere condities, onder een kostprijs die het dit college mogelijk maakt dat grote bereik te halen. Sedna wil dit onderbrengen bij Stichting Peuterwerk en is daar nu druk mee, opvang regelen voor doelgroepkinderen voor 10 uur per week voor 40 weken op jaarbasis en 5 uur voor peuters die minder stimulans nodig hebben, ook voor 40 weken per jaar. Voor de ene groep 200 uur, voor de andere 400. Waarom dit nu genoemd? Omdat er met een kindplaats in een reguliere kinderopvang 2860 uur gemoeid is, en dat zegt iets over de positie van de verschillende instellingen in de gemeente. De PvdA heeft een vraag gesteld over vrijval van middelen maatschappelijke activiteiten.

De heer Wanders heeft een vraag over de peuterspeelzalen. De wethouder noemt een aantal cijfers, maar is er nagedacht over de ouders die een combinatie hebben: het kan een doelgroep kind zijn en nog steeds in de kinderdagopvang zitten. Waarom is er niet voor gekozen dat ook andere kinderopvangorganisaties mee kunnen doen? De wethouder begint het verhaal dat het bereik in 2013 niet is gehaald, maar het door het bij één partij neer te leggen, zegt niets over de oorzaak van het niet halen van dit bereik in 2013. Toen was Sedna ook een partner en toen is het ook niet gehaald. Waarom naar dezelfde partner?

Wethouder Thalens antwoordt dat er uiteraard over heel veel verschillende zaken is nagedacht. De inzet van het college is de wet OKE in te voeren, dat

gaat over 2,4 tot 4 jarigen. Ouders blijven hun eigen keuzes maken, in welke situatie dan ook, ook wanneer er een combinatie moet plaatsvinden met opvang van 0 tot 2,5 jaar. Het college stuurt op kostprijs. Dat is ook de reden waarom Stichting Peuterwerk het onder andere condities moet gaan doen.

De heer Wanders geeft aan dat zover de informatie strekt, deze condities zijn ingegeven door de eis, bij het subsidie verstrekken, dat de Stichting zich op de kinderopvangmarkt moet gaan begeven en daarmee een aantal van condities kan gebruiken. Hetzelfde geldt voor andere organisaties. Daarmee wordt de kostprijs van Sedna of van de nieuwe Stichting niet noodzakelijkerwijs lager of hoger dan die van anderen. Maar die hebben niet de kans gekregen zich in te schrijven. In die zin blijft staan: wat is de oorzaak van het niet bereiken van de 100%. Als Sedna vorig jaar te duur was, snapt PvdA dat er wat aan de kostprijs moet worden gedaan, want dat is een budgettaire probleem. Maar tegelijkertijd is er wel een eis dat de Stichting zich op de markt moet gaan begeven. De PvdA is bang, zoals aangegeven in de eerste termijn, voor ontwrichtende en ongewenste neveneffecten omdat die nieuwe Stichting straks misschien ook wel BSO en voorschoolse opvang gaat aanbieden. En dan gaat het over een bepaling die de gemeente heeft neergezet op een overvolle markt.

Wethouder Thalens geeft aan dat er verschillende argumenten zijn waarom deze weg bewandeld is. Vertrekpunt was 100% bereik. Dat wordt misschien nooit helemaal gehaald, maar dat moet wel de ambitie zijn. Het college heeft gemeend dat er een bepaalde continuïteit in het beleid aangebracht moest worden en de grootste aanbieder, die in staat is om grote aantallen kinderen op te vangen, te honoreren om die continuïteit en zekerheid in te brengen. Dat moet onder andere condities omdat het

college ook gebruik wil maken van opvang voor kinderen van ouders die onder de wet kinderopvang vallen. De wethouder heeft zojuist de uren geschetst om de positie weer te geven van de partijen in de markt. Die positie is heel erg verschillend omdat dat te maken heeft met het aanbod dat gedaan kan worden. Er is nog een argument: er is een enorme versnippering van kinderopvanginstellingen, daar zijn er veel van in deze gemeente. Er moeten honderden peuters opgevangen worden. Sedna doet dat al jaren. Het zoveel mogelijk condities scheppen om het gewenste bereik te realiseren: het college heeft ook naar voren gekeken, het is de verwachting dat er vanuit de rijksoverheid andere regelingen komen ten aanzien van de voorschoolse periode. Waarschijnlijk wordt er toegegroeid naar voorscholen, educatief bestuurd, en dan is het goed om met een instelling die dat kan waarmaken, - waarvan het college verwacht dat het een goede partner is in deze ontwikkeling-voortuitlopend op dat beleid, dan ook in zee te gaan.

De heer Wanders vraagt of de wethouder nu ook zegt dat zij denkt dat alle andere aanbieders in de kinderopvangmarkt dit niet hadden kunnen bewerkstelligen.

Wethouder Thalens denkt dat wanneer er gekeken wordt naar het aantal kinderen, de grote hoeveelheid, dat er daarvoor ook een grote partij nodig is waar, nogmaals, al sinds jaar en dag mee gewerkt wordt.

De heer Scheltens stelt dat de wethouder een ontwijkend antwoord geeft. VVD wil graag een concreet antwoord op de vraag. Is de wethouder van mening dat andere opvangcentra in Emmen dit niet kunnen?

Wethouder Thalens reageert dat, wanneer afgezet tegen de grote aantallen, kleinere instellingen niet zullen kunnen bieden wat een grote wel kan.

De heer Scheltens vraagt of de wethouder deze vraag heeft uitgezet in de markt of dat zij deze aanname zelf doet.

Wethouder Thalens geeft aan dat het college zich baseert op ervaringen uit 2013.

De heer Wanders werd net door een collega geattendeerd op een ander fenomeen. Volgens PvdA is er in de subsidieverordening van het model van VNG een onderdeel waarin wordt aangegeven dat kinderopvang en peuterspeelzaalwerk als onderneming worden gezien en dat er daarmee dus in dit geval, een gerichte keuze van het college, sprake zou zijn van staatssteun. Is die toets ook geweest? Temeer omdat het nu een nieuwe onderneming is, waarvan verwacht wordt dat zij zich op een commerciële markt gaat begeven. De wet kinderopvang is een commerciële wet, ooit ingezet als marktwerking.

Wethouder Thalens begrijpt dat er rondom dit onderwerp vele vragen spelen, dit is er een van. Dit is meegenomen in het traject voorafgaande aan de beslissing. Het college is van mening dat het gedaan kon worden zoals het nu is gebeurt.

Dan naar de vrijval middelen maatschappelijke activiteiten. Dat zijn middelen die een aantal jaren terug naar het college toe zijn gekomen. Het college meende toen, zoals gemeld in de commissie, dat er met een sport- en cultuurpas gewerkt zou gaan worden. Gecombineerd met de inzet van combinatiefunctionarissen om juist te stimuleren dat kinderen uit de groepen die wat minder deelnemen aan sport en cultuuractiviteiten daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen. Die pilot is afgeblazen omdat er zoveel haken en ogen aan zaten en dit zoveel inzet vroeg van de functionarissen. Inzet die dan niet gebruikt kon worden daar waar het college dat graag zou zien. Inmiddels wordt een webshop in het leven geroepen waar

ouders ook zelf kunnen kijken wat ze van belang vinden voor hun kinderen en daar dan ook gebruik van kunnen maken.

Onderwijs van de basisscholen: vanuit de schoolbestuurlijke taak is het vanzelfsprekend dat er gesproken wordt over de visie van het openbare onderwijs en dat te verwoorden in de begroting. Daar is de term ‘levensvatbaarder scholen’. Of ‘toekomstbestendige scholen’. Daar worstelt men in het oosten van dit land allemaal mee. Kleine scholen, toekomstbestendige scholen, hoe gaat dit er allemaal uitzien? De gemeente heeft het initiatief genomen om samen met de vier schoolbesturen in onze gemeente om tafel te gaan en te kijken naar wat dit nu betekent en wat men erin voor elkáár kan betekenen. Er zijn twee bijeenkomsten geweest. De wethouder is onder de indruk van de schoolbesturen die met een open, constructieve en respectvolle houding, met inachtneming van de verschillende denominaties, elkaar tegemoet treden. Samen een streefbeeld opstellen over hoe in zo veel mogelijk dorpen en wijken goed onderwijs op te zetten en in stand te houden en daarin een gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen. Men is nu bezig om langs de 20 gebieden van de brede school te kijken. Communicatie daarover is nu nog erg lastig, het college kan niet spreken voor andere schoolbesturen, maar wat belangrijker is, is dat in deze processen ouders en MR'en de meest belangrijke partners zijn. Wanneer alle gebieden goed in beeld zijn en de toekomst er helder uitziet, dan kan daarover gecommuniceerd worden. Het voornemen is om in de commissie Samenleving van januari de raad te informeren over dit traject.

De heer Oldenbeuving geeft aan dat het steeds meer helder wordt en daar heeft het CDA moeite mee. De wethouder heeft het in het hoofdstuk ‘visie op het openbaar onderwijs’ over levensvatbare en toekomstbestendige scholen. Daar is het CDA het mee eens, dit moet zoveel

mogelijk nagestreefd worden. En vervolgens zegt de wethouder, en daarin zit de kern, dat zij als schoolbestuur in gesprek is met de andere schoolbesturen, de vier schoolbesturen. Zij kan niet spreken voor de andere schoolbesturen. Terwijl het voor het CDA er nou juist om gaat dat de wethouder als vertegenwoordiger van de gemeente een regierol vervult naar alle schoolbesturen. In deze begroting vindt het CDA geen visie op het basisonderwijs in zijn algemeenheid, hoe dat in de toekomst verder moet. En vandaar de oproep. Dat betekent dat men als verschillende denominaties over eigen schaduwen heen moet stappen en dat kan alleen maar als er een iemand is die van bovenaf de regie voert en boven de partijen staat. In het antwoord van de wethouder wordt weergegeven dat het college niet erboven staat, maar één van de partijen is. Dit is geen diskwalificatie, de wethouder vervult haar rol goed. Maar deze tijd vergt een andere houding en dat heeft het CDA in de begroting gemist.

Wethouder Thalens hoopt dat het CDA ook andere zaken heeft gehoord. Er is aangegeven dat de gemeente juist initiatief heeft genomen om met de besturen om tafel te gaan. Dat gebeurt met een open, respectvolle, constructieve houding naar elkaar toe, met inachtneming van de verschillende denominaties. De wethouder zou het plezierig vinden wanneer de raad ook vanaf de andere kant geïnformeerd kan worden. Maar zij heeft al aangegeven wat het probleem daarin is en dat zij daarin nog wat terughoudend moet zijn.

De heer Oldenbeuving constateert dat de wethouder nu eigenlijk zegt dat het op een andere plek in het hoofdstuk had moeten staan, en dat is precies wat het CDA bedoelt. Er staat niets beschreven over de rol van de gemeente, maar over een schoolbestuurlijke rol. En dat is jammer. Had het ergens anders gestaan, dan was het goed geweest.

Wethouder Thalens wil nog eens benadrukken dat het lastig communiceren is over dit onderwerp, omdat er meerdere partijen bij betrokken zijn en dat vooral ouders en MR'en daar de belangrijkste partijen zijn. Dat er nog even gewacht moet worden voordat daarmee naar buiten kan. Het moet uiteindelijk uitmonden in een *masterplan* waar eenieder zijn handtekening onder kan zetten.

De heer Eggen meldt dat dit juist de hele problematiek is: de dubbele pettenproblematiek van de wethouder. Vandaar dat D66 al jaren pleit voor een bestuurscommissie of zoiets.

Wethouder Thalens gaat verder met het digitaal jongerenplatform. Er is een evaluatie geweest, voor de zomervakantie, met de projectleider van het platform. Men wil graag verder, dat is duidelijk. Het college mag kritisch kijken of het doel bereikt wordt. Ook naar de website, hoewel het platform ook andere activiteiten ontwikkelt die niet altijd terug te vinden zijn op de site. Volgende week maandag staat er een afspraak met het stichtingsbestuur en het is echt stomtoevallig, maar vanmorgen is in het werkoverleg aan de orde geweest hoe het college daar verder mee om wil gaan. Het voornemen is om ze voor 2014 onder strikte voorwaarden subsidie te verlenen, waar ook de afbouw van subsidie en het toewerken naar opdrachten nadrukkelijk onderdeel van uitmaakt. Het college wil graag de mogelijkheid geven om door te gaan, onder, nogmaals, strikte voorwaarden.

De heer Scheltens is blij met de beantwoording, maar ook verbaasd. Het gaat om een digitaal platform, maar veel zaken die door ze gedaan worden, staan niet online. Dus er is een platform, maar dit wordt niet gebruikt.

Wethouder Thalens geeft aan dat het digitale platform niet het enige is waar het

platform uit bestaat. Zo ondersteunen ze de gemeente bij het organiseren van een aantal activiteiten. Er is onlangs een fotowedstrijd geweest om een boekje te maken voor bredeschool activiteiten. Dat werd georganiseerd door de jongeren die actief zijn binnen dat platform. Het is dus niet alleen digitaal, men doet ook nog andere dingen. Maar een kritische blik daarop is terecht, dat gaat ook gebeuren. Het teruggaan naar de jongerenraad: de wethouder denkt niet dat dat iets is wat men moet willen. Daar zijn heel veel ervaringen mee en dat heeft ook niet gebracht wat men wilde.

De heer Scheltens geeft aan, nogmaals, dat de VVD snapt dat er andere activiteiten zijn. In het eerste termijn betoog van BGE over leuke persberichten en hoe dat allemaal gepubliceerd wordt op de site van de gemeente. Maar de VVD wil aangeven dat als dit platform zoveel doet, waarom profileert men zich dan niet via de eigen website die er dan dus is. Dat is de oproep. Als men dat niet kan en doet, waar wordt dan die subsidie voor gebruikt? Volgens de VVD kan dat dan een stuk minder.

Wethouder Thalens wil dergelijke conclusies niet voor haar rekening nemen, maar een kritische blik op de activiteiten en de subsidies die daar heengaan is zeer terecht.

De heer Eggen is blij met de toezegging van de wethouder. De website ziet er wel goed uit, is helaas een tijdje uit de lucht geweest, maar geeft goede voorlichting. Belangrijk is wel de bereikbaarheid, hoe bereikt men nou de jeugd, want dat is minimaal. De heer Eggen heeft het zelf getoetst op de Hogeschool waar hij werkt, waar ook de activiteit fysiek plaatsvindt. Het bereik is echt heel laag en dat is het grootste probleem.

Wethouder Thalens vervolgt met de seniorsportmedewerkers. Er is, als het goed is, 3 fte aan seniormedewerkers geweest.

Het was een tijdelijke aanstelling, vooral bedoeld om in een aantal dorpen en wijken activiteiten op gang te brengen: wandelroutes en loopgroepen. Dat is ook gebeurd. De medewerkers hebben de opdracht meegekregen om te borgen dat deze activiteiten door blijven gaan, ook wanneer de medewerkers zelf niet meer actief zijn. Er kan nog 1 fte sportmedewerker overeind gehouden worden en die kan deze activiteiten blijven stimuleren, nieuwe activiteiten oppakken en blijven ondersteunen.

Dan als laatste, de bijdrage van LEF!, de interessante gedachte om aandeelhouder te worden in de Leveste groep. Die gedachte is nog niet eerder gehoord. Ondanks de vele discussies over de eerste lijns gezondheidszorg en de toekomst van zorg, waarvan men ook weet dat er in de toekomst andere concepten gaan komen. Er is een interne notitie over de eerste lijn, en men zal dit ook in een uitvoeringsprogramma brengen. Onderdeel daarvan is structureel overleg, ook met de zorgverzekeraars, want die spelen in dit deel een belangrijke rol. Of de gemeente aandeelhouder moet worden in het ziekenhuis, de wethouder denkt dat dat veel stappen te ver is.

De heer Leutscher geeft aan dat LEF! niet zozeer nu daar een besluit over wil nemen, maar wel vraagt om na te denken over de ontwikkelingen die nu gaande zijn, die aankondigd zijn. LEF! pleit ervoor om er over na te gaan denken hoe men als gemeente kan zorgdragen dat men in een optimale regiefunctie terechtkomt. De vraag die hieraan verbonden wordt is: zou het zo kunnen zijn dat gemeente hier aandeelhouder in wordt? Puur om het vastleggen van de regiefunctie. Het aanbesteden van zorg, het uiteenvallen van de structuur zoals die nu is, de ruimte voor *private equity*, en andere bestuursvormen van ziekenhuizen in de vorm van een BV. Eigenlijk pleit LEF! voor een C-discussie, om die ontwikkeling in te schatten met

elkaar en dan een strategische keuze te maken.

Wethouder Thalens heeft hier niet veel op in te brengen. Men zit in een traject 'Meer van de samenleving, minder van de overheid', waarbij heel nadrukkelijk verantwoordelijkheden onderscheiden worden én verantwoordelijkheden daar worden gelaten waar ze zijn. De wethouder denkt dat er dan nog heel goed over dit idee nagedacht moet worden. Dit idee dat wel de moeite van het overdenken waard is, maar het ligt niet zomaar voor de hand.

De heer Leutscher heeft nog een korte opmerking: met een beetje lef...

De heer Eggen geeft aan dat de fractievoorzitter van D66, mevrouw Hoogeveen, in haar betoog iets heeft gezegd over de school op het asielzoekerscentrum. Het zou heel plezierig zijn als er in commissieverband daarover eens een keer een presentatie gekregen kan worden van de leiding aldaar. De heer Eggen is er eens op bezoek geweest en is onder de indruk van wat er daar gebeurt en zou er graag eens extra aandacht aan willen besteden.

Wethouder Thalens geeft aan dat er vanuit de commissie al de afspraak was om vanuit onderwijs een aantal onderwerpen te presenteren. Dit zou er een van kunnen zijn.

Wethouder Sleeking wil het hebben over een aantal aspecten die in zijn portefeuille een belangrijke rol spelen. Het is niemand ontgaan dat in de afgelopen 4 jaar in de portefeuille ruimtelijke ontwikkeling, en dan met name volkshuisvesting, sprake is geweest van behoorlijke verandering van marktomstandigheden. De markt is lang niet meer dezelfde. Men heeft dat met elkaar gemarkeerd in het vaststellen van een nieuwe woonvisie, waarvan uiteindelijk de prioriteiten terecht zijn gekomen in het aanvalsplan 'Bouwen,

duurzaamheid en jeugdwerkloosheid'. En dat aanvalsplan is dermate succesvol dat die kreet vaker gebruikt kan gaan worden en dat is alleen maar goed.

In de hele periode vanaf 2006 is er één zaak onveranderd, misschien wel versterkt, en dat is de inzet om binnen Emmen Revisited succes te behalen. Dat was zo, en dat zal zo blijven als het aan de kernpartners ligt; de corporaties, de bewonersorganisaties en de gemeente. Voor het samenwerkingsverband Emmen Revisited is een bezuinigingsopgave geaccepteerd van €300.000,-, en er liggen nog een aantal zaken uit het verleden met betrekking tot *efficiency* die ook nog gerealiseerd moeten worden. Dat betekent dat men binnen het samenwerkingsverband moet kijken hoe men hiermee verder wil gaan. En uiteraard waren er vanuit het veld ook geluiden dat het verband op een aantal punten aan een herwaardering toe was. De stuurgroep heeft daar de afgelopen weken over gesproken en vorige week een aantal voorgenomen besluiten geformuleerd die nog aan het college voorgelegd moeten worden. Maar de richting van denken valt in een aantal punten samen te vatten. Het zwaartepunt lag en ligt in de wijken en in de dorpen. Die samenwerking wordt maximaal voorgezet, als het kan met meer partners in die wijken en dorpen. Maar niet meer als samenwerkingsverband, maar vanuit de lijnorganisatie die ziet dat op al die terreinen de samenwerking vruchten afwerpt en dat die vanuit de lijnorganisatie verder vorm gegeven moeten worden. Als het gaat om de positie van de gemeente is het in feite een verpersoonlijking van de cultuurverandering die ook in deze organisatie de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden. Die is natuurlijk nog niet afgerond en die moet nog versterkt worden als het gaat om vanuit dit huis goed vorm te geven aan samenwerkingsverbanden én als het gaat om 'meer van de samenleving', en niet een mindere overheid, maar een andere overheid. De afgelopen jaren is binnen het samenwerkingsverband samen gewerkt met een stuurgroep en een

programmabureau. En wat de kernpartners betreft: de samenwerking ligt in de dorpen en de wijken. Dat betekent als men daar flexibel mee omgaat, dat dan een programmabureau strikt genomen niet meer echt nodig is. Maar dat men er wel verstandig aan zou doen om op stedelijke niveau, kijkend naar de nieuwe opgave die op de gemeente afkomt, niet alleen op het terrein van de fysieke samenwerking en de veranderde positie van de corporaties, maar zeker ook als het gaat om de opgave op sociaal niveau, op zoek te gaan naar een kenniscentrum. Een platform, een plek waar partijen samen kunnen werken en waar nader vorm gegeven kan worden aan de maatschappelijke agenda. De komende periode zal ook in de wijken die maatschappelijke agenda gevormd worden. Dat betekent niet het maken van een standaardprogramma, maar op een veel flexibelere manier proberen in te spelen op de behoefte en de noden die er concreet op dat moment zijn in de wijken en dorpen. Dus in feite de agenda vormen waar men met elkaar aandacht aan moet besteden. Geen centrale organisatie meer, maar een stevig samenwerkingsverband vanuit de lijnorganisatie, met de nadruk op wat er in de dorpen en wijken moet gebeuren, ieder voor zich. Dus Emmen Revisited gaat in versterkte vorm op lokaal niveau door.

Een nieuwe visie op de detailhandel, in relatie tot leegstand en de veranderingen die in die sector plaatsvinden. De werklocatie visie is een ruimtelijke economische visie. Dat geeft ook al aan dat het gaat om een nauwe samenwerking tussen de portefeuille economie en de portefeuille ruimtelijke ontwikkeling. Daar is de constatering gemaakt dat datgene wat in die werklocatie visie omschreven wordt, - de problematiek in de detailhandel, de opkomst van internetwinkels en andere vormen van winkelen, en de leegstand problematiek -, noodzaakt om in de detailhandel, niet alleen in Emmen maar in alle dorpen, te komen tot een concentratie. Die opgave is de kernopgave. Leegstandproblematiek en -beheer, op een

goed manier met elkaar omgaan, dat winkels niet leeg komen te staan, maar dat er naar een andere manier van benutten gekeken wordt. Dat is de opgave waar men voor staat. De raad heeft ongetwijfeld de publiciteit meegekregen rondom het optreden van professor Molenaar in het kenniscafé. Met de banken is de afspraak om te kijken naar het vormen van een werkgroep, waarin men met elkaar kan samenwerken. De eigenaren, de koepelorganisaties, de banken en de gemeente, gezamenlijk kijken naar de opgave die er ligt: leegstandsbeheer, concentratie en ander vormen van winkelen.

Mevrouw Hoogeveen wil alleen even aangeven dat de fractie blij is dat twee jaar na de oproep van D66 om een soort leegstandsmonitor, die nu dan toch vormt krijgt.

Wethouder Sleeking meldt dat ieder de eer krijgt die hem of haar toekomt. Planvorming voor de hoofdstraatlocatie. Eind 2015 zou men eigenlijk concreet moeten weten wat men op die plek wil gaan doen, zodat daar in 2016 vorm aan gegeven kan worden. Er wordt nu langs 3 lijnen gekeken hoe dit van invulling kan worden voorzien. De ene lijn is concretisering van de ideeën, zoeken naar investeerders en nauwe contacten met de partijen vanuit de Chinese zusterstad, om zo tot een concreet plan te komen, en de haalbaarheid ervan op niet al te lange termijn te kunnen onderzoeken. Juist om op tijd klaar te zijn. Anderzijds het traject met de provincie samen verder vormgeven om in de richting van het rijk te kijken wat er met de claim van 17 miljoen gedaan kan worden. Maar uiteraard ook met elkaar nadenken over alternatieve dekkingsmogelijkheden. Op alledrie die terreinen is men bezig en probeert men op tijd klaar te zijn.

Afsluitend, afgelopen zaterdag is er in Emmen een succesvolle open bedrijvendag geweest. En ook wat betreft de wethouder

een succesvolle centrumvernieuwingsdag. Er zijn veel positieve reacties gehoord. Het was gezellig en goed om te doen. De lasershow die veel vaker gegeven moest worden dan verwacht, en de mensen in de Holdert die overspoeld werden door mensen die kwamen kijken en luisteren naar de uitleg over de tunnel. Op de bovenste verdieping was een overzicht van de verschillende werkzaamheden. Succesvol geweest. Waar de wethouder met het college trots op is, is wanneer tijdens een gesprek met een viertal medewerkers van Fuhler gehoord wordt dat het bedrijf er één dag ervoor in geslaagd is om een contract met VolkerWessel te sluiten om de komende jaren 60 manjaren in het grondverzet te kunnen plegen op het park. Daar gaat het om.

De heer van der Weide stelt dat dat één kant van de medaille is. De andere kant is de wijze waarop gepresenteerd is. De lasershow is allemaal prachtig, maar is dit hoe men volledig informatie wil geven aan de burgers over wat er allemaal op stapel staat en gaat gebeuren. Er worden voor tonnen adviesbureaus ingehuurd als het gaat om risico's die benoemd staan in de eigen kwartaalrapportage. Men kan niet ontkennen dat er een hoog risicoprofiel aan dit project zit en men kan niet ontkennen dat er een duur prijskaartje aan het Atalanta project CVE hangt. Wakker Emmen vindt dat op het moment dat de burger opgezocht wordt en men één kant van het verhaal laat zien, dat men de burger ook moet vertellen over de risico's en kosten. Kijkend naar de nieuwsbrief, daar wordt met wervende teksten geprobeerd de burger dit project te verkopen, maar men ook de andere kant van de medaille laten zien: de kosten en risico's.

Wethouder Sleeking heeft daar al het een en ander over gezegd. De wethouder is van mening dat in de raad al uitvoerig aandacht is besteed aan kosten en risico's. Als de

raad bij de opening van de dag aanwezig geweest zou zijn, dan had ze kunnen horen dat de wethouder in zijn openingstoespraak wel degelijk aandacht heeft besteed aan de kosten en risico's. Maar men moet met elkaar, - en dat is het belangrijkste als men kijkt naar hoe de komende jaren het centrum van Emmen eruit moet zien en welke economische *boost* het centrum van Emmen krijgt - er samen trots op zijn dat men dit met elkaar in deze tijden voor elkaar weet te krijgen. Dan heeft de wethouder geen behoefte aan voorlichting over mogelijkheden.

De heer Scheltens heeft een vraag aan de heer van der Weide. In de afgelopen maanden zijn heel veel risico's al benoemd. En het is juist dan ook goed om de burgers eens te laat zien wat er met al die investeringen gebeurt. Wat dat betreft sluit de VVD zich helemaal aan bij het betoog van de wethouder. Natuurlijk zijn er risico's, ze kunnen allemaal benoemd worden, dat is ook goed. Volgens de VVD zijn hier ook geen geheimen over. Nogmaals, ze zijn de afgelopen maanden vele malen benoemd. Maar laat ook zien wat er mee gebeurt en dat is afgelopen zaterdag prima gedaan.

De heer van der Weide reageert op de VVD: kan deze aangeven waar in de afgelopen periode vanuit de communicatie vanuit de gemeente die risico's en kosten dan op reële wijze benoemd zijn?

Wethouder Sleeking wil er graag, van de kant van de college, op wijzen dat afgelopen jaar, als het gaat om de inhoud van het verhaal zoals de heer van der Weide dat nu neerlegt, bij de voorlichtingsbijeenkomsten die er in verschillende wijken en dorpen zijn gehouden, uitvoerig aandacht is besteed aan het hele financiële plaatje. Alle risico's die erin zitten, de stand van zaken rondom de risico's en de vraag over hoe men ze kan beheersen. Dus laat men nou niet doen alsof het college hier geen enkele aandacht

aan heeft besteed. Als de heer van der Weide op een van deze bijeenkomsten was geweest, had hij geweten wat daar verteld is.

De heer Wanders heeft een korte aanvulling. Als het goed herinnerd wordt, is de gemeentelijke informatiepagina ingezet om in ieder geval de budgetten en de verdeling rondom het Atalanta project en CVE weer te geven aan de burgers. In die zin sluit de PvdA zich aan bij de heer Scheltens, zij was die zaterdag aanwezig. Het was goed om te zien, er waren veel enthousiaste reacties van mensen. En men mag wel eens trots zijn, het glas is half leeg of half vol. Bij de PvdA is het méér dan half vol.

Wethouder Wilms geeft aan dat er ook in relatie tot zijn portefeuille een heel aantal opmerkingen zijn gemaakt door de verschillende partijen.

Te beginnen met de eigen organisatie. In de bestuurlijke overwegingen bij deze begroting is er keurig aangegeven dat de interne organisatie van de gemeente Emmen in deze bestuursperiode nadrukkelijk onderdeel geweest is van de bezuinigingen. De raad heeft dat kunnen lezen en ook uit de begroting kunnen opmaken. Uit de besprekingen van de kadernota heeft de wethouder al aangegeven dat er zeker 7 miljoen structureel is gerealiseerd in eigen organisatie. Daarnaast is de inhuur van derden in drie jaar tijd fors teruggedrongen. Van 13,6 naar 4,8 miljoen. Een enorme inspanning en zeker een compliment waard. Toch stelt het college nu voor, om in balans met de andere oplossingsrichtingen, voor deze begroting, ook in meerjarenperspectief, aanvullend 5,5 miljoen op de eigen organisatie en bedrijfsvoering te gaan bezuinigen. Het college beseft, ook met het personeel, dat dit geen eenvoudige opgave zal zijn. Bij de strategische personeelsplanningen van de verschillende afdelingen wordt gekeken naar de natuurlijke uitstroom. Het CDA heeft

hierover ook een vraag gesteld. Maar duidelijk is dat deze bezuiniging daarmee niet alleen kan worden opgevangen. Er zal meer moeten gebeuren. Het college gaat er in ieder geval vanuit dat deze taakstellingen gerealiseerd worden conform de afspraken binnen het sociaal statuut en binnen de arbeidsvoorwaarden. Want zorgvuldigheid omtrent de medewerkers staat voor het college voorop, vanuit het denken in goed werkgeverschap.

Het bijzondere in Emmen is dat men een goed loopbaanbeleid heeft en dit speelt dan ook een belangrijke rol. Op die wijze kan vorm worden gegeven aan verandering en flexibiliteit. Als men met steeds minder mensen meer moet doen, is het punt van werkdruk er een van aandacht. Daar wordt dus ook heel nadrukkelijk naar gekeken. Er is al gememoreerd dat er steeds meer taken van het rijk bijkomen. Kijkend naar de implementatie van de grote decentralisaties, dan durft de wethouder te stellen dat hier heel hard gewerkt wordt met een beperkt aantal mensen om die decentralisaties in te plannen. Er zal dan ook de komende jaren de nodige inspanning en creativiteit worden gevraagd van de organisatie, maar gelet op de resultaten van de voorgaande jaren heeft de wethouder er alle vertrouwen in dat het gaat lukken.

Wethouder Sleeking heeft al iets opgemerkt over de positieve houding als het gaat om 'meer van de samenleving' en de inbedding van Emmen Revisited. Het zijn goede signalen dat er oog en oor voor is vanuit de organisatie, en men herkent zich dan ook niet in het beeld dat de organisatie in zichzelf gekeerd zou zijn of geen oog heeft voor 'meer van de samenleving'. De wethouder denkt dat de organisatie dat zeker wél heeft.

De heer Huttinga geeft aan dat het natuurlijk goed is dat de wethouder positief is over de eigen organisatie. Maar het is wel zonneklaar dat er af en toe forse signalen naar de ChristenUnie toe komen

dat de organisatie nog een behoorlijk, lerend, traject heeft te gaan als het gaat om het oppikken van initiatieven in positieve zin, het op prettige wijze samenwerken en daar waar zaken naar buiten moeten, dat op een niet-directieve manier geschiedt. Dat zijn zaken waar nog flink aan gewerkt moet worden en dat moet de wethouder niet bagatelliseren. Anders komen de mensen niet naar de raad toe met die verhalen.

Wethouder Wilms probeert dit ook absoluut niet te bagatelliseren, elk signaal is er een om wat mee te doen. Maar de wethouder probeert ook duidelijk te krijgen dat als er incidenten zijn, dat niet het beeld moet vormen dat het in zijn totaal niet klopt.

De heer Huttinga geeft aan dat het natuurlijk altijd het ene woord tegen het andere is, maar met name vanuit de externe overlegpartners komt met zekere regelmaat toch een signaal. Er wordt de indruk gewekt van samen spreken, maar in de praktijk komt het erop neer dat het vooral overgenomen kan worden. Dat kan natuurlijk niet zo zijn.

De heer van der Weide sluit zich aan bij de heer Huttinga en dan vooral kijkend naar de decentralisatie, over de deskundigheid. Wakker Emmen is van mening dat mensen keihard werken, maar ook bij die decentralisatie is de kwaliteit en de scholing van groot belang. Wakker Emmen wil meegeven daar vooral naar te kijken. Het is geen onwelwillendheid, maar het is ook de hele scholing. Als men kijkt naar de kanteling, hier is ook in de commissie samenleving over gesproken, dan is het een andere manier van werken. Wakker Emmen wil daar graag op insteken.

Wethouder Jumelet geeft aan dat er niet zo heel kort geleden overleg is geweest met de erkende overlegpartners als het gaat om cliëntenraden: hoe gaat men nou zo'n

traject in. Men is opgeschoven naar de voorkant in het samen spreken en het moment van adviesaanvraag is niet altijd even helder. De wethouder heeft dat erkend. Dat heeft men samen laten gebeuren en het is goed om dat nog even te markeren. Daarna is afgesproken om daarin helderder en duidelijker in te zijn, ook naar elkaar toe. Dat wil men de ambtelijke organisatie ook goed meegeven, omdat het ook verder kan helpen, in plaats van het horen van verhalen. Het is goed om even te melden dat dit gesprek op dit moment gaande is, omdat er nog veel zaken te doen zijn. Het college is ook daarin van goede wil.

Wethouder Wilms geeft aan dat de PvdA het college aanspoort meer in te zetten op de flexibiliteit van het personeelsbudget. Dat past bij de opgave waar men voor staat. Bij de kadernota zijn hier ook opmerkingen over gemaakt. De wethouder heeft destijds ook aangegeven, en wil dat nu nog eens doen, dat het zeker de moeite waard is om hier naar te kijken en dit verder uit te werken. Het totale budget beweegt nu mee met de autonome ontwikkelingen. Een taakstellend budget is dus maar beperkt te realiseren. Kijkend naar de inhuur van derden, dan wordt dit voornamelijk gefinancierd vanuit de vacatureruimte die er is bij de verschillende afdelingen. In die zin wordt er gewerkt vanuit de geest van de PvdA. Als het gaat over de vragen van de pensioenpremie, die zijn eenmalig als bate opgenomen, een bedrag van €267.000,- : daarvan kan gezegd worden dat er teveel onzekerheid is ten aanzien van de pensioenwetgeving en als het dan gaat om verantwoord begroten, heeft het college gemeend om dat voor de komende jaren en de jaren erna als pm post op te nemen.

De heer Hunttinga geeft aan dat als hij op de site van het ministerie van binnenlandse zaken kijkt, over de pensioenpremie, het er heel duidelijk als een structureel akkoord staat. Dus dat betekent dat de inboeking

van €267.000,- ook structureel had kunnen zijn. De fiscale wetgeving en ook de civiele wetgeving rondom pensioen zijn dermate aan het veranderen, ook het opschuiven van de pensioenleeftijd en dat zijn geen zaken die worden teruggedraaid. Ook het ABP geeft duidelijk aan dat dit een effect heeft op de portefeuille waardoor zij met lagere premies kunnen volstaan.

Wethouder Wilms heeft hier niets aan toe te voegen. Het blijkt dus wel dat het in beweging is en dat het ook kan leiden tot hogere lasten, ook na 2014, en daar wordt men ook voor gewaarschuwd.

De heer Huttinga stelt dat als men op grond van een structureel akkoord iets inboekt, dat dan altijd met de tijd in de begroting anticipeert op een nieuw effect. Maar het effect van dit akkoord is dat er een structurele verlaging optreedt, en dan is in de ogen van de ChristenUnie een niet gebruikt begrotingsgedeelte gecreëerd, en dat zou net niet goed zijn. Daar wordt in de komende jaren tegenaan gelopen. Dan komt men een begrotingspost tegen die op geld gezet had moeten worden, maar dat niet is en dat het geld in de organisatie rondzweeft. Dat kan niet zo zijn.

Wethouder Wilms geeft aan dat het gedaan is zoals het nu in de begroting staat. Als dat veranderd moet worden, dan hoort de wethouder dat wel.

De heer Scheltens geeft aan dat VVD exact dezelfde vraag en motivering had. De ChristenUnie heeft al een amendement ingediend om dit gewijzigd te zien. Daar kan dan donderdag verder over gesproken worden.

De heer Wanders geeft aan nog even terug te komen op de oproep om tot een kaderstellend budget te komen. Niet om extra te willen bezuinigen, maar het lijkt de PvdA vervelend om in een organisatie te zitten waarin telkens over dat

soort zaken moet worden gesproken. Met een kaderstellend budget, waarbij het college en de organisatie zelf over het functiegebouw gaan. Daarmee is de PvdA het slechts ten dele eens met de wethouder, als het gaat om autonome ontwikkeling. Als men zelf over het functiegebouw gaat, heeft men zelf ook invloed op het functiegebouw. Heeft de PvdA goed begrepen dat er een uitgewerkt voorstel naar de raad komt?

Wethouder Wilms stelt dat hij heeft aangegeven dat het college deels al invulling heeft gegeven aan het voorstel. Dat wil niet zeggen dat daar niet meer slagen te maken zijn. Daar wil het college wel naar kijken, de grondhouding is positief. Maar de wethouder heeft ook de vorige keer aangegeven, dat het ook aan de directie is hoe zij deze bezuinigingen in deze organisatie doorvoeren. Dat gebeurt ook nu, het college krijgt daar rapportages van. De wethouder vraagt zich of daarmee ook een discussie in de raad voorkomen wordt, over aantallen formatie. Gelet ook op wat Wakker Emmen inbracht, dat er een maximum zou moeten zijn van het aantal medewerkers en een minimum, daarmee is al te zien dat verschillende partijen hier verschillend over denken.

De heer Wanders stelt dat in de politiek verschillen zijn tussen de partijen. Laat dit nu niet een nieuwe parkeernota worden. De voorganger van de wethouder heeft eerder toegezegd te kijken naar dit voorstel. Bij de kadernota heeft deze wethouder ook gezegd er na te willen kijken, dat zegt de wethouder nu weer. De PvdA wil iets concreets hebben waar met elkaar een finaal oordeel over geveld kan worden. Anders vreest de PvdA dat er volgend jaar weer dezelfde vraag gesteld wordt.

Wethouder Wilms geeft aan dat PvdA altijd de vraag kan herhalen. De wethouder denkt dat het goed is om de verschillende methodes tegen elkaar af te wegen en daar de raad over te informeren.

Door verschillende partijen is genoemd dat het belangrijk is om goed zorg te dragen voor het onderhoud en het beheer van het openbare gebied. Ook omdat het voor een belangrijk deel bijdraagt aan de uitstraling van de gemeente. Het college deelt deze visie. Als het gaat om de kerntaken, dan is een bepaald basisniveau hierin in ieder geval een gemeentelijke kerntaak. Wat de wethouder wel merkt in de praktijk, in de gesprekken met inwoners en met erkende overlegpartners, dat er een grote wens is om zeggenschap te hebben over eigen leefomgeving. Mensen willen dat graag. Dat soort initiatieven wil het college niet remmen. Er zijn veel meer dorpen en wijken die hiermee aan de slag willen. Aan de ene kant dus ja, gemeentelijke kerntaak, maar aan de andere kant, als het gaat om zeggenschap over eigen leefomgeving: dat moet gestimuleerd en gemotiveerd worden. De wethouder denkt dat vastgesteld kan worden dat naast de besparingen ook geïnvesteerd wordt in reconstructies en vernieuwing. Er blijft ook geïnvesteerd worden in het onderhoud van riolering, straatverlichting en wegen.

Dan naar de vraag van de PvdA over parkeren. Het college handelt vanuit de vastgestelde beleidsuitgangspunten parkeren, 2010-2020. Daar staat ook iets in over het ontwikkelen van een parkeerbedrijf en dat heeft de aandacht. Het komende halfjaar wordt er gewerkt aan een advies over hoe om te gaan met de tarieven van de parkeervergunningen en ook voor wie de vergunningen zouden moeten zijn. De balans tussen vrij parkeren en betaald parkeren en hoe de verschillende zones te hanteren en er moet nog gekeken worden naar de indeling van de schilgebieden. Dus het totaal parkeren heeft de aandacht, ook in relatie met de opdracht om de parkeerexploitatie zo goed mogelijk te realiseren.

De heer Wanders vraagt of de wethouder kan aangeven hoe het zit met de moderne betaalmiddelen waar om gevraagd is bij de kadernota.

Wethouder Wilms heeft begrepen dat daar op dit moment aan gewerkt wordt, om dat ook voor elkaar te krijgen, ook voor straatparkeren. Zodra daar meer over bekend is, zal de wethouder de raad daarover informeren.

De heer Wanders geeft aan dat het een beetje flauw klinkt, maar om te voorkomen dat ook dit weer gevraagd moet worden in juni, heeft de wethouder hier een termijn bij? Dit gebeurt al op verschillende plekken in het land, dus men moet vrij vlot iets kunnen vinden.

Wethouder Wilms heeft geleerd dat brieven naar de raad soms wat langer onderweg zijn, maar de wethouder zegt toe dat de informatie op een zo kort mogelijke termijn komt.

De heer Wanders geeft aan dat PvdA hier ook vanuit gaat, maar als het twee jaar blijkt te zijn? De PvdA heeft liever twee weken. Kan de wethouder iets concreter zijn?

Wethouder Wilms zal proberen dit voor het einde van het jaar te doen.

Lastenverlaging voor de inwoners, daarvan heeft het college gezegd, dit is van groot belang. Het college ziet goede mogelijkheden in bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, en ook een andere wijze van inname die leidt tot lagere afvalstoffenheffing. En het voordeel in de aanbesteding van het restafval, daar is nu al mee gerekend. Daarom is het belangrijk om het egalisatiefonds te hebben, dan kan dat nu al verwerkt worden in de tarieven. Er is door verschillende partijen aangegeven dat het een goede zaak is om meer aan de bron te werken. Het college doet dat conform de bepalingen die de raad zelf bepaald heeft in het kaderplan afvalstoffen, waar ingezet wordt op een groter percentage bronscheiding. Over het project 'Afval Anders' heeft de raad al een uitnodiging gehad. Op 19 november wordt de raad daar nadrukkelijk over

bijgesproken door de gemeente en door AREA. Als het gaat om hoe dit op een klantvriendelijke manier te doen, dan is AREA daarin aan zet. Dit zullen zij ook zeker doen. De derde container is al genoemd, maar ook de mini-sorteerstraat in de Rietlanden is een goed voorbeeld van klantgericht benaderen van bronscheiding. De wethouder hoopt daar op 19 november verder over te kunnen spreken.

De heer Scheltens vraagt, in het bezuinigingsboek wordt wel alvast €500.000,- voor het traject Afval Anders ingeboekt. Donderdag zal de begroting vastgesteld worden. Heeft de raad daarmee die taakstelling ook vastgesteld?

Wethouder Wilms geeft aan dat dit klopt. Zodra de begroting wordt vastgesteld kunnen de voordelen die daarmee worden bewerkstelligd door Afval Anders voor de meerjarenbegroting worden meegenomen. Doet men dat niet, dan heeft dit invloed op de tarieven. Dit kan niet naar beneden.

De heer Scheltens geeft aan dat dit nu net de nuance is. Met dat hier de begroting vastgesteld wordt, volgens de VVD legt men dan zichzelf de taakstelling op dat de €500.000,- gerealiseerd gaat worden. En dan is dus alleen nog maar aan de orde hoe het gaat gebeuren. Als de raad het niet eens is met het project, zal men in ieder geval met een alternatief moeten komen dat ook € 500.000,- oplevert. Want die wordt vastgesteld en die taakstelling is opgelegd.

De heer Oldenbeuving zegt dat de heer Scheltens het goed verwoord heeft. Die €500.000,- komt niet uit de lucht vallen. Die is gebaseerd op een calculatie. Dan is het interessant om te weten welke calculatie erachter zit. Drie containers kunnen op sommige plekken een interessant gegeven zijn, mits er ruimte voor is. Tegelijkertijd, naar een cyclus gaan van eens in de drie weken, is minder klantvriendelijk. Op het moment dat deze begroting vastgesteld wordt, is het goed

om te laten weten of het er nou wel of niet inzigt.

Wethouder Wilms geeft aan dat de methodiek van Afval Anders dit voordeel geeft. De raad wordt daar dus over geïnformeerd op de 19de. Kijkt men naar de wijze van inzamelen, ook het extra inzamelen van plastic, wat dus een groot voordeel oplevert: dat zit hier dus allemaal al in verwerkt.

De heer Oldenbeuving reageert dat wanneer de wethouder zegt dat het in de methodiek zit, dan hoort de raad dus de 19de hoe de methodiek werkt en wat daar de aannames en consequenties van zijn. Maar men neemt hier nu donderdag een besluit over. Volgens het CDA is dat de vraag die hier nu ligt.

Wethouder Wilms beaamt dit. De wethouder beseft dat de brief die hierover naar de raad gaat, dat die de raad nog niet bereikt heeft.

De heer Scheltens stelt dat het wat minder sympathiek is dat de raad nu moet besluiten of er voor donderdag nog een amendement komt om deze begroting aan te passen. Dat is de omgekeerde weg, omdat de raad een besluit moet nemen over iets waarover zij pas de 19de wordt geïnformeerd. Als men de taak van de raad serieus wil nemen, kan het haast niet anders dan dat men nu met een amendement komt om de begroting aan te passen.

Wethouder Arends heeft een aanvulling. Als de maatregelen van Afval Anders niet op instemming van de raad kunnen rekenen, zoals het voorstel nu in de begroting is verwerkt, dan betekent dit dat €500.000,- aan kosten niet worden verlaagd en tegelijkertijd dus €500.000,- aan lastenplicht niet wordt teruggeven aan inwoners. Als de raad het niet doorvoert, het niet verder verwerkt zal worden, met

dien verstande dat de afvaltarieven dan niet met €10,00 per huishouden omlaag gaan.

De heer Oldenbeuving reageert dat de brief blijkbaar nog niet onderweg is, maar het college weet wel wat erin staat. Dan is het wel handig dat de raad dat voor donderdag ook weet. En, als dat betekent dat de verlaging van €500.000,- niet door kan gaan, in dezelfde begroting zit toerekenen van €250.000,- van het straatvegen naar de afvalstoffenheffing: dan komt dat ook op losse schroeven te staan. Het is wel belangrijk dit plaatje helder te hebben, waar beslist de raad donderdag over?

Het project is ingezet op twee zaken: het realiseren van de milieudoelstellingen en het realiseren van kostenbesparingen. Waaruit bestaan die kostenbesparingen dan? Die €500.000,- is ergens op gebaseerd, dat kan niet anders. Het kan niet zo zijn dat het college dit niet weet. Met dezelfde calculatie is gezegd om €250.000,- van het straatvegen toe te rekenen naar afvalstoffenheffing, hier zit ook een calculatie onder. Maak het totaalplaatje. Dat is toch wel van belang. De brief en de toelichting zouden hier ruim vóór donderdag moeten zijn.

Wethouder Wilms stelt voor dat hij hier toezegt dat de brief hier vóór donderdag is. De wethouder heeft nog een aantal punten, maar laat deze voor de tweede termijn.

Burgemeester Bijl geeft aan dat de heer Halm heeft gevraagd om meer blauw op straat. Nou is de nationale politie die sinds 1 januari bestaat inmiddels de grootste werkgever in Nederland, dat is het goede nieuws. Het slechte nieuws is dat ze meer mensen in dienst hebben dan het budget toestaat, dus de minister heeft een probleem. De burgemeester schat daarmee in dat er niet meer mensen bijkomen. Er is wel een sterkteberekening gemaakt van Noord-Nederland, een nieuwe eenheid. Vanaf 2015 tot 2017 zal de eenheid Zuid Oost Drenthe, de gemeenten Borger-

Odoorn, Coevorden en Emmen, er ongeveer 12 formatieplaatsen op vooruit gaan. Als het gaat om wijkagenten is het goed om te bedenken dat er op 5000 tot 6000 inwoners één wijkagent is, dus voor deze gemeente zijn dat er een stuk of 18. Het is maar goed dat blauw op straat niet alleen ingevuld wordt met wijkagenten. Er zijn nog zo'n 80 mensen van de basis politiezorg, die ook voor blauw op straat zorgen..

In het kader van de drank- en horecawet probeert de burgemeester juist zo weinig mogelijk blauw op straat te krijgen. Morgen is in het college de conceptverordening aan de orde die de raad krijgt toegestuurd ter besluitvorming in de raad van december. Dat is het sluitstuk van de pilot om met de uitbaters van kantines en dorpshuizen te komen tot een verordening die vanuit meerdere optieken dragelijk zou zijn. Optiek van de alcoholmatiging, gezondheidsbevordering, ook de onvermijdelijke derde helft. Het heeft de burgemeester een hoop inzichten gebracht over wat er zoal gebeurt. Er worden zaken geconsumeerd op tijdstippen die de burgemeester niet voor mogelijk had gehouden. Maar er moet een invulling aan gegeven worden die recht doet aan verschillende belangen en invalshoeken. De burgemeester denkt dat het goed gaat. Maar de raad mag er over oordelen in december.

De opmerkingen over subsidies en wel of niet bezuinigingen daar op. Hier kwam de concrete vraag wat dit zou betekenen voor de 4-mei viering. Het college hecht er waarde aan duidelijk te stellen dat dit punt geen onderwerp mag zijn van bezuinigingen, dusdanig dat het niet op een waardige manier kan plaatsvinden. En volgens de burgemeester is de praktijk dat de laatste jaren in de gemeente juist op méér plekken een actieve 4-mei viering wordt gedaan dan juist minder, en de gemeente geeft daarin ook ondersteuning vanuit de budgetten die beschikbaar zijn. De burgemeester wil de raad vragen om het college de komende jaren in de

gelegenheid te stellen dat te blijven doen. Laat daarop niet bezuinigd worden, in de zin dat het in de problemen komt.

De burgemeester dacht bijna dat BGE een droomamendement had, 'neem de krant over'. De burgemeester gelooft in de scheiding van de machten en zou niet graag willen dat de overheid de pers beheerst. De vrije pers is een groot goed. Voorstellen om de pers te steunen, worden dan ook niet snel door ons bedacht. Niet anders dan hoe ze al gesteund worden, door krantenabonnementen, RTV Emmen die wat geholpen wordt in de lucht te blijven, bijdragen via advertenties, er worden wat bijlagen in de lucht gehouden, bijvoorbeeld de Vlinderkrant. Dus misschien doet de gemeente wel iets meer dan de BGE denkt. Waar zou de pers zijn zonder de debacles, blunders en blamages? Dan zou de krant veel minder gelezen worden. Alle gekheid op een stokje, de burgemeester denk niet dat men over moet gaan op een persfonds.

Over de drie D's. Niet direct de verantwoordelijkheid van de burgemeester, maar 29 november is er nog een algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Het is niet zo dat dit college nou blind enthousiast achter de ontwikkelingen aanloopt als het gaat om de drie D's. Wel de gedachten ondersteunend dat de gemeente best in zou kunnen zijn hier invulling aan te geven. Men werkt ook nauw samen met de twee andere buurgemeenten in Zuid Oost Drenthe, maar de omstandigheden waaronder dit nu hier naar ons toe komt worden steeds onduidelijker. Dat heeft te maken met geld, met de vraag wat er nou precies overgedragen wordt. Er zijn enorme lobby's aan de gang vanuit de zorg en ook vanuit andere invalshoeken. Het college kijkt kritisch naar die ontwikkeling en de burgemeester denkt dat de ledenvergadering van de VNG daar voor een belangrijk deel over zal gaan. De burgemeester gaat daar ook heen en zal steun betuigen aan goede ontwikkelingen. Dat zijn geen ontwikkelingen die duiden

op minder geld of nog slechtere omstandigheden waaronder de 3 D's vorm gegeven moeten worden. Het blijft een punt, ook omdat het kabinet op een aantal punten nog besluiten moet gaan nemen die nog wel eens wat spannender kunnen gaan worden, naar 29 november toe.

Dan nog even iets over al of niet aanwezige financiële ruimte, kijkend ook naar de heer **Huttinga** en de pensioendiscussie. Als ambtenaar heeft de burgemeester ook met belangstelling de discussie gevolgd, want premiedaling volgend jaar schijnt iets van koopkrachtverbetering te betekenen. Maar er is ook een winstwaarschuwing afgegeven voor de jaren na 2014. Niet op basis van dit pensioenakkoord, maar op basis van het akkoord dat niet door de Eerste Kamer is gekomen. Over premieverlaging denkt de Kamer dus anders dan het kabinet. En daar zit dus wel een risico.

De heer **Huttinga** geeft aan, dat dit het werkerterrein van hem betreft en hij dit een aardige discussie vindt. De Eerste Kamer heeft de tweede fase van het pensioenakkoord afgeschoten. Niet de Wet VAP (Verhoging Aow en Pensioenleeftijd), oftewel het verschuiven van de AOW-leeftijd en de pensioenleeftijd in eerste aanleg. En op die gronden is nu juist het pensioenakkoord met het ABP gesloten. Die tweede fase heeft daar geen enkele rol in. De winstwaarschuwing die de burgemeester terecht aangeeft voor de tweede fase, die komt er nog aan. Maar die is niet verwerkt in deze premiekorting.

Burgemeester Bijl geeft alleen maar aan dat het laatste woord hierover nog niet gesproken is. Besturen van pensioenfondsen geven ook hun winstwaarschuwingen af voor de premies voor de komende jaren. Dus dat is een discussiepunt.

De heer **Huttinga** geeft voor alle duidelijkheid aan, dat de premieverlaging die nu wordt doorgevoerd, is gebaseerd op een reeds gepasseerd station van de wet VAP en die is structureel. Daar kan het college vanop aan. De eventuele winstwaarschuwing die het ABP heeft afgegeven heeft betrekking op een komend akkoord, wat inderdaad voorlopig in de ijskast staat, maar wat er nog wel moet komen, een nieuwe verlaging. Daar wordt kritisch tegenaan gekeken vanuit de branche, vanuit het vak en zeker ook vanuit de vakbonden, en terecht. Maar dat heeft niets te maken met de huidige verlaging. Dus de winstwaarschuwing is terecht, maar iets wat daaronder moet komen te liggen, dat is nog niet rond. Dus in de ogen van de ChristenUnie is de eenmalige inboeking van de premiekorting veel te voorzichtig.

Burgemeester Bijl reageert dat wanneer dit zo zou zijn, dan is er nog wel een probleem dat de 6 miljard die nu eenmalig afgedekt wordt, in de meerjarenraming niet structureel is gedekt. En daarvan zegt het college, laat men voorzichtig zijn met het structureel toekennen van dit soort voordelen. De burgemeester denkt dat het verstandig is om te zeggen, met het oog op de toekomst, er komt nog wat aan. Volgend jaar bij de kadernota kan gekeken worden hoe het er precies staat, dat als kanttekening. Er zitten nog wat plussen en minnen aan te komen. De minnen dreigen de plussen op dit moment nog even te overvleugelen. Dus van de kant van het college, conservatief bekijken, omdat het volgend jaar misschien wel eens hard nodig zou kunnen zijn om de meerjarenraming in de goede richting te krijgen. Na 19 maart is er een nieuw college en nieuw bestuursakkoord en dat moet naar het idee van het college zo weinig mogelijk belast worden. Tot slot, over het Atalanta project, wethouder Houwing heeft al aangegeven dat het college nog voor het kerstreces met de raad in gesprek wil gaan over de

samenhang van de verschillende onderdelen. Er zijn een tweetal raadsbesluiten genomen en die probeert de burgemeester goed te bewaken. Het besluit van de 468 miljoen investeringen en de overbruggingsfinanciering van het dierenpark in samenhang daarmee. Het is goed om de verschillende projecten te bekijken en die samenhang te blijven zien. Waar het college aangegeven heeft, de dekking van het marktplein dat voor een deel uit de Atalanta gelden komt, dat ook meteen het programma van Atalanta is afgeraamd voor dezelfde bedragen. Men wil niet in dezelfde situatie komen dat alles nog mogelijk lijkt, terwijl een deel van de dekking ergens anders voor wordt gebruikt. Het college komt hier in december op terug.

De waarnemend voorzitter stelt dat men aan het einde van de eerste termijn van de bespreking van de programmabegroting 2014 is gekomen. De waarnemend voorzitter schorst hierbij de vergadering. Deze gaat verder op donderdag 7 november om 10.00 uur.